

Ebandeli 1

Ebandeli 2

Mersi na : www.freebibleimages.org/YoMinistry

MOKANDA_{ya} **Ebandeli 2**

(Ba Lesonn 19 – Mokapo ya Ebandeli 4-11)

Mokomi : *Maman Lorella Rouster. MCE*

Mobaloli : *Rvd Ng'Onker J. Komakasi*

mce

Version Originale en Kituba
Traduction en Lingala de la
Rép. Dém. du Congo
ecmafrica@ecmafrica.org
www.teachingforafrica.com

Leson 16—Nzambe aboyaki libonza ya Kaina.

Ebandeli ch. 4 vs. 1-8

Ntina ya Leson:

Na suka ya Leson oyo, bana bakososo ete soki tekoki koya te liboso na Nzambe na lolenge nyonso oyo soki telingi. Esengeli soki teya liboso na Ye lolenge Alakisi biso. Nzambe andimaki libonza ya Abel, po Abel ayaki liboso na Ye lolenge Alakisaki, kasi Aboyaki libonza ya Kaina po Kaina ayaki te lolenge Nzambe alakisaki bango.

Po basosola makambo oyo, bana bakoyebisa baninga na bango ete esengeli koya epai na Nzambe na nzela ya Yesu Kristu, Mwana na Nzambe.

Verse ya koyekola

Yoane ch. 14 vs. 6

Yesu alobi na bango: "Ngai nazali nzela; oyo alandi ngai akozwa makambo ya solo pe bomoi. Nzela mosusu ezali té oyo ekendé epai ya Tata.

Banzambo oyo ez'okende nzela moko na Leson oyo:

Yaka na Yesu Kristu

Mobikisi Mosus Azali Te

Yesu azali Nzela (Banzembo oyo nyonso misato ezali 'Banzembo ya Ecodim'.

Révision:

- Ndenge nini Adamu na Eva bayebaki ete Nzambe alingaki ete baya na Ye na nzela ya libonja ya makila?

(Esengeli ezala ete Nzambe ayebisaki bango tango abomaki mwana ya meme po na kosalela bango bilamba.)

Kutuna devoir ya Poso euti koleka:

Nani azali mosangisi moko kaka oyo soki tezali na Ye, oyo asangisaka bio na Tata

Nzambe? (Yesu Kristu)

Tango osambelaki na poso eleki, boni, osambelaki na kombo na Ye? Boi, na kape na bino, ezali na mosoki te oyo asambelaki na kombo ya mosoki te mosusu? Tango mosusu osambelaki na basansoki te (bayengebene), soki oyo banjelu, soki te bato mosusu, kasi tango oyo, osila kobongwama, tango oyo obanda kosambela kaka ya Tata Nzambe na nzela ya Yesu Kristu? (Molakisi, zela kaka eyano.)

Esengo po na yo! Nzambe alingi kosalisa biso, soki soki tekomi na Ye na kombo ya Yesu Kristu.

Ebandeli ya Leson:

Bana mibale basala théâtre. Mwana moko azali na makanisi ete aya na Nzambe na nzela ya bikeko. Mwana mosusu aloba ete esengeli Ye aya na nzela ya Yesu Kristu.

Bana, boni, esili kokanisa banzela nyonso oyo bato bazali komeka koya na Nzambe? Nzela nini ezali nzela ya solo? Boni, Nzambe akolinga banzela nyonso oyo soki telingi koya na Ye?

Transion na Leson ya Bible:

Lel'oyo soki tekoyekola makambo ya bana na Tata Adamu na Mama Eva. Nzambe ayebisaki bango, Adamu pe Eva, Ndenge nini koya na Ye, kasi bongo, batikali na makanisi na bango moko mingi. Soki tekomona makambo nini esalamaki na mokanda ya Ebandeli, Mokapo 4.

Malakisi monene na Leson oyo na biteni minei:

Leson 16.1 Tangela Bana: *Ebandeli ch 4 vs. 1-2*

1 Adamu ná mwasi na ye Eva abotaki mwana-mobali, bongo Eva apesaki ye kombo Kaina, pamba té alobi: "Naboti mwana na lialisi ya Yawe."

2 Sima Eva abotaki Abel. Abel aza-

laki mobokoli ya bameme, pe Kaina azalaki mokoni-bilanga.

Leson 16.1 Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- ?**
- Kombo ya mwana mobali ya liboso ya Adamu na Eva ezalaki nani? (Kaina)
  - Bazomi saki nani po na mwana oyo? (Nzambe. Bamonaki ete ezali ete Nzambe mosoki te apesaki bango mwana wana.)
  - Kombo ya mwana-mobali ya mibale ezalaki nani? (Abel.)
  - Mosala ya Abel ezalaki nani? (Kobokola bibwele. Azalaki mobateli ya bampate.)
  - Mosala ya ya Kaina? (Azalaki mosali ya bilanga.)

Niveau Secondaire:

- Bible elobi ete Kaina azalaki mwana mobali ya liboso. Boni, bayebi ya solo ete azalaki penza mwana ya liboso? Soki te, ekokaki kozala ete Eva abotaki dezia mwana moko soki te bana ya basi? Po na nini olobi ndenge wana?
(Molakisi, yoka makanisi ya bana. Ya solo, Toyebi te. Mbala ebele bato bazali koloba lokola Kaina pe Abel bazalaki ya liboso, po bazali bana ya liboso oyo Bible ezali kolakisa bakombo na bango. Kasi toyebi ete Adamu abotaki pe bana ya basi (ch 5 vs. 7). Toyebi te soki abotaki bango liboso soki ten a sima ya Kaina pe Abel.)
- Eva alobaki ete “Naboti mwana na lisalisi ya Nkolo Nzambe.” Na français elobi mwana ya mobali. Eva alingaki koloba nini?
(Ekoki kozala kaka ete ye amonaki

ete Nzambe apesaki mwana wana. Ekoki kozala ete ye abota bana ya basi dezia, ebongo ye amonaki ete mbala wana, Nzambe asalisaki ye kobota mwana-mobali. Ezali possible pe ete ye akanisaki ete mwana wana akozala Mobikisi ya Nzambe alakaki bango, po na kososola ete Mobikisi wana akozala mobali.)

Leson 16.1 Kolakisa Nini Esalemi:

Molakisi, otanga baverse oyo lisusu. Bana nyonso bakosala lokola bazali ba Adamu, azali kotala mwana ya Eva abotaki. Tango okotanga po na mbotama ya bana, bango nyonso baloba ete, “Oh, Mama Eva! Azali mwana ya mobali!” Na sima, bango nyonso na lisanga basala bagestes lokola bazali Abel na bampana ye, ti Kaina na bilanga na ye.

Leson 16.1 Koyemba pe Kobina:

Nzambe apesa biso mwana ya mobali,

Kombo na ye Kaina, i, i,

Nzambe apesi biso mwana ya mobala,

Kombo na ye Abel, e, e

Kaina azalaki kosola bilanga, e, e, e

Pe Abel azalaki Mobateli

Ya bampate.

Leson 16.2 Tangela Bana: Ebandeli ch. 4 vs. 3-4a

3 Na sima ya mikolo, Kaina amemeli Yawe ndambo ya mbuma ya bilanga na ye, apesi yango libonza.

4 Abel amemi misuni ya kitoko pe ya mafuta yabanaya liboso ya bameme na ye.

Leson 16.2 Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Libonza nini Kaina amemaki na Nzambe? (Mbumba oyo alongolaki na elanga na ye)
- Libonza nini Abel amemaki na Nzambe? (Mwana yam pate oyo abotamaki ya liboso.)
- Boni, oyebi lisusu libonza nini Nzambe ayebisaki bango kome-ma? (Nyama ya makila. Nzambe abomaki nyama po na kosalela bango bilamba.)
- Abel azalaki na banyama po wana ezalaki mosala na ye. Kasi Kaina azalaki kosala mosala ya bilanga. Etengi nini akokaki kozwa nyama po na kopesa libonza? (Akokaki kosomba mwana ya meme.)

Niveau Secondaire:

- Kati ya Kaina pe Abel, nani azalaki na mosala Ya malamumu?
(Bango mibale bazalaki na misala Ya malamumu. Elanga ezalaki lisusu po Nzambe apesaki Adamu mosala wana ya na Elanga ya Eden, mpe po bazalaki na posa ya bileyi.
Banyama bazalaki ntina po na mabonza pe po na kosala bilamba, atako bazalaki nano kolia banyama te [Ebandeli 2:16].)
- Okanisi ezali po na nini Abel apesaki mwana meme oyo ebotamaki ya liboso?
(Ekoki kozala ete tango Nzambe ayebisaki bango kopesa mabonza ya makila, Nzambe ayebisaki bang ope kopesa lolenge wana. Ezalaki mutuya po ete mwana meme wana ezalaki kolakisa Mobikisi oyo Nzambe alakaki ete ekoya. Matie ch 2 vs. 7

rzali kolakisa ete Yesu azalaki mwana ya Marie ya liboso.)

Leson 16.2 Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso na lisanga bakoki kosala bageste lokola bazali kosoki tenga mesa ya mabonzapo na Nzambe, na sima, lokola ba zali koboma mwana-ya meme pe bazali kosopa, pe mai na yango, na sima bazali kotiya yang ope na sima, bazali kotiya yango likolo ya mesa yango.

Leson 16.2 Koyemba pe Kobina:

Kaina amemaki mbumba kasi Nzambe ayebisaki ye loleYo oyo ngo ate.

Abel amemaki mwana ya mbisi

Ezalaki Lokola Nzambe ayibisaki ye ndenge ya kosala.

Mm, mm! oo oo!

Leson 16.3 Tangela Bana: Ebandeli ch. 4 vs. 4b & 5

Yawe andimi Abel ná libonza na ye.

5 kasi andimi Kaina té ná libonza na ye. Bongo Kaina asiliki mabe penza, pe akangi elongi po na kanda.

Leson 16.3 Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Nzambe andimaki libonza ya nani? (Ya Abel.)
- Libonza nini Nzambe andimaki? (Mwana-ya Meme oyo abotamaki yambo.)
- Nzambe aboyaki libonza ya nani pe po po na nini? (Ya Kaina.)
- Libonza ya Kaina ezalaki te libonza ya makila lolenge Nzambe ayibisaki bango komema. Likolo yango, boni, Bible ezali, Boni, Bible ke ezali kolobela ete libonza yango oyo eza-

laki loleYo oyo mabe oyo ezalaki mabe na kokenge mosusu—lokola yo tango mosusu yo ezalaki ya kupola? (Bongo te.)

- Okanisi po na nini Nzambe aboyaki Libonza ya Kaina? (Ezalaki te libonza ya makila lokola Nzambe alakisaki bango kopesa.)

- Tango Nzambe aboyaki Libonza ya Kaina, Kaina asalaki nini? (Asilikaki pe elongi na ye evimbanaki na kanda yango.)

Niveau Secondaire:

- Okanisi po na nini esengelaki ete libonza ezala nyama, kasi bandunda te? (Liwa ya mwana-ya meme pe kosopana ya makila na yango, elakisaki ete masumu ezalaki likambo monene na miso ya Nzambe, pe elakisaki ete masumu ememaki kufa. Ezalaki kosala ete kanisa pe Mobikisi oyo Nzambe elakaki esengelaki aya, Mobikisi akopesa makila na Ye po na kolongola masumu ya bato.

Bandunda ekoki te kolakisa likambo oyo. Soki tekoki pe koloba ete, bato basalaki masumu po ba ponaki kosala mokano na bango, kasi ya Nzambe te. Ebon- go, po na kosambela Ye, ezalaki ntina mingi ete bato baya na Ye na ndenge Ye ayebisaki bango.)

- Okanisi Ndenge nini Nzambe alakisaki bato na mikolo wana ete Ye andimi mabonza na bango? (Ekoki kozala ete Nzambe azalaki kotumba mabonza na mosoki te, soki te pe Azalaki kolakisa elembo mosusu. Toyebi te elembo nini Nzambe alakisaki,

kasi toyebi ete Abel ti Kaina, bango nyonso mibale basosolaki yango noki.)

- Tango Kaina asoslaki ete Nzambe aboyi libonza na ye, eyano Ya malamumu elingaki ezala nini?

(Elingaki ezala lisusu soki ye akanisaki nini Nzambe alakisaki bango dezia pe alingaki amema libonza lolenge Nzambe asengaki.)

Leson 16.3 Kolakisa Nini Esalemi:

Mwana moko asala geste oyo elakisi libonza ya Abel apesi, pe bana nyonso baningisa mitu na bango soki pe babeta maboko na bango kolakisa ete basili kondima.

Na sima, mwana mosusu asala geste elakisi Libonza ya Kaina apesi. Ebon- go bana nyonso baningisa mitu na bango “te” kolakisa ete Nzambe andimaki te Libonza ya Kaina.

Leson 16.3 Koyemba pe Kobina:

Nzambe andimaki mwana ya meme Ya Abel amemaki. Ee, ee.

Ye aboyaki bandunda ya Kaina amemaki. Mawa! Mawa!

Ezalaki lisusu Kaina ayokela Nzambe. Ezalaki lisusu asoki tesa.

Kasi ye asiliki,

Mawa, mawa, mawa.

Leson 16.4 Tangela bana: Ebandeli ch. 4 vs. 6-7

6 Yawe alobi na Kaina: "Po na nini osiliki? Po na nini okangi elongi na yo?"

7 Soki osali lisusu, okolonga. Kasi soki osali mabe, yeba 'tè masumu ezali lokola nyama ya somo ebom-

bami po na kokanga yo; kasi sala makasi po ólonga yango."

Leson 16.4 Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

?

- Tango Kaina asilikaki, eloko nini Nzambe atunaki ye? (Po na nini osiliki? Po na nini okangi elongi na yo?)

- Okanisi ete Nzambe ayebaki te nini Kaina asilikakaki, soki te, okanisi ete Nzambe alingaki ete Kaina akanisa nini azalaki kosala?

(Nzambe ayebi makambo nyonso, boye ayebaki pe po na nini Kaina azalaki na kanda. Tango mosusu Nzambe atunaki ye ndenge wana po akanisa pe andima mabe na ye)

- Soki Kaina asalaki lisusu, mbele alingaki komema libonza oyo Nzambe alingaki, Boni, Nzambe alingaki kondima libonza na ye lokola Andimaki libonza ya Abel?

(Ee, po Nzambe alobelaki ye, "Soki osalaka lisusu olingaki ozala na esengo." Ezalaki te ete Nzambe alinaki Kaina te, kasi makambo ezalaki wanan Kaina asoki tesaki te ndenge amemaki libonza.

- Soki Kaina akobaki koboya kopesa libonza oyo Nzambe alingaki, elingaki kobenda nini na ekuke na ye? (Masumu lokola nyama ya kanda oyo ebimelaki, akokaki kosimba ye.)

- Nini Nzambe alingaki Kaina asala na masumu? (Kolonga pe kulutunza yango.)

Niveau Secondaire:

- Bato mosusu balobi ete Nzambe alingaki Abel koleka Kaina. Ndenge soki telingaki koyeba ete Nzambe alingaki Kaina pe?

(Nzambe alobelaki Kaina ete asala lisusu, Ye akolinga ye pe lokola. Bongo, Nzambe alingaki Kaina abongola motema na ye.)

- Ndenge nini verse ya koyekola *Yoane ch. 14 vs. 6* ezali kotalela lessu oyo?

(Nzambe ayebisaki Kaina pe Abel komema mwana ya meme lokola libonza po na kososolisa bango ete Mobikisi akoya. Nzambe andimaki kaka libonza ya makila yambo baya na Nzambe. Yesu azali Mwana ya meme yango. Soki tekoki koya na Nzambe bobele na Nzela na ye.)

Leson 16.4 Kolakisa Nini Esalemi:

Yebisa bana ya classe kosala bageste tango ozali kotanga baverse yango lisusu. (Molakisi, soki ezali na mutangi Ya malam na classe, ye lenda tanga.) Bato misato na histoire ezali Kaina, Nzambe, ti masumu (Satana). Nzambe Loba na Kaina. Kaina ateleme kuna, elongi na ye na se. Masumu (Satana) azali kobombana penepene na ekuke oyo efongwami, lokola azali koluka ndenge ya kulututa.)

Leson 16.4 Koyemba pe Kobina:

O, Kaina, po na nini makasi?

Okoki kosala lisusu pe, 'Boye Nzambe akondima yo.

Devoir po na bana oyo bayeba Yesu dezia:

Boni, okanisi baninga oyo soki tesololaki na Ebandeli ya lesso oyo? Bazalaki kosolola Ndenge nini esengeli soki teya epayi ya Nzambe. Soki tekoki koya te epayi ya Nzambe lolongo nyonso soki telingi. Esengeli koya na ye lolenge oyo alakisi biso.

Nzambe andimaki libonza oyo esoki tesaki ye, kasi aboyaki Libonza ya Kaina oyo elandaki te ndenge ayebisaki bango koya.

Soki oyambi Yezu, okoki koyebisa bato mosusu ete esengeli soki teya na Nzambe na ndenge alobi. Boni, osololi makambo oyo na baninga, pe Famille?

Kobenga bana oyo bayambi Yesu nanu te:

Tango mosusu yo moko nano oye na Nzambe na nzela ya Yezu. Yezu azalaki kibonza ya kulutuka po na biso. Makabu nyonso Ya malamumu ya kala, bbazalaki kokanisela ete Mobikisi akoya.

Yesu Mwana ya Nzambe abikaki seko na seko. Atikaki ndako na ye na lola, Abikaki kozanga masumu, Asalaki biloko ebele Ya malamumu pe ya kokamwa. Amonaki pasi, pe Akufaki po na masumu na biso, boye Asekwaki na kufa.

Soki nanu oyambi Ye te lokola Mobikisi na yo, nini ekokanga yo nzela ya koyambe ye lel'oyo?

(Molakisi, lakisa esika bana bakoki kozala po na kosolola na ye na oyo etali lobiko.)

===

SUKA YA LESON 16

===

Leson 17 Kaina amemaki ngambo po na kanda na ye.

Ebandeli ch. 4 vs. 8 kino na 15

Ntina ya Leson:

Na SUKA YA LESON oyo, bana bakososola ete likunia pe kanda ekoki kobenda biso na kosala mabe. Ya solo, kanda ekoki komemela biso makambo, pe bato ebele bakoki komona pasi po na yango. Yango wana, bako kebisa lisusu mitema na bango, po na kolongola nkona ya likunia pe ya kanda yambo ekola pe ekoma monene.

Verse ya koyekola Batoli ya Bakolo ch. 27 vs. 4

*Makasi ezali kima moko ya nku,
yo ke fwaka bato;
kasi bo lenda meka yo ve na kimpala.*

Révision:

- Banani bazalaki bana ya mibali ya liboso oyo ya Adamu na Eva? (Kaina ya liboso, pe Abel ya mibale)
- Kaina asalaki nini? (Azalaki kosala mosala ya elanga.)
- Abel asalaki nini? (Azalaki mobateli mpate. Azalaki kobokola bibwele.)

Kutuna devoir ya Poso euti koleka:

Na poso euti koleka, devoir nini soki tepesaki bino? (Ee, Ezalaki koyebisa motu mosusu ete soki tekoki koya na Nzambe kaka na nzela ya Yesu Kristu.) Nani amekaki kosala yango? Nani alingi koyebisa biso oyo ye asalaki? Eyano ya bato ezalaki nini? (Molakisi, pesa nzela po ete mwana moko soki te pe mibale bapesa rapport ya mokuse, pe feliciter bango.)

Ebandeli ya Leson:

- Senga bana bakanisa mbala moko oyo bayokaki likunia, pe nini ebendaki bango na koyoka likunia. (Molakisi, pesa nzela na mwana moko soki te pe mibale kozongisa eyano ya Mokuse.)
- Senga bana kokanisa mbala moko basilikaki. Nini ebendaki bango na kosilika?
- Tuna bango soki ba moni pasi soki te pe bakope na makambo po na likunia soki te pe na kanda na bango. (Molakisi, pesa nzela na mwana moko soki te pe mibale kopesa eyano na mokuse.)

Transion na Leson ya Bible:

Kanda pe likunia ekoki kovanda lisusu—SOKI soki tezali kosilika na masumu, pe SOKI soki tezali na likunia po na lokumu ya Nzambe—lokola Yesu azalaki kosala.

Kasi biso bato, mbala ebele soki tezali kokweya na makambo ya likunia pe ya kanda. Soki tezali kosilika, pe soki tezali koyoka likunia oyo ezali kosepelisa Nzambe te. Lel'oyo soki tezali koyekola Ndenge nini lizomi a pe kanda ebendaki Kaina kosala mabe moko ya monene. Soki tekomona makambo mingi ya pasi oyo elandaka masumu yongo.

Révision lisusu:

- Boni, ozali kokanisa Ndenge nini Kaina oyokaki na motema tango Nzambe andimaki libonza ya Abel, kasi oyo ya ye Kaina te?
(Asilikaki. Elongi na ye evimbaki po na kanda yango.)
- Boni, ozali kokanisa nini Nzambe ayebisaki Kaina tango ye asilikaki? (Nzambe ayebisaki ye ete soki asalaka lisusu, Nzambe alingaki kondima pi libonza na ye. Apesali Kaina encouragement kulutunza kanda na ye.)

- Tango oyo, soki temoni nini esalemaki na sima na yango:

Malakisi Monene ya Leson Oyo na Biteni 4:

Leson 17 .1 Tangela bana: Ebandeli ch. 4 vs. 8

Boye Kaina alobi na eteko na ye Abel: "Tòkende kotambola." Tango bakómi na bilanga, Kaina akangi leki na ye pe abomi ye.

Leson 17 .1 Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Kaina asalaki nini na leki na ye yambo aboma ye? (Alobelaki ye ete, Soki tekeete kotambola.)

Kaina asalaki likambo nini ya mabe ya Abel leki na ye? (Abomaki leki na ye.)

- Kaina abomali Abel wapi? (Na Elanga.)
- Po na nini Kaina abomaki Abel? (Kaina asilikaka pe azwaki likunia po Nzambe andimaki libonza ya Abel, kasi ya ye te.)

Niveau Secondaire:

- Ya yambo, Kaina ezalaki kotambola na leki na ye na bangoyokani, kasi na sima ya tango muke, Kaina abomaki Abel. Ndenge nini makombo lokola oyo wana ekokaki kosalema?

(Esengeli ezala ete ezalaki mokano ya Kaina wuta tango alobaki ete, 'Soki tekenda kotambola muka.' Eyebisaki Abel ete batambola, po ye alingaki koboma ye ya kobombana. Motema na Azalaki kosoki tenda na kanda pe likunia, ebongo ebendaki ye na koboma Abel.)

- Boni, okoki kokanisa tango osili-

kaki ozalaki na kanda soki te pe likunia ya mingi? Boni, ebendaki yo kosala nini? Boni, omomi makambo oyo na bomoyi ya bato mosusu? (Molakisi, yoka eyano ya bana tango moke. Eyano oyo ezali personel.)

Leson 17.1 Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso basala bageste lokola bazali ba Abel, bazali kokeete kotambola na mokola Kaina lokola na esengo. Bakomi na elanga, ebongo basala lokola Kaina azali kosilika mingi, abandi kobeta bango. Balela ete, "Oh, Kaina, mokolo na nagi! Kosala ngai mabe te." Kasi na suka, bakufa na loboko na ye.)

Leson 17.1 Koyemba pe Kobina:

Kaina atambolaki na Abel

Kaina asolulaki na Abel

Kaina abalokelaki Abel

Kanda ezwaki ye

Kino abomaki eteko.

O makasi, mawa na mawa

O likunia, mawa pe mawa

Leson 17.2: Tangela bana: Ebandeli ch. 4 vs. 9 kino 10

Yawe atuni Kaina: "Leki na yo Abel azali wapi?" Ye azongisi: "Nayebi té. Nakómi mokengeli ya leki na ngai?" 10 Yawe alobi: "Pona nini osali likambo ya somo boye? Makila ya leki na ozali kolelela ngai uta na mabelé.

Leson 17.2 Kutuna bana lolenge oyo:

Niveau Primaire:

- Nani atunaki Kaina mutuna? (Nkolo Nzambe)

- Nzambe atunaki ye nini? (Wapi

leki na yo Abel?)

- Kaina apesaki eyano nini? (Ye azongisaki ete, "Na yei te. Boni, na zali mokengeli na ye?")
- Boni, eyano ya Kaina ezalaki solo soki te lokuta? (Lokuta koloba ete ayebi te, po ayebi lisusu.)
- Mutuna ya mibale nini Nzambe atunaki Kaina? ("Eloko nini osali ndenge wana?")
- Nzambe alobaki ete nini ezalaki kolelela makasi na ye? (Makila ya leki ya Kaina Abel)

Niveau Secondaire:

- Pona nini omoni ete Nzambe atunaki Kaina wapi Abel azalaki? Boni, Nzambe azalaki na bangosenga ya lisungi ya Kaina po na komona ye soki azalaki wapi? (Ezali bongo te. Lokola Ye azali Nzambe, Nzambe ayebaki lisusu wapi Abel azalaki, kasi Alingaki Kaina asosola ete akoki kobomba masumu na ye te. Alingaki Kaina andima masumu na ye.)
- Kaina azongiselaki Nzambe motuna oyo, "Boni, Na zali mokengeli na ye?" Okanisi nini soki te pe Ndenge nini motema ya Kaina elakisaki na kopesa eyano lokola oyo? (Ezali komonana lokola ezangi lozisoki te. Ezali komonana pe ete akanisaki ete akoki kulutusa Nzambe. Tango mosusu kanda ezalaki kosila na motema na ye.)
- Okanisi nini po na motuna ya Kaina? Boni, azalaki mokengeli ya eteko na ye?
- Nzambe asalelaki lolenga bato ya mikanda babangi 'personifica-

tion.’ Kape na yango, eloko ezali koloba lokola ezali mosoki te soki te person. Nzambe alobi ete nini ezali kolela lokola person?

(Makila ya Abel ezalaki kolela. Na français, babakisi, “kolela na mabele.”)

- Ndenge nini koloba oyo ezali koyebisa Kaina ete Nzambe aye-bi mabe na ye nyonso? (Nzambe atalisaki makila ya leki na ye, ete ezali kolela lisusu na mokili.)
- Boye elakisi nini na ndenge Kaina abomaki Abel?
(Ezalaki violent, pe makila epanzanaki na mabele.)
- Kanisa makanisi ya Kaina likolo ya makila. Omoni nini?
(Andimaki te koboma nyama pe kopanza makila na ye pona kopesa Nzambe libonza na ndenge Nzambe ayebisaki bango kosala, kasi andimaki kopanza makila ya eteko na ye po na kanda pe likunia!)
- Boni, omoni tango kanda pe likunia ebendi yo soki te pe mosoki te mosusu kosala na ndenge oyo ezalaki pasi mingi? Omonaki nini? (Molakisi, yoka eyano moko soki te pe mibale ya mokuse.)

Leson 17.2 Kolakisa Nini Esalemi:

Sala théâtre ya likambo oyo. Bana nyonso na lisanga bako sala lokola Nzambe, pe osala lokola Kaina, azali kopesa eyano na ye ya kanda pe ezangi lozisoki te te.

Leson 17.2 Koyemba pe Kobina:

O, Kaina! Lekin na yo azali wapi?

Makila na Azali kolela na mabele
O Kaina! Kanda esali yo nini?

O Kaina! Likunia esali yo nini?
O Kaina! O mawa!

O Kaina! O mawa!

Leson 17.3 Tangela bana: Ebandeli ch. 4 vs. 11 kino 12

11 Yango mosoki te ekomemela yo etumbu; pamba té esi'emeli makila ya leki na yo oye otàngisi.

12 Soki okoni biloko, ekobota té. Okozala na mboka ya kofanda té, kasi okobanda kotambola tambola na mokili. "

Leson 17.3: Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Nani akoki koloba baverse oyo? (Nkolo Nzambe)
- Nzambe ezali koloba na nani? (Na Kaina)
- Suka ya masumu ya Kaina ezali nini? Nzambe apesaki ye etumbo nini?

(Nzambe alakelaki ye, pe mosala na ye kobalola mabele ekomaki lisusu koleka pasi. Nzambe pe abenganaki ye po akoka lisusu te kobika na Famille na ye, kasi esengeli atelengana ye moko.)

Niveau Secondaire:

- Soki mwana moko ayebi français, atanga pe alakisa Nzambe asalelaki maloba nini. Na français, eloko nini elakeli Kaina mabe?

(Mabele efongoli munoko na yango koyamba makila ya Abel. Ezali lisusu personification, po makila ezali te mosoki te oyo akoki kofongola munoko, kasi ezali koloba lokola efongoli

munoko, ezali komela makila ya Abel.

Yango wana, na koloba lisusu, atako Nzambe ayebisaki makambo yango, ezali mabele yango moko elakeli Kaina. Ezali lokala mabele ezalaki temoin kolakisa mabe na ye.)

- Kanisa kolakela Kaina na mokili. Boni, ozali komana connection na Libonza ya Kaina apesaki? Nini?

(Kaina alingaki kopesa libonza ya bandunda ya mokili po wana ezalaki mosala na ye. Tango oyo, akozala makasi lisusu na mosala wana. Nzambe aboyaki libonza na ye, kino Ye pe alakelaki yango mabe.

- Zonga lisusu kotala etumbu Nzambe apesaki Adamu na ch. 3 vs. 17 kino na 19. Ndenge nini etumbu ya Kaina ezali kolokola yango?

(Nyonso mibale ezali koleka lolenge. Ebongo, na etumbu ya Kaina, mabela na Azalaki ya kolakelama mbala mibale.)

- Boni, ezali komonana ete Nzambe alingaki bato kozala batelangani? (Eza bongo te. Kotengana ezalaki ndambo ya bilakeli mabe ya Kaina po na masumu na ye.)
- Kaina azwaki likunia pe kanda. Alingaki kopesa pasi na eteko na ye, pe asalaki yango. Masumu na ye epesaki pasi na nani lisusu? (1. Na ye moko, epesaki pasi po na etumbu oyo Nzambe apesaki. 2. Na babope na ye, epesaki pasi po mwana moko na bango Abel akufaki, pe mwana mosusu na

bango azalaki na ndenge oyo kobika esika moko ne bango lisusu.

3. Na baleki ya mwasi ye nyonso, epesaki bango pasi po mabe na ye ebandaki na Famille.

4. Mwasi ya Kaina pe bana na ye nyonso oyo balandaki na sima, epesaki pasi na bango pe, po babika na Famille na bango mombimba. Epesaki bango pasi pe po tata na bango apesaki bango ndakisa moko ya mabe, pe po bango nyonso esengeli kotelengana na tata na bango Kaina.)

- Etumbu ya Kaina ezalaki pasi po na Famille nyonso, kasi kanisa lisusu. Boni, yango esalisaki pe bango ndenge moko? (Ee, po Kaina ezalaki lisusu te kobenda bango nyonso na makanisi na ye ya mabe.)

Leson 17.3 Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso na lisanga basala bageste lokola bazali Nzambe azali kolaka mabe Kaina. Bakoki kolanda maloba ya Nzambe phrase par phrase na sima na yo. Bakoki kolakisa mosapi na mabele, na sima bayebisa yango na sesika moko oyo ezali mokoka na bango, po na kolakisa kotelangana.

Leson 17.3 Koyemba pe Kobina:

Nzambe alakeli mabe, yo Kaina, Mabele esili kolakela yo mabe yo, pe.

Mokili oyo ekobota lisusu lisusu te

Kanda na yo esali oyo nyonso.

Mawa!

Leson 17.4 Tangela bana: Ebandeli ch. 4 vs. 13 kino 14

Kaina azongiseli Yawe: "Etumbu oyo

opesi ngai eleki makasi.

14 Sik'oyo obengani ngai mokoka ya mokili oyo, pe olingi komona ngai lisusu té. Nakozala na mboka ya kofanda té, nakobanda kotambola-tambola bipai nyonso na mokili, pe mosoki te nyonso oyo akokutana nángai akoboma ngai."

Leson 17.4 Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Ndenge nini Kaina azalaki koyimayima? Alobaki nini po etumbu Nzambe apesaki?

(Eleki makasi na ye, alingaki te kotelengana telengana te ye moko, pe azalaki kobanga ete

- Mosoki te akoboma ye.)
- Kaina ayimaki yimaki ete Nzambe abenganaki na ya nani? (Ya Nzambe. Masumu tango nyonso ekomisaka Nzambe moesika na biso.)

Niveau Secondaire:

- Ndenge nini ozali komona kubokuta ya Kaina?

(Abangaki ete mosoki te akoboma ye, kasi ye abomaki leki ye. Alingaki te kozala ye moko, kasi abomaki eteko oyo Nzambe apesaki ye.)

- Boni, omoni yango likambo monene na makanisi ya Kaina ete Nzambe akomaki muesika na ye?

(Ezali bongo te, po dezia Nzambe ayebisaki ye ete soki osali lisusu, Nzambe pe akondima ye, kasi alingaki te kondima nzela ya Nzambe.)

- Nzambe alobaki ete soki Kaina

asalaka lisusu, Nzambe alingaki pe kondima ye. Ndenge nini Kaina akoki kosala lisusu?

(Akoki kosoki tesa na Liloba na Nzambe na ndenge azalaki kopesa libonza.)

Leson 17.4 Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso baloba maloba ya Kaina na sima na yo na maloba ya koyima yima, kolakisa bageste ndenge moko. Na suka, baloba, "Nzambe, salisa nagi kozala lokola Kaina te."

Leson 17.4 Koyemba pe Kobina:

Kaina azalaki koyima yima po na etumbu na Nzambe.

Mawa mingi tango alandaki kanda na ye.

Devoir po na bana oyo bayeba Yesu dezia:

Bana, bino oyo boyambi Yesu Kristu na mitema, sik'oyo, kanisa kombo ya mosoki te moko oyo ozali koyokela likunia, soki te pe mosoki te moko oyo ozali kokangela kanda. Okanisi nini? Elingaki kozala lisusu kotika likunia yango, kanda yango, yambo yango ekoka te kobenda yo kosala makambo moko oyo ekosalisa yo te?

Soki olingi kotika kanda wana, kaka sik'oyo okoki koyebisa Nzambe likambo wana. Yebisa ye kombo ya mosoki te wana. Yebisa ye ete olimbisi mosoki te wana.

Soki mosoki te wana asalaki yo mabe, yebisa Nzambe ete ozali kitika yango na maboko na Ye. Soki mosoki oyo ngo asalaki yo mabe, Nzambe akoki kolanda likambo wana.

Soki osambeli bongo, opesi yango na Nzambe, Kasi ata bongo, Satana akoki kozongisa makanisi ya kala ya likunia na yo. Soki makanisi yango ya kala ya mabe elingi

kozonga, sambela Nzambe lisusu pe zongisa yango na Ye lisusu. Lisusu pe lisusu. Muke-muke, okomona ete kimia ekosoki tendisa motema ya yo, pe Nzambe akolongola yo na likunia yango. Kanda ekulutunza yo te.

Kobenga bana oyo bayambi Yesu nanu te: Tango mosusu oyambi nano te Yesu Kristu. Lel'oyo ezali mokolo moko lisusu po yo ondima ye. Soko ondimeleli Yesu nano te, kasi lel'oyo olingi koyamba ye, yaka na ngai na sima ya. (Molakisi, yebisa bana esika pe tango nini bakoki kosolola na yo na likambo wana.) Nakozala na ya kosalisa yo.

SUKA YA LESON 17

====

Leson 18 Libota ya Kaina ekoli, kasi bazali kolanda Nzambe te.

Ebandeli ch. 4 vs. 15 kino na 24.

Makambo ya kosala yambo:

Koma bakombo ya bana mibali ya Kaina, moko na carte nyonso, pe tiya yango na molongo:

Enock, Irad, Mehuyael, Metushael, Lemek, Yabal (na mama Ada), Yubal, Lobal-Kaina (na mama Sila)

Banzambo oyo ez'okende nzela moko na liteya:

(nyonso ezali na mokanda 'Banzembo ya Ecodim')

Luka nano Bokonji ya likolo

Ntina ya Liteya oyo:

Na suka ya Leson oyo, bana bakososola ete Nzambe akolakisa ngolu na Ye na mabota nyonso ya mokili, kasi mabota ebele ba pesi yee kukongo. Bana bakoyoka mawa mingi kosoki tenga Famille oyo ezali kotiya Nzambe na kati te, ebongo bakoluka kopesa Nzambe motema na bango.

Verse ya koyekola

Esdras ch. 8 vs. 22b

...Nzambe na biso abatelaka batooyo balukaka ye pe azalaka na kanda na bato oyo baboyaka ye.

Révision:

Sala lisano. Mituna ezali misato . Mbala nyonso bana bazali kopesa eyano lisusu, bazali kolonga, pe koma elongi ya esengo ☺ na tableau soko na papier. Soki balongi ☺ misato , bazali kolonga pe bango nyonso bazali ba champillon.

Sala lisano. Mituna ezali misato .

- Lisumu nini Kaina asalaki po na kanda? (Abomaki eteko soki te leki na ye Abel.)
- Nani ayebaki likambo yango? (Nzambe ayebaki yango.)
- Etumbu nini Nzambe apesaki Kaina? (Abenganaki Kaina na Famille po na kotelangana.)

Makambo ya kosala yambo:

Koma bakombo ya bana ya mibali ya Kaina, moko na carte moko na moko, pe tiya bango na molongo:

Enok, Irad, Mehuyael, Metushael, Lemek, Yabal (na maman Ada), Yubal, Lobal-Kaina (na mama Sila),

Ntina ya Leson:

Na suka ya Leson oyo, bana kososola ete Nzambe akolakisa ngolo na Ye na mabota nyonso ya mokili, kasi mabota ebele epesi mukongo. Bana bakoyoka yango mawa mingi kosoki tenga Famille oyo ezali kotiya Nzambe na kati te, ebongo bakoluka Nzambe na motema na bango nyonso.

Verse ya koyekola

Esdras ch. 8 vs. 22b

...Nzambe na biso abatelaka batooyo balukaka ye pe azalaka na kanda na bato oyo baboyaka ye.

Kutuna devoir ya Poso euti koleka:

Na poso eleki, soki tepesaki bino devoir kotika likunia pe kanda na yo na maboko ya Nzambe, kolanda yango na monsoki te mosusu. Nani amekaki kosala yango na poso eleki? Felisitation! Matondo po bomeki.

Nani amonaki ete poso oyo, ata osambeli po na kotika yango na maboko ya Nzambe, makanisi wana ya kala ya likunia soki te pe ya kanda eyelaki ye lisusu? Mbala nyonso oyo Satan ameki kozongisa makanisi wana ya kala lisusu, kaka loba ete, “Na kolimbisa

mosoki te wana.” Sala yango lisus pe lisusu kino tango Satan akozongisa makanisi wana. Oyo ezali loleYo oyo kolonga ye.

Ebandeli ya Leson:

Nini bokanisi ezali likambo oyo eleki motuya na moboyi ya mosoki te? Soki otunaki mosoki oyo abetaka miziki, mbala mosusu akoloba ete, “Miziki na ngai eleki motuya.” Soki otunaka artiste, tango mosusu akomona ete art na ye eleki motuya. Mbala mosusu mosoki te mosusu akomona ete camion na ye eleki motuya.

Transion na Leson ya Bible:

Biloko oyo nyonso ekoki kozala lisusu. Ezali masumu te. Kasi eloko moko ezali koleka motuya mingi. Likambo eleki mutuya na bangomoi ezali koluka pe kolanda Nzambe na moboyi na biso. Soki teloba (na rythme)

“Oyo eleki motuya—Koluka Nzambe!”

Na lingi kotuna bino likambo moko. Na oyo boyebi dezia po na Kaina, boni, bokanisi ete alukaki Nzambe na moboyi na ye? (Ezali boye te.) Ndenge ya koluka Nzambe Azalaki. Kanisa, Nzambe ayebisaki ete soki asali lisusu, Nzambe akondima pe ye.

Kasi nano soki temoni te ete Kaina azali koluka Nzambe. Boni, abandaki koluka Nzambe na sima? Soki tekoba lisusu histoire na biso na Ebandeli Mokapo 4. Kanisa, na suka ya Leson eleki, Kaina azalaki koyima-yima etumbu ya Nzambe apesi ye. Nini esalamaki na sima na yango?

Malakisi Monene ya Leson oyo na Biteni 5:

Leson 18 .1 Tangela bana: Ebandeli ch. 4 vs.15

Kasi Yawe alobi na ye: "Mosoki te akoboma yo akozwa etumbu mbala sambo." Yango wana Yawe atiaki elembo na ndakosoki oyo Kaina po na kolakisa 'tè mosoki te moko té

akoki koboma ye.

Leson 18.1 Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Boni, Nzambe andimaki ete etumbu Apesaki Kaina eleki makasi? (Ezali boye te.)
- Nini Nzambe atiyaki na Kaina po na kolakisa bato ete bakoki koboma ye te?
(Nzambe atiyaki Kaina elembo.)
- Boni, Bible ezali klakisa biso elembo nini wana ezalaki? (Ezali kolakisa te, kasi Famille ya Kaina esengeli eyeba yango, po tango bamonaki yango, bayebaki ete bakoki koboma ye te.)
- Boni; Nzambe alaki Kaina mabe soki te pe lisusu na kitiya ye elembo? (Azali kosala Kaina lisusu, po elembo wana ezalaki lokola kobatela bomoyi ya Kaina.)

Niveau Secondaire:

- Elembo oyo Nzambe atiyaki na Kaina, Toyebi te nini ezalaki, kasi soki tekoki kokanisa kaka Ndenge nini ezalaki. Bokanisi nini?

(Molakisi, soki tendima likanisi nyonso oyo bana, po Toyebi te. Ndakisa: Tango mosusu Nzambe atiyaki X ya motane na motu na ye. Tango mosusu Nzambe akomaki na soki telo na ye ete, ‘Oyo azali Kaina. Koboma ye te.’ Tango mosusu Nzambe ekomaki na sima na ye ete, ‘Soki obomi mosoki te oyo pasi!’)

Ya solo Toyebi te, kasi toyebi ete Famille na ye nyonso, bayebaki yango.

- Bato mosusu balobi ete Nzambe atiyaki Kaina moyindo, pe oyo ezali loleYo oyo bz moyindo baban-

daki na mokili. Kasi, **toyebi ete bamoindo ya lelo bazali te bana ya Kaina**, po Bible ezali kolakisa biso ete libota ya Kaina nyonso, bakufaki na mai oyo monene Nzambe atindaki. Soki tekoyekola makambo wana na sima, tango soki tekulutuma na Ebandeli mokapo 6 kino na mokapo 9, Bansa soki teloba (na rythme) ete, “Soki tezali bana ya Kaina te, te, te, te, te te! Bana nyonso ya kaina bakufaki, e, e, e, e, e!”

- Etumbu nini Nzambe alakaki na mosoki te soki abomi Kaina? (Bakoboma bato 7 po na ye.)
- Soki mosoki te akanisi koboma Kaina, okanisi ete esika wana ekokanga ye nzela? (Ekokanga makanisi wana po etumbu ekozala ya makasi.)
- Ndenge nini omoni mobeko oyo elakisi ngolu ya Nzambe na Kaina? (Nzambe alingaki kobebisa molimo na ye, atako asilisi koboma molima ya leki na ye. pe, po Kaina akobika, ekopesa ye tango ya kokanisa lisusu, pe kobanda koluka Nzambe.)

Leson 18.1 Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso na lisanga basala lokola bazali Nzambe, oyo azli kotiya bilembo na Kaina po mosoki te aboma ye te.

Leson 18.1 Koyemba pe Kobina:

Kaina! Kaina!

Nzambe alakisi yo ngolu

Atiye yo elembo po mosoki te aboma ye te.

Leson 18.2 Tangela bana: Ebandeli ch. 4 vs. 16 ti 17

16 Lokola Kaina alongwaki pembeni

ya Yawe penepene ya Eden, pe Akendeki kofanda na mabelé ya Nod, na epai moi ebilokoka.

17 Kaina ná mwasi na ye babotaki mwana-mobali, kombo na ye Henok. Bongo Kaina atôngaki vile moko, apesi yango kombo ya mwana na ye Henok. 18 Henok abotaki Irad, Irad abotaki Mehuyael, Mehuyael abotaki Metushael, Metushael abotaki Lemek

Leson 18.2 Kotuna bana lolenge oyo—

?

Niveau Primaire:

Oyo ezali histoire ya Famille ya nani? (ya Famille ya Kaina)

- Kaina autaki wapi? (Na miso ya Nkolo Nzambe)
- Akendeki wapi? (Na ngambo ya Est na mokili babengaki Nord)
- Nzambe asilisi kaka na kolakisa ye ngolu na Ye na Kaina. Boni, bato ya tango oyo, Kaina abon-golaki motema pe abandaki na koluka Nzambe? (Ezali boye te. Alongwaki na miso ya Nzambe.)
- Kombo ya mwana ya mobali ya liboso ya Kaina? (Enok)
- Na sima ya tango, Kaina asoki tengaki mboka monene pe abingaki yango nini? (Enok, po na mwana ya mobali ya liboso na ye)
- Nini ezalaki bakombo ya bana ya Enok? (Irad, Mehuyael, Metshushael, Lemek. Molongo ya 5 nyonso na sima ya Kaina.)
- **Niveau Secondaire:**

(Atasion, Molakisi! Ndimbola ozali mutuya mingi po na kososola Bible lisusu. Salela tango ekoka po bana basosola yango:)

- Oyo ezali histoire ya molongo ya liso (généalogie) ya Bible ezali kopesa. Ezali liboso, kasi libota ya Kaina ezali mutuya mingi, soki te pe ndakisa Ya malamumu?

(Na culture na biso, mbala ebele bozali kotiya liboso biloko soki te pe bato oyo eleki mutuya. Kasi ezalaki ndenge wana na culture na bango.

Kaina azalaki mutuya mingi te pe ndakisa na Azali lisusu te. Makambo yango oyo—kosoki teba liboso likambo oyo ezali motuya te pe koloba na sima makambo oyo ezali motuya, oyo ezali loleYo oyo kulutuma oyo soki tekomona lisusu pe lisusu na kati ya Bible.

Ya liboso, Nzambe akolakisa histoire oyo ezali motuya mingi te. Akosilisa nanu yango. Na sima, Akolakisa ete ba histoire mosusu ezali mwa mutuya, pe **na suka, Akolakisa ete histoire ezali mutuya mingi po na mokano monene na Ye.**)

- Bato ebele bazali komituna soki Kaina abakaki mwasi na ye wapi. Ya solo, lolezali kaka moko. Okanisi nini?

(Akamataki eteko ma ye ya mwasi—leki na ye ya mwasi, soki te pe, soki Eva abotaki basi liboso ya Kaina, boye akamataki kulutu na ye ya mwasi.) Soki tetanga na Ebandeli ch. 5 vs. 4 ete Adamu na Eva babotaki bana ya mosusu ya mibali pe ya mwasi.

- Tango nini Kaina akamataki ? Bible eyebisi biso te, kasi okanisi nini? (Toyebi te, kasi tango mosusu

Kaina akamataki dezia yambo likambo oyo ekoma. Ezali komonana lokola azalaki dezia na mwasi.

- Boni, okanisi ete Kaina asoki tengaki mboka monene na mbala moko? Soki te pe na sima ya tango?

(Esengeli ezala mwa moke na sima, na sima bato bakomaki ebele po kosoki tenga mboka. Atako Bible ezali koloba yango ete ezalaki mboka monene, Kankanisa te lokola lelo. Bato oyo batangi makambo ya kala bandimi na se ya mabele (archaeologists), bamoni ena Tango mosusu mingi, bamboka ezalaki koleka muke. Maloba oyo “mboka monene” na Hebreu elakisi te ete esika ezalaki monene penza lokola Kinshasa soki te pe Lubumbashi, kasi ekisi kaka ete batiyaki lopango. Ezalaki monene po na mikolo wana, atako soki tekomona yango monene mingi te lel’oyo.

Leson 18.2 Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso na lisanga basala théâtre. Basala bageste lokola bazali kosimba mwana Enok. Na sima, Irad, Mehuyael, Metshushael, pe Lemek. Tango wana, Kaina akomi grand-grand-grand kulutu.

Tiya bana mibali mitano na liboso ya classe. Bana na bango: Enok, mwana ya Kaina, Irad kolo ya Kaina, Mehuyael grand-kulutu, Metshushael grand-grand kulutu, Lemek grand-grand-grand kulutu.

Leson 18.2 Koyemba pe Kobina:

Kaina na mwasi na ye
Ba botakimwana

Enok.

Enok na mwasi na ye
Ba botaki mwana
Irad

Iradi na mwasi na ye
Ba botaki mwana
Mehuyael

Mehuyael pe mwasi na ye
Ba botaki mwana

Metshushael

Metshushael pe mwasi na ye
Ba botaki mwana
Lemek

Famille monene, kasi mawa!
Bango nyonso kaka mabi.
Ata moko te ayebi Nzambe!

Leson 18.3 Tangela bana: Ebandeli ch. 4 vs.19

19 Lemek akamataki basi mibale. Ya liboso kombo na ye Ada, ya mibale Sila.

Leson 18.3 Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Likambo nini Lemek salaka? (Akamataki basi mibale. Azalaki polygame ya liboso.)
- Boni, oyo ezalaki mokano ya Nzambe po na libala?

(Bongo te. Na Ebandeli Nzambe asalaki mobali moko pe apesaki mwasi moko. Oyo ezalaki mokano na ye po na libala.)

Niveau Secondaire:

- Bible ezali kolakisa biso kaka kombo ya mwanaya mobali ya

liboso, oyo akomaki clan, lokola na Afrique lel'oyo. Na sima, bana yango babotaki pe bana mosusu, ya basi pe ya mibali.

Ebongo kino na Tango wana, ba clan ekozala boni na libota ya David na Kaina? (Mitano).

- Lemek akamataki basi mibale, pe akomaki polygame. Oyo ezali komonana ete makambo ekosa-lama na Famille ya Kaina?

(Bazali kobiloko libanda makasi na mokanu ya Nzambe. Babandi kolanda nzela na bango moko na makambo ebele ya bomoi na bango. Tang'oyo babandi kolanda nzela na bango molo na makambo ya mutuya makasi lokola, "Famille ezali nini? Pe libala ezali nini?")

- Ndenge nini ozali komona bato mosusu sala ndenge moko lel'oyo?

(Baculture ebele bandimi ete bato bavanda na basi mibale soki te koleka. Na mikili mosusu, mobali na mobali bazali kobalana, soki te basi na basi. Bato mosusu pe bazali kokeete mbangu na kufa ya libala na bango, lokola ezali likambo ya monene. Bato ebele babungi nzela ya Nzambe po na libala pe Famille, lokola Famille ya Kaina esalaki.)

Leson 18.3 Kolakisa Nini Esalemi:

Tuna bana basi motuya boni Nzambe apesaki na Adamu . Ba pesa eyano ete,

“Moko, moko, kaka moko!”

Tuna bana basi motuya boni Lemek akamataki. Bapesa eyano ete, “Mibale, Mibale! Mawa! Mibale!”

Leson 18.3 Koyemba pe Kobina:

Na Famille mmonene na Kaina Lemek abakaki basi mibale. Mokano ya Nzambe, ekweyi

Oh, mawa! Mawa!

Leson 18.4 Tangela bana: Ebandeli ch. 4 vs. 20 kinoi na 22

20 Ada abotaki Yabal, ye azali kulutu ya bato oyo bazalakikofanda na bandako ya kapo pe kobokola banyama.

21 Yabal azalaki na eteko moko kombo na ye Yubal, ye ete azali mosoki oyo liboso oyo abandaki kobeta lindanda pe piololo.

22 Sila pe abotaki Lobal-Kaina, ye azali mosoki oyo liboso oyo abandaki kosala biloko ya mabeete ná ya bronze oyo ebongi na bitumba pe na misala ya ndenge na ndenge . Lobal-Kaina azaliki na eteko ya mwasi, kombo na ye Naama.

Leson 18.4 Kutuna bana lolenge oyo—

Niveau Primaire:

- Ada, mwasi ya Lemek, abotaki bana-mobali azalaki na bakombo mwamuke ndenge moko. Bakombo Nini wana? (Yabal na Yubal)
- Bana ya Yabal pe Yubal, bazalaki na ba Famille oyo ezalaki na interet special. Bato nyonso ya Famille ya Yabal basalaki nini? (Babokolaki banyama pe bazalaki kolala na ndako ya kapo, tango mosusu po na kotala banyama wana.)
- Famille ya Yubal esalaki nini? (Bango nyonso babetaki misique.)

- Kombo ya mwanaya Lemek na mwasi na ye ya mibale Sila ezalaki nani? (Lobal-Kaina)
- Nini ezalaki musala ya Famille ya Lobal-Kaina? (Basalaki musala mabeeyo ndenge na ndenge.)
- Okanisi nini po na Famille ya Kaina? Bazalaki bazoba? (Ezali bongo te. Bo zalaki bato ya mayele mingi oyo basalaki biloko ebele Ya malamumu)
- Pasi na Bazalaki nini? (Na makambo oyo nyonso, balandaki Nzambe te.)

Niveau Secondaire:

- Soki temonaki nini na baverse oyo ezali kolakisa ete Famille ya Kaina ezali kuluLoba kaka kulutula, pe ete bazali kosala ba clan koleka?
(Verse oyo ezali na baphrase lokola “akomaki kulutu ya libota.” Bato ebele balandaki bango, nyonso mayele na likambo etali banyama, misiki, pe mabeete.)
- Likambo etali oyo bazalaki—kosala mosala ya kobokola banyama, kobeta misiki, kosala mabeete, boni, likambo yango ezali mabe soki te masumu?
(Yango moko ezali mabe te. Bato bakoki kosalela yango na ndenge Ya malamumu soki na ndenge ya mabe.)
- Ndenge nini ozali komona Bato bakoki kobokola banyama oyo ezali lisusu? (Kopesa bato baposo na esika ya bilamba, mbeka, etc.)
- Ndenge nini Bato bakoki kobokola banyama oyo ezali mabe?

(Kosalela banyama yango, kopesa mbeka soki te libonza na bikeko, kosambela banyama yango, etc.)

- Kanisa ete oyo nyonso ezali histoire ya kala, na liboso ya tango ya Abram, yambo mai monene ya Noé, soki te tango mosusu koleka ebele. Boni, Bible ezali kolakisa ete oyo mosusu bazalaki kozanga civilization? Boni, Bible elobi ete bazalaki bato oyo bayekolaki kaka muke-muke Na sima ya batango ebele? (Ezali te. Bazalaki kosala biloko ebele na mikolo wana. Ba zalaki na civilization pe dEvalopé mingi.)

- Bato oyo bayekolaka histoire basololaka po na tango oyo bazalaki kobenga, “Age ya Mabanga” po mabota mosusu ezalaki kosadilela bato ya mabanga. (Baculture mosusu basalelaka mabanga kino sik’ oyo). Bakomi mosusu baamonaki histoire kozanga kokanisa Bible, mbala ebele balobaka ete, liboso ezalaki “Age ya Mabanga” pe na sima ya Mingi ezalaki “Age ya Bronze.” Soki soki tendimi baverse oyo ya Bible, bazali kosala erreur nini?

(“Age” ya mabanga ezalaki te lokola Ngonga moko, pe “Age” ya bronze ezalaki te lokola tango moko. Nini ezalaki, ezali ete libota moko esalelaki mabeete, pe mosusu asalelaki yango te.)

- Likambo oyo etali libota azala makasi na likambo moko pe libota mosusu ezala makasi na likambo mosusu—boni, ezali ndenge wana kino lelo?

(Ee, ezali ndenge wana kino lelo, kino lelo soki tozali na baculture mosusu oyo ezali kosalela mabanga,

pe mosusu oyo ezali kosalela mabende. Technologie ezali likambo ya ba Famille, pe ya makasi Nzambe apesi bango.)

• **Leson 18.4 Kolakisa Nini Esalemi:**

Sala théâtre. Kabola classe na biteni misato. Eteni moko ekolakisa ndenge Famille ya Yabal ezalaki makasi kobokola bibwele. Eteni ya Mibale ezali kolakisa ndenge Famille ya Yubal ezalaki makasi kobeta misiki. Eteni ya misato ekolakisa ndenge Famille ya Lobal-Kaina ezalaki kosala biloko ya mabende.

Tuna soki mabota nyonso basalelaka musala na bango po na kozomi sa Nzambe. Libota nyonso bazongisa ete, “Te, Nzambe soki teyebi Ye te.

Baboti na biso baboyi ye wuta kala.” Bana nyonso mosusu elobi ete, “Mawa! Mawa!”

Leson 18.4 Koyemba pe Kobina:

Famille ya Yabal bazalaki na ban-yama ebele,

Kasi bazalaki na Nzambe te.

Famille ya Yubal bazalaki na misiki ebele, Kasi bazalaki na Nzambe te.

Famille ya Lobal-Kaina bazalaki na mabende, Kasi bazalaki na Nzambe te.

Mawa na bango! Mawa na bango!
Mawa na bango!

Leson 18.5 Tangela bana: Ebandeli ch. 4 vs. 23 ti 24

23 Mokolo moko Lemek alobi na basi na ye boye: "Basi na ngai, bótia masoki tei na maloba na ngai; Ada ná Sila, báyoka ngai: Nabomi mosoki te moko po azokisaki ngai; nabomi elenge mobali moko po abetaki ngai.

24 Nzambe alobaki: 'Mosoki te oyo akoboma Kaina akozwa etumbu mbala sambo.' Kasi mosoki te akoboma ngai Lemek akozwa etumbu mbala tuku sambo na sambo."

Leson 18.5 Kotuna bana lolenge oyo—

Niveau Primaire:

Nani azali koloba na baverse oyo? (Lemek, mosoki oyo molongo ya misato na sima ya Kaina)

Ezali koloba na nani? (Na basi na ye, Ada pe Sila)

Ezali komonana lokola Lemek asali nini? (Abomi mosoki te.)

Po na nini Lemek abomi ye? (Po mosoki oyo ngo azokisaki ye. Ezali komonana ete bazalaki kobunda.)

- Ndenge nini amekaki kobomba bomoi na ye Na sima ye asali makambo yango? (Alobaki ete soki mosoki te abomi ye, esengeli bakufa bato tuku sambo na sambo.)
- Boni, bato na tango ya Lemek ba yebaki likambo ya Kaina? (Ee, Lemek alobaki likambo na ye.)
- Boni, Lemek azalaki kotanga kombo ya Nzambe?

(Ezali te. Akanisi Kaina, kasi atangaka te kombo na Nzambe. Tango wana, milongo mitanu ya Famille ya Kaina bapesi Nzambe mukongo.

Niveau Secondaire:

- Nzambe ayebisi Kaina ete soki mosoki te abomi ye, esengeli baboma bato sambo. Boni, Nzambe alakaki makambo lokola oyo na Lemek?

(Ezali te. Ezali komonana été

ezalaki likanisi na ye moko. Lokola Kaina, Lemek alingaki kondima mwa ndambo ya bilaka na Nzambe, kasi alingaki kondima kaka biteni oyo andimaki.)

Leson 18.5 Kolakisa Nini Esalemi:

Bana Mibale ya mibali pe bana Mibale ya basi basala théâtre. Mwana moko ya mobali asala lokola Lemek. Abunda na mobali mosusu, kino tango oyo mosoki te oyo akozokisa ye. Na sima, Lemek akomi makasi pe abomi mosoki te wana.

Na sima, Lemek abengi basi na ye mibale, pe ayebisi bango nini esalamaki. Alobaki ete, soki mosoki te abomi ye po na likambo asali, esengeli baboma bato tuku na sambo na sambo po na yo. Basi ya Lemek basalaki lokola bazali na bambonda.

Leson 18.5 Koyemba pe Kobina:

Lemek abundaki
Abomaki mosoki te.

Akanisaki ndenge
Nzambe alakaki Kaina

Ebongo alakaki
Elakeli mabe monene.

Akanisaki Nzambe te.
O, mawa, mawa.

Devoir po na bana oyo bayeba Yesu dezia:

Kaina pe Famille na ye batongaki civilisation moko monene. Na kati ezalaki bato oyo bazalaki makasi mingi na misiki. Na kati ezalaki bato oyo bazalaki makasi mingi na kusala biloko ya mabende.

Kasi kasi na nyonso basalaki, Nzambe azalaki kosalisa bango te, po bapesi ye mokongo. Mitema na bango akomaki makasi, pe violence akomaki mingi.

Olingi kosoki tenga bomoyi na yo na mo-

kano ya makanisi na yo moko. Nzambe ezali na mokano koleka lisusu po na bomoyi na yo.

Boni, okoluka Ye na bomoyi na yo, lel'oyo pe mikolo nyonso? Soki okosala yango, boni, okoki kolakisa sik'oyo? (Molakisi, pesa tango po na bana ya classe basambela.) Tang'oyo, senga ye asalisa yo koluka ye mokolo na mokolo. (Molakisi, silisa na losambo po na bana.)

Kobenga bana oyo bayebi nanu Yesu te:

Kasi, tango mosusu okoki te koluka Nzambe ti okoki te kosoki tenga bomoyi na yo likolo na ye, po oyambi Yesu nanu te lokola Mobikisi na yo. Okoki kobongola motema na yo kaka sik'oyo. Na motema na yo nyonso, ndima ete ozali mosoki oyo masumu, ebongo senga Yesu abikisa ye. (Molakisi, pesa tango po bana bakoka kosambela ndenge wana.)

Soki okati po na Yesu nanu te, ete lel'oyo ezali mbala ya liboso osali yango, nalingi kosolola na yo Na sima ya classe. Na lingi kosepela na yo. (Molakisi, lakisa bana esika bakoki kukutana na yo soki bayambi Yesu lelo.)

===

SUKA YA LESON 18

===

Leson 19 Famille ya Set ebon-golaki motema na Nzambe.

Ebandeli ch. 4 vs. 25 kino 26, ch. 5 vs. 1 kino na 5, Luka ch. 3 vs. 38

Kosala yambo: Sala bacarte soki te pe bapapier, carte nyonso na kombo moko oyo: Nzambe, Adamu, Set, Enoshh, mibula ebele, Yesu. Okosalela yango na 19 :4, Kolakisa Nini Esalemi.

Ntina ya Leson:

Na suka ya Leson oyo, bana ya classe bakososola ete, soki biso na ba famille na biso soki tebongoli motema na Nzambe, Akopombola biso. Bakososola lisusu ete Nzambe asalelaki Famille ya Set po kopesa biso Mobikisi Yesu.

Verse ya koyekola *Banzembo ch. 33 vs. 12*

Bana na ngai, boya koyoka nagi, na kolakisa bino na komemya Nkolo Nzambe.

Révision:

- Nini ezali kolakisa ete Famille ya Kaina bazalaki bato ya mayele? (Ba yebaki kobeta misiki pe kobokola bibwele pe kosala mabende.
- Nini ezalaki likambo monene na bango? (Balandaki Nzambe te. Bapesaki Nzambe mukongo. Soki tekoki koloba ete baboyaki Ye soki te pe bapesaki Ye mukongo.)

Kutuna devoir ya Poso euti koleka:

Na poso eleki, soki tepesaki bino devoir ya koluka Nzambe na bomoyi na yo. Nani abandi kosala yango na poso eleki? Nani akoyebisa biso Ndenge nini osalaki yango na poso eleki?

Ebandeli ya Leson:

Nalingi kanisa muke na motuna oyo: Soki ezalaka na ndenge moko ya kopesa libonza moko kaka na Famille na yo, soki pe na bana pe bakoko na yo, libonza nini okolinga kopesa bango?

(Molakisi, ozali koluka eyano te. Olingi kaka bana bakanisa likambo yango.)

Boni, Kaina apesaki Famille na ye libonza Ya malamumu? Bongo te ata muke! Kaina abomaki leki na ye. Boye pe amemaki mawa na tata pe mama na ye, Amemaki etumbu akabanaki na Famille, pe akoma kotelengana. 'Libonza' apesaki na bana na Azalaki kozomi sa bango batelangani.

Kaina apesaki Famille na ye libonza oyo ya mawa po apesaki Nzambe mukongo. Ebon-go, amemaki bana na ye kokuoboya Nzambe pe. Na sima Kaina abomaki Abel, pe Kaina Akendeki kotelengana, Tata Adamu ne Mama Eva, bazalaki na mwana mobali moko te atikalaki na ndako na bango. Tala mawa oyo eyaki na bango nyonso po na masumu ya monsoki te moko oyo Kaina!

Transion na Leson ya Bible:

Na Leson ya lelo, soki temoni Ndenge nini Nzambe apesaki Adamu na Eva mwana mobali lisusu. Boni, mwana wana akopesa Famille na ye libonza koleka mbote? Akopesa Famille na ye libonza nini? Soki tekoba lisusu kotanga na mokanda ya Ebandeli, ch. 4, vs. 25.

Mateya monene na Leson oyo na biteni minei:

Leson 19.1 Tangela bana: *Ebandeli ch. 4 vs. 25 kino 26*

25 Adamu mineiná mwasi na ye Eva babotaki mwana mosusu ya mobali. Bongo Eva apesi ye kombo Set, pamba té alobi: "Nzambe apesi ngai lisusu mwana na esika ya Abel, oyo Kaina abomaki." 26 Bóngo, Set aboti mwana-mobali, apesi ye kombo Enoshh. Banda tango wàna, bato

babandaki kosambela Nzàmbe na kombo ya Yawe.

Leson 19.1 Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Kombo ya mwana ya Adamu pe Eva abotaki na sima ya Kaina ezalaki nani? (Set)
- Set akamataki na Famille ya nani? (Akamataki na famille ya Abel, oyo Kaina abomaki.)
- Eva amonaki ena ni penza apesi ye mwana wana? (Nzambe)
- Abel azalaki mwana oyo asoki tesaki na Nzambe, kasi Kaina abomaki ye. Nzambe apesaki bango Set po na kozwa esika ya Abel. Kanisa muke. Soki Nzambe asalaki boye te, Ndenge nini balingaki kovanda?

(Mokili mobimba elingaki kosoki tenda na bato oyo bayebi Nzambe te, po Kaina akozala tata na bato wana yonso.)

- Kanisa ndenge Nzambe alakaki Adamu na Eva ete Akotindela bango Mobikisi (Ebandeli ch. 3 vs. 15). Soki Mokili mobimba ezalaki kaka na bato ya mabe, Ndenge nini Mobikisi alingaki koya?

(Ndenge ezalaki te ete Mobikisi abotama na kati ya Famille oyo bayebi Nzambe te. Nzambe atindaki mwana ya mobali mosusu po abanda Famille oyo elingaki. Boye, tango ngonga ekokaki, Mobikisi akokaki kobotama na kati ya Famille wana.)

- Kombo ya mwana ya Set, koko ya Adamu, ezali nani? (Enosh)
- Nini ezali likambo monene, ya esengo esalemaki na Famille ya Set?

(Bato babandaki kosambela Nkolo Nzambe na kombo na ye moko Nzambe. Oyo ezalaki lipamboli monene. Adamu azalaki na Famille ya losambo lisusu!)

Niveau Secondaire:

- Ndenge nini toyebi ete Adamu na Eva bazalaki babalani? (Bible elobi ete Eva azalaki mwasi ya Adamu.)
- Okanisi nini elingi koloba ete bato babandaki kosambela Nzambe? (Babandaki kosambela na ye, tango mosusu kopesa libonza ya makila na ndenge ayebisaki bango kosala, tango mosusu kosambela na lisanga.)

Leson 19.1 Kolakisa Nini Esalemi:

Molakisi, Tuna bana bakanisi nini na Famille ya Set Elobaki na Nzambe na losambo. Na sima, bana nyonso na lisanga basala lokola bazali Famille ya Set, oyo bazali kobenga kombo ya Nzambe.

Leson 19.1 Koyemba pe Kobina:

Nzambe apesaki Set

Na esika ya Abel.
Nzambe apesaki koko
Kombo ya Enosh

Ee, Tango wana

Bato babandaki
Kosamba Nzambe.

Leson 19.2 Tangela: Ebandeli ch. 5 vs. 1 kino 2

1 Oyo ezali mabota ya Adamu. Tango Nzambe asalaki batosoki te, asalaki bango lokola elili ya Nzambe.

2 Asalaki bango mobali ná mwasi, abenisaki bango pe apesaki bango kombo "Bato."

Leson 19.2 Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

?

- Boni, oyo ezali likambo ya sika soki tezali koyoka, soki te ezali Révision ya likambo toyaka dezia?

(Ezali Révision ya ndenge Nzambe asalaki bato. Totangi yango dezia na Ebandeli ch. 1 kino 2.)

- Bagenealogie soki te milongo ya Bato nyonso ya Bible elakisi biso, bango nyonso banda na moto moko?
Nani wana? (Adamu, bato ya liboso.)
- Tata ya Adamu azalaki nini? (Adamu azalaki na tata te. Nzambe Ye moko na poso ya liboso asalaki ye.)
- Nini ezalaki special po na moto? (Nzambe asalaki ye na na elili na ye.)
- Bato ezali na ndenge Mibale. Nini wana? (Mobali na mwasi.)

Niveau Secondaire:

- Ndenge nini tokoki kolimbola ndenge moto abandaki? Evolution zola elobi ete tobandaki lokola bambisi ya mai, ebongo malembe-malembe tokomi bato. Bible endimi ete biso bato tokoma na nzela wana?)

(Bongo te. Bible elakisi biso ete Nzambe asalaki biso Ye moko na poso ya liboso na poso ya liboso.)

- Soki moto ayebisi yo ete Nzambe asalaki mibali, kasi basi te, Okoki koloba nini? (Na ch. 5 vs. 2 yo elakisi biso ete Nzambe

asalaki biso mobali na mwasi na ebandeli.)

Leson 19.2 Kolakisa Nini Esalemi:

Bana misato basala théâtre Kolakisa nini Esalemi. Moko akosala lokola Nzambe. Akopambola bamibale oyo mosusu, lokola mobali na mwasi oyo Nzambe asalaki.

Leson 19.2 Koyemba pe Kobina:

Nzambe asalaki tata Adamu na mokolo ya motoba na mokolo ya sambo Apemaki

Nzambe asalaki mama Eva na mokolo ya motoba Na mokolo ya sambo Apemaki.

O, Apambolaki bango Apambangolaki bango Apambangolaki bango! Mobali na mwasi!

Leson 19.3 Tangela bana: Ebandeli ch. 5 vs. 3 kino na 5

3 Tango Adamu akokisaki mbula 130, abangotaki mwana ya mobali oyo azalaki elili na ye penza. Apesaki ye bakombo Set.

4 Sima ya kobangota Set, Adamu aumelaki mbula 800. Abangotaki lisusu bana ya mibali ná ya basi.

5 Bangongo bangomoi na ye nyonso ezalaki ya mbula 930, sima akufaki.

Leson 19.3 Kotuna bana lolenge oyo--

?

Niveau Primaire:

- Adamu azalaki na Kanisa motuya boni tango mwana na ye Set azalaki kobotama?

(130, Kanisa ete Adamu dezia aboti bana mibale ya mibali pe ya basi. Ezali komona ete Kaina azalaki mokolo, soki te adulte

tango abomaki Abel. Soki bazalaki bana, bakokaki te kopesa libonza na bango moko, kasi ya tata Adamu alingai kopesa po na Famille nyonso.)

- Na sima ya Set, Adamu awumelaki Kanisa motuya boni? (Kanisa 800)
- Boni, Set ezalaki mwana ya suka ya Adamu na Eva? (Ezali te. Bazalaki pe na bana mosusu ya mibali pe ya basi.)
- Kanisa motuya boni Adamu awumelaki? (Kanisa 930)
- Na suka nini esalamaki na Adamu? (Akufaki.)

Niveau Secondaire:

- Mikolo oyo, bato bazali kowemela Kanisa motuya boni? Nini ezali Kanisa ya koleka molayi oyo bino boyoka ete moto azali kowumela?
(Molakisi, yoka eyano ya bana.)
- Na mikolo oyo ya ebandeli, bazalaki kowumela Mingi koleka mingi. Okanisi nini oyo ezalaki kosala bango boye?
(Molakisi, yoka makanisi ya bana. Soki oyebi oyo solo, ezali po Bible eyebisi biso te. Bomoyi na biso bato ezali na maboko ya Nzambe.

LoleYo oyo Mokili to pe loleYo oyo kobika ekokaki kozala ndenge mosusu na tango wana:

- * Tango mosusu masumu ebebisi te Mokili na Mikolo wana lokola salami lel'oyo.
- * Soki te, bolingo ya Nzambe po na bango ekoki kozala ndenge mosusu.

*Tango mosusu Nzambe alingaki bango kowumela molayi po babota bana ebele pe batondisa Mokili.)

- Oyo ezali mbala ya liboso totangi liwa naturel na Mokili. Po na nini tolobi bongo?

(Kaina abomaki Abel, pe Lemek na Famille ya Kaina abomaki moto pe. Kasi oyo mbala ya liboso totangi ete bawumelaki kino Tango ya Nzambe aka-mataki bomoyi na bango.)

Leson 19.3.1 Kolakisa Nini Esalemi:

Sala théâtre lokola bana bazali Famille ya Adamu, bazali kolela po matanga na bango. Pona mwana moko kolobi ete tata na ye Adamu ezalaki Kanisa 930, mwana mosusu aloba ete azalaki na bana ebele, Famille monene. Bana nyonso balela lokola na ebembe, ndenge oyo : “Adamu, tata na biso! Tata na biso!”

Leson 19.3 Koyemba pe Kobina:

Kanisa tuku libwa
pe tuku misato
Bana ebele na Famille

Tata Adamu akufi
Wana Nzambe abengaki ye.

Leson 19.4 Tangela bana: Luka ch. 3 vs. 38

(Baverse tomoni na mokanda ya Ebandeli emonani na partie ya Bible oyo tobengi ‘Kondima ya Kala.’ Oyo ezali eteni ya liboso ya Bible. Bakomaki yango Kanisa ebele **yambo** Yesu akotaki na se Mokili.)

Sik'oyo, totanga verse moko ya ‘Kondima ya sika.’ Oyo ezali eteni ya Bible bakomaki **Na sima** Yesu akoya. Verse oyo ezopesa biso

ndambu ya genealogie (Molongo ya bato) ya Yesu, na nzela ya mama na Ye, Maria. Elobi ete:

“Kaina mwana ya Enosh, Enosh mwana ya Set, Set mwana ya Adamu, Adamu mwana ya Nzambe.”

Leson 19.4 Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Mwana ya Adamu nini akomaki kulutu ya kala ya Yesu? (Set)
- Bokanisi Nini? Ekozala likambo monene kozala kulutu Yesu?

(Ee, Ekozala likambo moko monene. Elakisi ete moto yango asungaki komema mwana na Nzambe na kati ya Mokili.)

- Nani Koko ya Adamu akomaki pe kulutu ya Yesu? (Enosh, mwana ya Set)

Niveau Secondaire:

- Kanisa Maloba na Nzambe nyonso totangi lelo.
- Mapamboli nini eyaki na Famille ya Set?

(Bazongaki epai na Nzambe, babandaki kosambela Nzambe, bakomaki bakoko ya kala ya Yesu.)

Leson 19.4 Kolakisa Nini Esalemi:

Pesa bana mutoba bacarte, carte moko na moko na bakombo oyo ekomami na makomi monene: Nzambe, Adamu, Set, Enosh, Kanisa ebele, Yesu. Senga bango koya liboso ya classe, ebongo Senga bango komitiya na mulongo, na ordre loko-la bato wana babotamaki.

Bana mosusu bakoki kosalisa bango, pe bakolakisa ete ordre ezali malamumu, soki te ezali malamumu te. Oyo ezali kolakisa ndeYo oyo Yesu ayaki na Famille ya Set na sima ya Kanisa ebele.

(Molakisi, okosalela bacarte oyo lisusu na poso ezali koya.)

Leson 19.4 Koyemba pe Kobina:

Opamboli biso nyonso ,

Ndeko Set! Yesu Mobikisi ayaki na Famille na yo. O, matondo, Ndeko Set!

Devoir po na ba oyo bayebi Yesu dezia:

Soki yo dezia oyambi Yesu na motema na yo, yeba ete okoma mukristu. Boni, ozali ndakisa malamumu na kati ya Famille na yo? Boni, Bato nyonso na Famille na yo bayebi ete ozali po na Kristu? Poso oyo, okoki kosala makasi kozala ndakisa ya malamumu po Bato ebele ya Famille balanda yo?

Kobenga bana na Yesu, ba oyo nanu bayambi Ye te:

Kasi bamosusu na kati na beno, oyambi Yesu nanu te lokola Mobikisi na yo. Ozali kotambola na nzela ya Yesu te. Okoni madesu na yo na elanga na ye te.

Tango mosusu ozali kotambola na nzela ya Lingomba, soki na nzela ya Ecodim, soki na nzela ya libatizi, kasi esengeli okota na nzela ya Yesu liboso. Soki olingi kosolola na ngai, koyeba Ndenge nini okoki koyamba Yesu, pe ndenge okoki kobanda kotambola na nzela na Ye, yaka kosolola na ngai na sima ya Ecodim. (Molakisi, lakisa tango pe esika ya bana bakoki komona yo soki balingi koyamba Yesu.) Nakozala na esengo ya komema yo na Yesu Kristu.

====

SUKA YA LESON 19

====

Leson 20 Famille ya Set ezwaki Mapamboli ebele.

Ebandeli ch. 5 vs. 6 kino na 32

Kosala yambango: Mema bacarna yo osalaki na poso eleki, pe bakisa bacarte po na bakombo oyo: Kenan, Malalel, Yered, Enok, Matuzal, Lemek, Noé.

Soki ozali koteya bana ya niveau secondaire, mema pe ba Bic Marker.

Ntina ya Leson:

Na suka ya Leson oyo, bana ya classe bakondima koleka makasa ete soki biso na famille na biso soki tezongi na Nzambe, Akopambola biso. Yango wana bakosala makasi kokata ete bakozongela Nzambe na motema na bango nyonso.

Révision ya baverse: Loba lisusu baverse oyo: Yoane ch. 14 vs. 6; Batoli ya Bakolo ch. 27 vs. 4; Esdras ch. 8 vs. 22b; Banzembo ch. 33 vs. 12. Sala lisano oyo: Na sima bana balobi verse nyonso, Pesa carte oyo verse na mwana moko. Asimba yango po bana mosusu bamona yango te. Abanda kotanga, ebongo akanga. Bana mosusu esengeli basilisa verse wana.

Révision:

- Nani azalaki mwana Nzambe apesaki Adamu na Eva po na kozwa esika ya Kaina? (Set)
- Bana motuya boni Adamu na Eva babangotaki? (Toyebi te, kasi toyebi ete likolo ya Kaina, Abel pe Set, Babangotaki bana mosusu ya mibali pe ya basi.)

Kutuna devoir ya Poso euti koleka:

Na poso eleki, soki tepesaki bino devoir kosala makasi ya kozala ndakisa ya malamumu na kati ya Famille po Bato ebele na Famille baya na Yesu. Nani asali makasi na likambo oyo na poso oyo? Nazali na esengo mingi na bino baoyo bazali komeka kosala bade-

voir oyo soki tezali kopesa bino. Nzambe apambangola bino.

Verse ya koyekola Efezo ch. 1 vs. 3

Mersi na Nzambe, Tata ya Nkolo na biso Yezu Kristu! Ye abenisi biso na lisanga na Kristu, pe asoki tendisi biso na bangolamu nyonso ya Molimo na ye; akómisá biso bato ya mbangoka na ye ya Likolo.

Ebandeli ya Leson:

Na poso eleki, soki tezalaki kosolola po na libangonza ya malamumu pe ya mabe oyo soki tekoki kopesa na ba famille na biso. Ndenge nini Libangonza ya Kaina apesaki Famille na Azalaki? (Ya mabe, kobangoya Nzambe.) Ndenge nini libangonza ya Set apesaki ezalaki? (Ya malamumu, kolanda Nzambe.) Nini ezalaki Mapamboli oyo eyaki na Famille ya Set po Set alandaki Nzambe? (Mapamboli ezalaki ebele, kasi moko ya monene ezalaki ete bakomaki bakoko ya Yesu.)

Transion na Leson ya Bible:

Poso oyo, soki telingi koyekola koleka po na Famille ya Set. Tango mosusu okokamwa koyekola Mapamboli mosusu eyelaki bango. Nyonso eyaki po tata na bango Set ozongaki na Nzambe.

Mateya monene na Leson oyo na biteni minei :

Leson 20.1A Tangela bana: *Ebandeli ch. 5 vs. 6 kino na 14*

6 Tango Set akokisaki mbula 105, abangotaki Enoshh.

7 Sima ya kobangota Enoshh, Set aumelaki mbula 807. Abangotaki lisusu bana ya mibali ná ya basi. 8 Bangongo bangomoi na ye nyonso ezalaki ya mbula 912, sima akufaki.

9 Tango Enoshh akokisaki mbula tuku libwa (90), abangotaki Kenan.

10 *Sima ya kobangota Kenan, Enosh aumelaki mbula 815. Abangotaki lisusu bana ya mibali ná ya basi.*

11 *Bangongo bangomoi na ye nyonso ezalaki ya mbula 905, sima akufaki.*

12 *Tango Kenan akokisaki mbula tuku sambango (70), abangotaki Mahalalel.*

13 *Sima ya kobangota Mahalalel, Kenan aumelaki mbula 840. Abangotaki lisusu bana ya mibali ná ya basi.*

14 *Bangongo bangomoi na ye nyonso ezalaki ya mbula 910, sima akufaki.*

Leson 20.1B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

?

- Kanisa motuya boni Set awumelaki ya abota Enosh [vs. 6]? (Kanisa 105)
- Kanisa motuya boni awumelaki sima yakobota Enosh [vs. 7]? (Kanisa 807)
- Boni, Enosh ezalaki mwana moko kaka oyo Set abotaki [vs. 7]? (Ezali te. Set pe abotaki bana mosusu ya mibali pe ya basi.)
- Kanisa nyonso motuya boni Set awumelaki [vs. 8]? (Kanisa 912)
- Kombo ya mwana mobali ya liboso ya Enosh ezalaki nani [vs. 9]? (Kenan)
- Kanisa nyonso motuya boni Enosh awumelaki [vs. 11]? (Kanisa 905)
- Kombo ya mwana mobali ya liboso ya Kenan [vs. 12]? (Malalel)

- Kanisa nyonso motuya boni Kenan awumelaki [vs. 14]? (Kanisa 910)

Niveau Secondaire:

- Bato ya Tango wana awumelaki mingi koleka bato lel'oyo. Kasi, moto awumelaki Kanisa million boni?

(Azali te. Bonso bazali na se ya Kanisa million. Bato mosusu bawumelaki kino Kanisa kama libwa kama mwambe.)

- Bana nyonso motuya boni Babotaki?

(Toyebi te. Kaka Kombo ya mwana mobali ya ekomami. Bakokaki kobota bana ya basi liboso ya mwana wana, pe toyebi ena sima, Babotaki lisusu bana ya mibali pe ya basi. Ezali komonana lokola ba famille na Bazalaki mwa monene.)

- Likambo ya suka nini tozali kotinga po na moto moko na moko? (Ebongo akufaki.)
- Po na nini bango nyonso bakufaki?

(Po baboti na bango, Tata Adamu ti Mama Eva, basalaki masumu, pe likambo oyo ekomisaki bango pe bato na masumu.)

Leson 20.1C Kolakisa Nini Esalemi:

Salela lisusu bacarte oyo poso eleki ezali kolakisa bakoko ya Yesu wuta na Adamu kino na Yesu. Balola ordre ya bacarte wana, ebongo pesa konso carna mwana moko. Baya liboso pe batiya bacarte wana na mulongo. Na sima, pesa bacarte Mibale “Kenan” ti “Malalel” na bana

mosusu. Baya liboso , batelema na mulongo Na sima ya Enosh pe liboso ya Kanisa ebele kino na Yesu. Bakoki kotala Bible soki ezali mutuya.

Na bana na secondaire, pesa bango markeur lakisa bango kokoma age total ya moto nyonso na se ya kombo na Ye. Bana nyonso bakotanga bakombo na mulongo.

Leson 20.1D Koyemba pe Kobina:

 Adamu , Set, Enosh
Kenan, Malalel,
Bowumelaki Mingi ,
Na lipamboli ya Nzambe,
Kino Yesu abotama na Famille na bino,
Lipamboli koleka monene!

Leson 20.2A Tangela bana: Ebandeli ch. 5 vs. 15 kino na 20

 15 Tango Mahalalel akokisaki mbula tuku mosoki teba na mitano (65), abangotaki Yered.

16 Sima ya kobangota Yered, Mahalalel aumelaki mbula 830. Abangotaki lisusu bana ya mibali ná ya basi.

17 Bangongo bangomoi na ye nyonso ezalaki ya mbula 895, sima akufaki.

18 Tango Yered akokisaki mbula 162, abangotaki Henok.

19 Sima ya kobangota Henok, Yered aumelaki mbula 800. Abangotaki lisusu bana ya mibali ná ya basi.

20 Bangongo bangomoi na ye nyonso ezalaki ya mbula 962, sima akufaki.

Leson 20.2B Kotuna bana lolenge oyo-- Niveau Primaire:

- Mahalalel ezalaki tata ya nani [vs. 15? (Yeredi)]
- Mahalalel awumelaki Kanisa motuya boni [vs. 17]? (Kanisa 895)
- Yered ezalaki tata ya nani [vs. 18]? (Enok)
- Yered awumelaki Kanisa motuya boni [vs. 20]? (Kanisa 962)
- Kombo nini ya Famille ya Set ezalaki ndenge moko na Famille ya Kaina? (Enok)
- Boni, na famille na yo ezali bandeko lokola bacousin oyo bazali na bakombo moko?

(Molakisi, yoka bandakisa bana bazali kopesa . Ba famille ebele azali kosalela bakombo moko lokola oyo kino lel'oyo.)

Niveau Secondaire:

- Apart mwa bokeseni na Kanisa ya moto moko na moko, Boni, histoire oyo ezali kaka kolanda patron (modele) moko? Patron yango ezali nini?

(Ee. Esali nyonso Kanisa motuya boni moto awumelaki kino tango abotaki mwana-mobali ya liboso, ebongo ye awumelaki Kanisa motuya boni na sima. Bango nyonso babotaki pe bana mosusu ya mibali pe ya basi, ebongo bango nyonso bakufaki na age pene ya Kanisa 800 soki te 900.)

Leson 20.2C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana oyo bawi bacarte basala mulongo lisusu. Pesa bana mibale mosusu bacarte baloba “Mahalalel” pe “Yeredi.” Bakota na mulongo li-

boso bacarte oyo ez'oloba "Kanisa ebele" kino na "Yesu."

Soki bana ya ecole secondaire, babakisa age ya moto nyonso tango akufaki na sima ya kombo na Ye.

Leson 20.2D Koyemba pe Kobina:

(Bana barepeter kombo nyonso na sima na yo:)

Adamu, Set, Enosh,

Kenan, Mahalel,

Yered, Enok

Bowumelaki Kanisa ebele

Lipamboli moko monene,

Kino na Yesu abotamaki na Famille na bino,

Lipamboli moko monene koleka!

Leson 20.3A Tangela bana: Ebandeli ch. 5 vs. 21 kino na 27

21 Tango Henok akokisaki mbula tuku motoba na mitano (65), abotaki Metushela.

22-24 Sima ya kobota Metushela, Henok alandaki nzela ya Nzambe mbula 300. Abotaki lisusu bana ya mibali ná ya basi. Bomoi na ye nyonso ezalaki ya mbula 365. Azalaki kaka kolanda nzela ya Nzambe, tii tango alimwaki, pamba té Nzambe akamataki ye.

25 Tango Metushela akokisaki mbula 187, abotaki Lamek.

26 Sima ya kobota Lamek, Metushela aumelaki mbula 782. Abotaki lisusu bana ya mibali ná ya basi.

27 Bongo bomoi na ye nyonso ezalaki ya mbula 969, sima akufaki.

Leson 20.3B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

- Likambo moko ya ndenge mosusu, ya kokamwa esalemaki na bomoyi ya Enok. Akufaki te lokola bato mosusu. Nini esalema-ki ete akufaki te?

(Nzambe akamataki ye. Oyo elingi koloba ete Nzambe akamataki ya na nzela ya liwa, kasi Nzambe akamataki bomoyi pe nzoto na ye libela na likolo.)

- Enok azalaki na Kanisa motuya boni tango Nzambe akamataki ya na likolo? (Kanisa 365)
- Bomoyi ya Enok ezalaki Ndenge nini? (Alandaki mokano na Nzambe na bomoyi na ye ba meso ya bato.)
- Bomoyi ya Metushela pe bazalaki na likambo moko special. Awumelaki Kanisa motuya boni? (Kanisa 969.)
- Boni, moto mosusu awumeli kino na Kanisa wana? (Ezali te. Tata na ye Yeredi awumelaki Kanisa 962. Oyo ezalaki pene na 969. Kasi Metushela awumelaki Kanisa koleka bato nyonso bawumelaka na se ya Mokili te.)
- Mwana ya Metushela ezalaki nani? (Lemek)

Niveau Secondaire:

- Bokeseni nini ezali na kati ya ndenge Nzambe akamataki Enok na ye na ndenge Azali kokamata bato mosusu na Ye?

(Soki Nzambe azali kokamata bato na nzela ya kufa, Azali kaka kokamata bomoyi na bango. Nzoto na bazali kozonga na Mokili pe kozela mokolo ya suka na mikolo Nzambe akosekwisa baweyi. Kasi Enok, Nzambe ak-

amataki bomoyi pe nzoto na likolo. Nzoto na ye ekozonga na Mokili kasi ekendaki mbala moko na likolo.)

- Likambo oyo etali kokende ya bomoyi pe nzoto na likolo, ekosalama na nani na tango ezali koya?

[Tangela bana 1 Tesalonika ch. 4 vs. 16 kino 17.

16 “Pamba té mongongo ya mokonzi ya ba-anjelu pe kelelo ya Nzambe ekopesa motindo, bongo ye moko Nkolo akouta na Likolo pe akokita awa na se. Na tango wana bato bàkufá oyo bandimelaki ye bakosekwa liboso.

17 Na sima biso bato tokozala nanu na bomoi, Nzambe akome-ma biso ná bango na mapata, po tókende kokutana ná Nkolo. Boye tokozala seko esika moko ná Nkolo.”

(Mokolo moko Yesu Akozonga na mapata. Akosekwisa ba oyo bakristo oyo bakufaki. Ata banzoto na bango ezongi na mabele. Ya mibale, Akokamata kaka bakristu bazali na bomoyi mokolo wana. Bakristu nyonso bakokuta ye na mapata, ebongo tokokende kovanda na Ye mikolo yonso.)

- Okanisi ete Nzambe akamataki Enok po na nini?

(Toyebi oyo solo, kasi tango mosusu azalaki kopesa ndakisa nini akosalemela biso Kristu mokolo moko. Mbala ebele Nzambe azali kopesa ndakisa ndenge wana.)

- Baverse oyo ezali kolakisa biso Lipamboli mibale mosusu eyaki na Famille ya Set po Set abongolaki motema na Nzambe. Lipamboli nini wana? (Moko ya Famille na ye akendeki na likolo kozanga kokufa, moko awumelaki Kanisa koleka bato nyonso mosusu.)

Leson 20.3C Kolakisa Nini Esalemi:

Pesa bana mibale bacarte pe bakombo ya Enok, Metushela, pe Lemek. Bakota na mulongo ya bakulutu ya Yesu.

Soki ozali koteya bana ya ecole secondaire, Bakoki yika age ya Metushela na carna Ye. Na carte oyo Enok Bakoki sonika, “Nzambe akamataki ya .”

Leson 20.3D Koyemba pe Kobina:

(Bana repeter mulongo moko na moko sima na yo)

Adamu, Set, Enosh

Kenan, Malalel

Yared, ‘bongo Enok

Pe mpakaaa Matuzal

Obikaki mikolo ebele, ozalaki lipamboli

Pe Yesu abotamaki na Famille na ya Lipamboli koleka monene!

Mwana na yo ezalaki Lemek!

Leson 20.4A Tangela bana: Ebandeli ch. 5 vs. 28 kino na 32:

28 Tango Lamek akokisaki mbula 182, abotaki mwana,

29 apesaki ye kombo Noé; pamba té alobaki: “Ye akolembisa misala ya makasi oyo tosengeli kosala na mabelé Yawe abwakelá lisumá.”

30 *Sima ya kobota Noé, Lamek awumelaki mbula 595. Abotaki lisusu bana ya mibali ná ya basi.*

31 *Bongo bomoi na ye nyonso ezalaki ya mbula 777, sima akufaki.*

32 *Tango Noé akokisaki mbula 500, abotaki bana misato: Sem, Kam ná Jafet.*

Leson 20.4B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

?

- Nani azalaki mwana ya Lemek? (Noé)
- Tango Noé abotamaki, tata na ye asambelaki lokola mosakoli likolo na ye. Alobaki likambo moko oyo Noé akosala. Nini ye alobaki?

(Ye Noé akolongola bango mwa pasi na musala na bango ya pasi na Mokili oyo Nzambe alakelaki mabe.)

- Boni, oyoki kombo ya Noé?

(Azalaki moto oyo Nzambe ayebisaki Ayebisaki kotonga masuwa monene tango Nzambe atindaki mai monene oyo ebomaki bato nyonso. Kaka bango na kati ya masuwa nde Nzambe abikisaki. Tokoyekola histoire yango na baposo ezali koya.)

- Lemek awumelaki Kanisa motuya boni na sima ya mbotama ya Noé? (Kanisa 595)
- Kanisa nyonso bambula motuya boni Lemek awumelaki? (Kanisa 777)
- Bakombo ya bana misato ya Noé ezalaki banani? (Sem, Kami, pe Yafet)

- Noé azalaki na bambula motuya boni tango bango babotamaki? (Bambula 500)

Niveau Secondaire:

- Nini na kati ya Bible ezali kolakisa ete tango mosusu, bana oyo Sem, Kam pe Yafet babotamaki mbala moko lokola mapasa? (Bango nyonso babotamaki Tango Noé azalaki na Bambula 500.)

- Mabota nyonso pe ba nation nyonso ya Mokili ebimi na bana oyo misato ya Noé, po tokomona na baposo ezali koya ete Bato nyonso mosusu, apart ya Noé pe Famille na Ye, bakufaki na mai monene oyo Nzambe atindaki. Kanisa likambo yango. Elingi koloba nini po na bato lel'oyo?

(Na kati ya biyano ekoki kozala ete biso nyonso tozali bandeko ya Famille moko, pe ete Mabota nyonso ebandaki na ndenge moko. Ebongo libota moko ezali te koleka malamumu libota mosusu.)

- Tomoni mapamboli ebele oyo eyaki na Famille ya Set po balandaki Nzambe. Na Noé, tomoni lisusu lipamboli mosusu. Nini yango?

(Nzambe asalelaki ye kobikisa bomoyi ya mokili na tango ya mai monene.)

Leson 20.4C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso basala lokola bazali Lemek na théâtre. Yo Molakisi sala lokola ozali komemela Lemek sango ete mwasi na ye aboti mwana-mobali. Oyebisa bana ete, “Lemek, mwana abotami! Azali mwana-mobali.”

Bana nyonso baloba ete bakobenga mwana wana Noé. Na sima, bango nyonso baloba ete “Mwana oyo akolongola mwa pasi na biso.” Na suka bango nyonso baloba ete, “Lipamboli monene! Matondo, Nzambe!”

Na sima, bana nyonso basala lokola Noé tango akoli. Yo Molakisi sala lokola ozali komemela Noé sango. Likambo ya kokamwa! Mwasi na yo aboti bana misato! Noé pesa bango bakombo Sem, Kam, pe Yafet.

Na sima, Alobaki ete, “Mapamboli misato mbala moko! Matondo, Nzambe!”

Na sima, pesa mwana moko carte elobi Noé. Bana nyonso oyo bazali na carte basala mulongo, pe Noé akendaki na nzela liboso ya “Bambula ebele” kino na Yesu. (Na baLeson ezali koya tokomona nani mwana ya Noé ezali na ligne ya Yesu.)

Leson 20.4D Koyemba pe Kobina:

Adamu , Set, Enosh
 Kenan, Mahalalel
 Yered, pe Enok
 Pe Metushela munuukolo,
 Lemek, pe Noé oyo atongaki masuwa
 Ee, Yesu abotamaki na Famille na beno
 Lipamboli koleka monene!

Devoir po na ba oyo bayebi Yesu dezia:

Bato mosusu, babikaki bambula na bango, ebongo bakufaki kaka. Bato mosusu balandaki Nzambe, pe Nzambe asalaki likambo ya kokamwa na bomoyi na bango.

Yo oyo oyambi Yesu dezia, Boni, ozali kolanda Nzambe mikolo nyonso? Nzambe azali kosala nini na bomoyi na yo? Ozali na posa ya kopesa partie nini ya bomoyi na yo na Nzambe sik'oyo?

Kobenga bana oyo bayambi Yesu nanu te:

Kasi yo, soki nanu oyambi Yesu te, yeba ete Akozala na esengo ya kuyamba yo lel'oyo. Azali kaka kozela yo ofongola motema oyamba Ye.

Bayambaka Yesu kaka mbala moko, ebongo Akotikala na yo. Boni, oyebi ete oyambi Ye? Soki nanu te, Kasi ondimi koyamba Yesu lel'oyo, Nakozala na esengo ya kotsambela na yo. Yaka na gai na sima ya Eco-dim, ebongo nakosalisa yo.

===

SUKA YA LESON 20

===

Leson 21 Nzambe asalelaki Noe bolamu atako na tango ya kosisambisama.

Ebandeli ch. 6 vs. 1 kino na 8

Eloko ya liboso ya kosala: Bongisa bakiti pe sala bacarte oyo elobi “Noé” pe “Ngolu.” Bongisa bacarte mosusu ya mike (pene ya 10 x 14 cm.) na bakombo oyo: Adamu, Eva, Kaina, Abel, Set, Enok, Metushela, Noé.

Ntina ya Leson:

Na suka ya Leson oyo, bana bakoyeba ete lokola Noé, biso pe tozali bato ya masumu, biso pe tokoki na esambiselo. Kasi lokola Noé, biso pe tokoki kozwa bolamu ya Nzambe.

Verse ya koyekola Efeso ch. 2 vs. 8 ti 9

8 Ezali bolamu ya Nzambe nde ebikisi bino, po bondimeli ye. Kobika wana euti na bino té, kasi ezali likabo ya Nzambe.

9 Euti na misala na biso té, boye moto moko té akoki kobeta tolo.

Révision:

Sala lisano ya kokanisa bakombo ya bato ya mutuya kino Tang’oyo. Koma bakombo oyo na papier monene Pene ya 10 x 14 cm.: Adamu, Eva, Kaina, Abel, Set, Enok, Metushela, Noé. Mwana moko apona carte pe asimba yango likolo ya mutu ya mwana mosusu. Mwana wana esengeli atuna mituna oyo eyano ezali “ee,” soki te “te.” Pe tuna kino tango ye ayeba Azali nani, ebongo aloba yango kino alonga.

Ndakisa :
Boni, na zali mwasi? (Bana mosusu ete, ee.)
Boni, mobali na nazalaki Adamu? (Ee.)

Ngai nazali Eva.

Ndakisa :

Boni, nazalaki moto ya liboso? (Te)

Boni, nazalaki mwana na Ye? (Ee)

Boni, nabomaki leki na ngai? (Te)

Boni, kulutu na ngai ambomaki ngai? (Te)

Boni, nakamati esika ya mwana oyo akufaki? (Ee)

Bakombo na ngai Set.

Kutuna devoir ya Poso euti koleka:

Na poso eleki topesaki devoir ete bino bakristu bopesa bomoyi na bino na Nzambe. Eloko nini opesaki na Nzambe na bomoyi na yo na poso eleki? Pasi nini bomonaki tango bomekaki kosala yango? (Molakisi, pesa tango na bana kopesa eyano.) Boye ezali malamamu. Koba lisusu kosala bongo na Poso oyo.

Banzambo oyo ez’okende nzela moko na Leson oyo:

(Na mokanda ya ‘Banzembo ya Ecodim’)

Kati na Yesu

Soki te, Nzembo nyonso ezali kolakisa Ngonlu to bolamu ya Yesu

Ebandeli ya Leson:

Boni, okoki kokanisa ngonga moko oyo ozalaki na pasi monene? (Tika mwana moko apesa eyano ya mukuse.) Ezali ezali te esengo kozala na pasi.

Transion na Leson ya Bible:

Kasi, atako Nzambe apamboli bato ebele, bato na tango ya Noé bakotaki na ngambo moko monene na Nzambe. Ndenge nini likambo oyo esalamaki? Tobanda na mokanda ya Ebandeli, mokapo mutoba (6).

Malakisi Monene ya Leson oyo na biteni Misato —

Leson 21.1A Tangela bana: *Ebandeli ch. 6 vs. 1 kino na 4 :*

1 Bato babandaki kokóma mingi na mokili mobimba, pe babotaki bana basi.

2 *Milimo oyo babengaka bana ya Nzambe emonaki 'tè bana basi Yango bazalaki kitoko, boye eponaki bamosusu po na kobala bango.*

3 *Bongo -Yawe alobi: Pema ya bomoi oyo napesaki bato, ekoki kotikala na bango tango molai té, Po bazali bobele bato, bakoki na bomoi ya libela té. Yango wana bomoi na bango ekoleka lisusu mbula 120 té.*

4 *Na tango yango bambinga ya bato ya milai koleka bazalaki na mokili, pe kutu bamosusu batikalaki tii sima ya tango wana. Ezalaki bana oyo milimo wana ebotaki ná basi ya mokili. Ezali bango nde bato bazalaki bilombe ya kala oyo bakoko bayebaki.*

Leson 21.1B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

?

- Nini ezalaki kosalema na kati ya bato na tango ya Noé?

(Bato bakomaki ebele, pe banjelu soki te bana ya Nzambe bazalaki kokamata basi ya bato. Bato minene-minene pe ya molayi-molayi bazalaki kobotama na kati na bango.)

- Po na nini banjelu soki te bana ya Nzambe bandimaki kobala bana-basi?

(Bazalaki kitoko).

- Wuta tango wana, bato bakowumela lisusu te koleka bambula motuya boni? (Bambula kama moko na tuku mibale.)

Niveau Secondaire:

- Tango baboti baboti bana, tobengi groupe nyonso ya bana mulongo moko ya bato (une generation). Milongo motuya boni awumelaki wuta Nzambe asalaki bato?

(Milongo zomi na moko) — Adamu, Set, Enosh, Kenan, Mahalel, Yered, Enok, Metushela, Lemek, Noé, pe bana misato na Ye, Sem, Cham pe Jafet.)

- Tata nyonso awumelaki Mingi pe abotaki bana ya mibali pe ya basi. Bana wana babalaki, pe babotaki bana, pe bana wana babotaki. Bato bakomaki ebele na Famille ya Set, pe na Famille ya Kaina bato pe bazalaki kokoma ebele na ngambo ya Est. Bible elingi eloba nini tango elobi ete Bato bakomaki ebele na se ya Mokili?

(Bato bakomi ebele, bango nyonso bazalaki kobika na baclan kolanda batata na bango, pe bacclan pe ekomaki ebele.)

- Nzambe alingaki bato babota ebele. Ayebisaki bango kosala bongo, pe Alakaki ete Akopambola kobota na bango na kati ya libala. Ebongo, nini ezalaki pasi soki bato bakomaki mingi?

(Tango bato mabe bakomaki ebele, masumu na bango pe ekomaki ebele.)

- Likambo ya kokamwa nini esalemaki na kobota na bango?

(Banjelu soki te bana ya Nzambe babalaki basi ya bato, pe bato minene-minene, pe molayi-molayi babotamaki na bango.)

- Bible elobi ete banjelu babalaki basi. Na maloba mosusu elobi ete “bana na Nzambe”. Soki teyebi mpenza nini esalemaki awa.

Bato mosusu bakanisii ete banjelu bazali lokola milimo mabe babalaki basi, ebongo bana oyo

babotamaki na bango, bana wana bazalaki ndenge mosusu.

Bato mosusu bakanisi ete mibali ya Famille ya Set oyo balingaki, bango babalaki basi ya Famille ya Kaina oyo ezalaki pe.

Likambo moko soki teyebi malamu—libala na bango esepelisaki Nzambe te. Okanisi nini pesaki bato makanisi ete yo ekoki kozala na milimo mabe oyo esalaki mabala wana?

(Bana na Bazalaki minene-minene.)

- Kotala mikolo ya bomoyi ya bato na Mokili, tomoni ete eleki mukuse, ezalaki mbala moko etumbu pe bolamu. Ndenge nini ezalaki nyonso Mibale?

(Esalemaki po na masumu na bango, kasi soki bato mabe bawumeli mingi te, masumu na bango pe ekozala monene te, pe ekozala soki bawumelaki mingi.)

Leson 21.1C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana bakoki kotelema na bakiti pe batiya maboko na likolo makasi, kolakisa ete bato mosusu bazalaki molayi-molayi. Bafongola maboko na bango makasi kolakisa ete bato mosusu bazalaki monene-monene.

Leson 21.1D Koyemba pe Kobina:

Bato mosusu monene-monene

Bato mosusu ya molayi-molayi

Mabe ekomaki ebele –makasi

Bolamu na Nzambe elingaki kosila.

Leson 21.2A Tangela bana: Ebandeli ch. 6. vs.5 kino na 7

5 Yawe amoni 'tè bipai nyonso na mokili bato bapusi kosala mabe, pe mikolo nyonso bazalaki kaka na makanisi ya mabe na mitema na bango.

6 Yawe ayokaki mawa po asalaki bato pe atiaki bango na mokili. Motema na ye etondaki na mawa.

7 Bongo alobi: "Nakoboma bato nyonso oyo nasalaki, ná banyama nyonso pe bandeke nyonso; pamba té nazali ra mawa po nasalaki bango."

Leson 21 .2B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Bato koleka ebele bazalaki ndenge nini na mikolo wana? (Bazalaki mabe makasi.)
- Motema na Nzambe ekomaki ndenge nini po na masumu na bango? (Nzambe Azalaki na mawa mingi po Asalaki bato.)
- Nzambe akataki ete Akosala nini po na masumu na bango? (Akoboma bato nyonso, banyama pe bandeke.)
- Bato oyo bazalaki na makambo monene na Nzambe. Okanisi nini po na biso lel'oyo? Boni, okoki kokanisa verse moko oyo ezali kolakisa biso ete biso pe tozali na makambo na Nzambe?

(Rome ch. 3 vs. 23 elakisi biso ete, "Bato nyonso basalaki masumu." Bisu pe tozali na makambo na Nzambe, po biso pe basali masumu.)

Niveau Secondaire:

- Po na nini Nzambe akataki ete ye akoboma banyama pe bato? Boni, banyama pe basali masumu?

(Bato mosusu bamoni ete bana wana ya minene-minene, milayi-milayi, tango mosusu bazalaki mwa banyama pe mwa bato. Bango bakanisi ete milimo mabe ekotaki na nzoto ya banyama, pe ya mabe na bato, bazalaki kolala na banyama wana.

Mabota ebele mosusu bazalaki na bahistoire ya bankwa ya ezalaki ndambu moto, ndambu mbisi. Tango mosusu, yina ezalaki lokola base ya bahistoire yina. Soki oyo ezalaki kosala bango boye, banyama pe bakomi kobeba.)

Leson 21.2C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso basala lokola bazali Nzambe. Nzambe amoni ete bato bazali kosala kaka mabe. Nzambe elobi ete, “Ngai esengeli koboma Bato nyonso.”

Leson 21.2D Koyemba pe Kobina:

Mabe kaka mabe

Tango nyonso mabe

Mabe monene mingi

Ebongo Nzambe akataki

Ete Ye akoboma bango.

Mawa na mawa.

Mawa na mawa.

Leson 21.3A Tangela bana: Ebandeli ch 6 vs. 8

Kasi Nkolo Nzambe amonaki esengo po na Noé.

Leson 21.3B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Nkolo Nzambe asepelaki po na nani? (Po na Noé)
- Français elobi na verse oyo ete Noé azwaki “faveur” to bolamu na Nzambe. “Faveur” ezali kolakisa bolamu to ngolo. Boni, Ngolu ezali likambo oyo kaka Nzambe apesaka po tozala malam, boni, ebongo elakisi ete tokoki na yango?

(Ezali bongo te. Ngolu ezali mawa ya Nzambe. Biso tokoki yango te na biso moko.)

Niveau Secondaire:

- Po na nini Nzambe asepelaki po na Noé? Boni, ezalaki po Azalaki malam po asalaki mabe te?

(Ezali bongo te. Nzambe amonisaka Ngolu na ye te po bolamu ya bato. Nzambe asepelaki na Noé po alingaki ye. Ebongo Nzambe amonisaka ye Noé mawa na ye, ata Noé azalaki pe moto ya masumu.)

- Verse oyo ebandi na malaba “kasi.” Maloba oyo “kasi” elakisi nini?

(Elakisi ete likambo oyo ezali kolanda ezali bokeseni na likambo oyo elandi.)

- Maloba contraste oyo ezali kolakisa nini?

(Bato nyonso balandaki Nzambe te, kasi Noé alandaki Nzambe. Nzambe akataki etumbu po na bato nyonso nyonso, kasi Noé, Nzambe ayokelaki ye mawa.)

Leson 21.3C Kolakisa Nini Esalemi:

Tiya groupe ya bana liboso ya classe. Pesa moko na bango carte oyo bakomi “Noé.” Asimba yango po Bana

nyonso bakoka komona yango. Mwana moko asala lokola Azali Nzambe. Asimba carte oyo elobi, “Ngolu.” Atala ba groupe yonso, pe aningisa mutu po kolakisa “te,” pe aloba, “Etumbu. Etumbu. Etumbu. Etumbu” na moto na moto.

Atala Noé, ebongo aningisa mutu ete, “ee, moto oyo andimeli ngai,” ebongo apesa Noé carte elobi “Ngolu.”

Leson 21.3D Koyemba pe Kobina:

Nzambe asepelaki po na Noé, esengo, esengo, esengo, e-yea!

Devoir po na ba oyo bayebi Yesu dezia:

Soki obikisami, ezali te po ozali malamumu. Bisu nyonso tozali bato ya masumu. Soki obikisami, ezali te po Nzambe yo koleka bato mosusu. Nyonso oyo ezali kaka Ngolu to mawa na Ye. Boni, okotonda Nzambe poso oyo po na Ngolu na Ye?

Kobenga bana oyo bayambi Yesu nanu te:

Soki yo oyambi Yesu Kristu nanu te po abikisa yo, yeba ete Nzambe alingi yo. Pe alingi ete yo obika. Boni, Okoyamba Yesu lokola Mobikisi na yo lel’oyo? (Molakisi, lakisa bana wapi pe ndenge nini, tango nini bokoki kokutana na yo, na ba oyo nyonso bazali na ntina ya kobika na likambo wana.)

===

SUKA YA LESON 21

===

Leson 22- Noé atosaki na Nzam-be, ebongo Famille na ye ebikaki.

Ebandeli ch. 6 vs. 9 kino na12

Ya kosala yambo:

Nata latte soki te papier oyo ezali na ba mesure to “ba-inch” to bacentimetre na yango. Mema pe papier ya monene na ba crayola soki te bamarkeur; soki te tableau ya pembe.

Ntina ya Leson:

Na suka ya Leson oyo, bana ya classe ba koyeba ete soki tozali na nyonso oyo Nzambe ayebisi biso, toko memia Nzambe, pe kotosa ezali po na bolamu na biso moko pe. Ebongo ba oyo bakokata na kotosa na nyonso oyo Nzambe ayebisaki bango.

Verse ya koyekola Ebandeli ch. 6 vs. 22

Ebongo Noé asalaki likambo nyonso oyo Nzambe ayebisaki ye.

Révision:

Sala lisano ya mituna misato. Koma na tableau soki te papier points oyo misato na forme ya triangle. Tango nyonso bana bakopesa eyano ya malamumu, mwana moko akoma mulongo na kati ya bapoint mibale po ekoma triangle. Soki triangle ebima, bango nyonso bazali ba champion oyo ba yoki malamumu-malamumu.

1. **Po na nini** Nzambe akataki ete Akoboma bato Ye asalaki? (Po bazalaki kokanisa kaka mabe tango nyonso.)
2. **Nani** Nzambe asepelaki na nani? (Noé)
3. Nzambe akataki ete Akoboma bato na banyama **Ndenge nini** ? (Na mai monene)

Kutuna po na devoir ya poso me luta:
Na poso eleki, nani akanisi kotonda Nzambe

po Abikisaki biso bandimi ata soki tozali bato mabe? Longonya! Ezali malamumu tango nyonso kotonda ye po na lobiko Apesi biso na Yesu.

Banzambo oyo ezali kokende nzela moko na Leson oyo. :

(Na mokanda ya 'Banzembo ya Ecodim') Kumisa Nzambe (Vs. 2-Tosa lel'oyo) Landa, nako' landa Yo, Nkolo, pole ya mukke na ngai

Soki Nzembo te, nzembo nyonso oyo ezali koloba makambo etali kotosa.

Ebandeli ya Leson:

Na yokaki histoire oyo ezali koloba ete mwana-mwasi moko azalaki ko visiter Parc National kino na lelo na Ye. Mwana-mwasi yango, Azalaki kosakana mingi, ebongo akamataki mbangu pe akendaki mosika na baboti na Ye. Mama amonaki ete Azalaki na likolo-likolo ya ngomba, penepene na libulu moko monene, ya molayi.

Lokola mwana ezalaki kusakana, amonaki te ete akoki kokweya na dibulu wana. Soki kaka atiyaka lokolo moko na sima, alingaki kokweya kino lufwa na Ye. Soki mama akendeke liboso po na kokamata ye, mwana akokaki kokanisa ete bazalaki kaka kosakana na ye. Akoki kotiya lokolo na sima. Elingaki ezala kaka likambo ya mawa.

Mama ezalaki na kobanga mingi. Nini akokaki kosala?

Mama ayebaki ete mwana yango ayekolaki kotosa, Ebongo abengaki mwana wana na maloba ya kimia. "Kiki," abengaki ye, "yaka na mama sik'oyo. Sala noki."

Boni, mwana akotosa? Soki ayoki te maloba ya mama, soki atosi te, akokweya pe akokufa liwa moko ya pasi .

Ah, esengo! Kiki ayebaki kotosa mama na Ye. Ayaki na mama, ebongo akweyaki te. Bakendeke kosakana na esika mosusu oyo ezalaki na likama te.

Transion na Leson ya Bible:

Noé, pe, ye akomaki na tango oyo ezalaki mutuya mingi ete atosa na nyonso Nzambe ayebisaki ye. Ya solo, alingaki kokufa to te, na Famille na ye pe elingaki kobika to pe kokufa, kaka na likambo oyo etali soki akoyoka Nzambe pe kotosa nyonso Nzambe ayebisaki ye. Tomoni histoire oyo na mokanda ya liboso ya Bible, mokanda ya Ebandeli, mokapo 6, nzela ya kotanga 9.

Malakisi monene ya Leson oyo na biteni 6--

Leson 22.1A Tangela bana: Ebandeli ch. 6 vs. 9 kino na 12

9-10 Sango ya Noé yango oyo. Noé abotaki bana oyo misato: Sem, Kam pe Yafet. Noé azalaki moto malamumu, pe kaka moto oyo Nzambe andimaki na tango wana. Azalaki moto oyo ayokani na Nzambe na Bomoyi na Ye.

11 Kasi bato mosusu, Nzambe amonaki mabe na bango, mabe pe nko na bango epanzanaki na Mokili mobimba.

12 Tango Nzambe atalaki Mokili, amonaki ete ekomi mobulu po bato bazalaki kosala makambo ya mabe penza.

Leson 22.1B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

- Boni, Noé ezalaki moto ya Nzambe to moto mabe?

(Noé azalaki moto malamumu ya Nzambe. Elingi koloba ete asalaki ata lisumu moko te. Bible elobi ete Bato nyonso basala masumu [Rome ch 3 vs. 23]. Nzambe azalaki na esengo po na Noé po andimaki kolanda Nzambe.)

- Bana misato ya Noé ezalaki banani? (Sem, Kam, ti Yafet)
- Bato nyonso mosusu bazalaki Ndenge nini ? (Mabe makasi)
- Bato bazalaki pe nko. Elingi koloba nini? (Bapesani pasi bango na bango kozanga mawa ya bato mosusu.)

Niveau Secondaire:

- Bible elobi ete biso nyonso to salaki masumu [Rome ch 3 vs 23]. Ebongo, Ndenge nini Nzambe ekoki kosepela na Noé, po ye pe asalaki masumu?

(Noé azwaki ngolu na Nzambe po atielaki Nzambe motema. Andimaki elaka na Nzambe ete ekotindela bango Mobikisi.)

Leson 22.1C Kolakisa Nini Esalemi:

Mwana moko asala lokola Nzambe, azali kotala bato ya Mokili na tango ya Noé. Bana nyonso oyo mosusu bazali bato ya Mokili. Tiya bana mwambe (8) kozala Noé, mwasi ya Noé, bana misato ya Noé, pe basi ya bana ya Noé.

Famille ya Noé ezali koswana te, kasi Bato nyonso mosusu na Mokili bazali koswana. Bazali kosala mabe bango na bango. Nzambe atalaki bango nyonso, ebongo azalaki na mawa mingi. Aningisaki motu ete, “Bato bazali kosala malamumu te.”

Leson 22.1D Koyemba pe Kobina:

Yemba na maloba ya mawa:
 “Mokili mobimba etondi na mabe.
 Bato mubulu, nko koleka.
 Mawa na bato, ee,
 mawa na bato, ee.

Leson 22.2A Tangela bana: Ebandeli ch 6 vs 13

13 Nzambe alobaki na Noé ete: “Na kati ete nakoboma bato nyonso. Nakoboma bango nyonso mpenza po Mokili etondi na mabe na bango.

Leson 22.2B KuTuna bana lokola oyo--

Niveau Primaire:

- Likambo ya kokamwa pe ya likama nini Nzambe ayebisaki Noé? (Akataki ete Akoboma Bato nyonso.)
- Po na nini Nzambe akataki ndenge wana?

(Po Mokili etondaki na mabe ya bato.)

Niveau Secondaire:

- Boni, tosili dezia koyoka histoire ya tango wana oyo Nzambe ayebisaki moto nini oyo Alingaki kosala, liboso Ye asalaka yango?

(Ee, Na Jardin ya Edeni, Nzambe ayebisaki bato ete Ye akotinda Mobikisi oyo akosilisa nguya ya Satana [Ebandeli ch 3 vs 15]).

- Koloba ya Nzambe ezalaki likambo moko ya makasi. Makanisi na yo elingaki kozala nini soki yo ezalaki Noé?

(Molakisi, yoka makanisi ya bana ya classe.)

Leson 22.2C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana basala lokola bazali bato ya tango ya Noé. Bango nyonso bazali bana. Mwana moko asala lokola azali Nzambe. Aloba ete, “ya solo, nakoboma bango esikamoko na Mokili mobimba.”

Leson 22.2D Koyemba pe Kobina:

(Na maloba ya makasi ya mawa):
Nzambe akataki koboma bango
bato ya mabe.
Mawa, mawa, mawa!

Leson 22.3A Tangela Bana: *Ebandeli ch 6 vs. 14 kino na 16*

14 Sala masuwa po na yo moko, sala yango na mabaya ya makasi; kabola yango na mwa-bandako na kati. Pakola yango gudron na kati pe na libanda po mai ekokota te.

15 Molayi na yango ekozala ba metre nkama moko na zomi na mitano (150m), monene na yango ba metre tuku mibale na mitano (25 m), mulayi na yango wuta mabele kino likolo ba metre zomi na mitano (15m).

16 okozipa yango na likolo. Ebongo wuta likolo kino na bitutu okotika mwa-esika ya ba centimetre tuku mitanu (50 cm) po pole ekota. Okosala ba etage misato na kati ya masuwa, ebongo na mopanzi moko okotiya ekuke.

Leson 22.3B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Nzambe ayebisaki Noé kosala nini? (Ayebisaki ye kotonga masuwa.)
- Ntina ya masuwa ezalaki nini? (Kobatela bomoyi na ye po akufa te, pe Famille ekufa te na mai monene oyo elingaki koya)
- Boni, Nzambe ayebisaki Noé kosala masuwa lolenge nyonso oyo alingaki kosala?

(Ezali te. Nzambe ayebisaki ye exactement Ndenge nini kosala yango, monene na yango, mabaya oyo esengeli kosalela,

Ndenge nini kupakulo yango, etc. na detail nyonso.)

- Boni, masuwa yina esengelaki ezala kaka salle moko? (Ezali te. Nzambe ayebisaki ye kosala yango na ba salle ebele.)
- Okozala na bikuke motuya boni? (Moko kaka—na mopanzi na yango.)
- Ebongo, balolengo boni esengeli kokota na masuwa yango? (Moko kaka.)
- Pe ekozala na ba-etage motuya boni? (Ba-etage misato)

Niveau Secondaire:

- Nzambe ayebisaki Noé mabaya nini esengelaki kosalela na kotonga masuwa. Boni, mabaya ya banzete nyonso ezali musala ya lolenge moko?

(Ezali te. Mabaya mosusu ezali kilo koleka te pe mai esimbaka yango makasi. Mosusu ezali kilo koleka pe mai esimbaka yango te. Nzambe ayebisaki Noé mabaya nini ekozala malamau na kosalela po masuwa ezinda te, pe po mai ekota te na kati na yango.)

- Eloko nini Nzambe ayebisaki Noé kopakola mabaya yango na kati pe libanda ya masuwa? (gudron.)
- Gudron ekosala nini? (eko kanga mai na libanda po ekota na masuwa.)
- Monene ya masuwa ezalaki motuya boni?

(150m x 25 m, pe 15 m na molayi. Ezalaki monene mingi.)

Leson 22.3C Kolakisa Nini Esalemi:**Niveau primaire:**

Bana nyonso na lisanga, 1. Basala lokola bango bazali kotong masuwa ya etage 3 molayi. 2. Basala lokola bazali kotanga mokano Nzambe apesaki na Noé ezali kolakisa Ndenge nini kosoki tenga yo. 3. Basala lokola bazali kopakola gudron na kati ya mopanzi pe na nganda nyonso.

Niveau secondaire:

(Salela 1 cm. na m. nyonso, pe senga bana mibale kosala dessin ya masuwa na tableau to na papier.) Bana mosusu ba juger soki ezali malamau. Na sima, mwana mosusu akoma 2 lignes na kati ezali kolakisa etage 3 na kati. Na sima, mwana mosusu a dessiner ba salle na kati na yango. Na suka, mwana mosusu a dessiner ekuke moko na mopanzi na yango.

Leson 22.3D Koyemba pe Kobina:

Nzambe ayebisaki Noé

Ndenge nini ya kotonga

Kotonga masuwa ya monene

Ayebisaki kotonga masuwa.

Mmm. Mmm. Mmm.

Leson 22.4A Tangela Bana: Ebandeli ch. 6

vs. 17-18

17 *“Nazali kotinda mbula ya makasi na Mokili po na koboma biloko nyonso oyo ezaliki kowumela. biloko nyonso na Mokili ekokufa,*

18 *Kasi yo , tozali koyokana na yo. Yo, mwasi na yo, bana na yo ya mibali pe basi na bango, bokokende kokota na masuwa.”*

Leson 22.4B Kotuna mituna lokola oyo-**• Niveau Primaire:**

- Nani alobaki ete atindaki mbula ya makasi na se ya Mokili? (Nzambe nde alobaki.)
- Mbula yango ekosala nini? (Koboma biliko ya mokili nyonso oyo ezali na bomoyi.)
- Nzambe akosala nini na Noé?

(Akoyokana na Noé. Boyokani ezali elaka moko oyo ezali special pe ezali mutuya makasi, elaka oyo moto esengeli akokisa.)

- Nzambe alakaki nini na Noé?

(Akokota na masuwa na Famille na Ye—mwasi na ye, bana na ye misato oyo mibali na basi na bango.)

Niveau Secondaire:

- Ndenge nini baverse oyo ezali kolakisa mbala moko etumbu pe Makasi ya Nzambe?

(Akataki kosambisa Mokili na mai, kasi Ye pe apesaki nzela na Noé na Famille na ye kobika.

- Soki totali Ebandeli ch. 5 vs. 30, tata ya Noé kombo na ye Lemek, azalaki na bana mingi mosusu ya mibali pe ya basi. Ebongo, ezali komonana ete Noé azalaki na bakulutu soki te baleki ya mibali pe ya basi, pe bandeko mosusu oyo bakufaki na mai. Okanisi po na nini bakotaki na masuwa te po bango pe babika?

(Emonani ete bandimelaki Nzambe te. Bible elobi ete emonani ete kaka Noé ye moko moto azalaki koluka Nzambe na tango na

Ye. Ezalaki likambo ya mawa po na Noé, kasi Nzambe na Ngolu na ye apesaki nzela ete bana misato oyo ya Noé na basi na bango bakota. Yango wana, miongo ya bato balandaki bango, bomoyi na bango ebikaki pe.)

Leson 22.4C Kolakisa Nini Esalemi:

Pona bana ya mibali minei pe bana ya basi mineyi basala lokola bazali Noé na Famille na Ye. Batelema apart ya bana mosusu, kolakisa ete bazali na kati ya masuwa.

Ebongo, kokabola bana mosusu na biteni Mibale. Eteni ya liboso basala lokola bazali Nzambe. Bango bayebisa mai ete, “Mai, yaka! Mbula, banda!”

Eteni ya Mibale basala lokola bazali mai ya mbula oyo ekotondisa Mokili, oyo ezali kokende mbangu na bisika

nyonso. Baloba ete “Whoosh! Whoosh!”

Na sima, Eteni ya Mibale basala lokola bazali banyama oyo ezali kodinda na mai. Famille ya Noé etikali malamumu na kati ya masuwa tango nyonso.

Leson 22.4D Koyemba pe Kobina:

(Bana barepeter phrase par phrase Na sima na yo)

Na kotondisa

Mokili na mai,
Kasi Ngai na
bikisa yo. Pe famille na
Bino ekozala malaaamu,
Nzambe ayebisaki Noé.

Leson 22.5A Tanga: Ebandeli ch. 6 vs. 19-21

19-20 Banyama nyonso ya ndenge na ndenge, ya monene pe ya moke,

bandeke yonso ya mutindu na mutindu, nge ta baka yo Mibale-Mibale, ya mibali pe ya na basi; okokotisa yango na masuwa po ete ekufa te.

21 Kamata bilei ya ndenge na ndenge po na yo pe banyama .

Leson 22.5B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

- Nini Nzambe ayebisaki mawa na ye po na banyama? (Ayebisaki Noé kokamata couple moko, mobali pe mwasi, po bakota na masuwa, boye bakokufufa te na mai.-)
- Nzambe ayebisaki Noé kokotisa banyama nini na masuwa? (Banyama ya ndenge na ndenge, ya minene pe ya muke, pe bandeke)
- Nini mosusu Nzambe ayebisaki Noé kotiya na kati ya masuwa? (ileyi po na bato pe po na banyama)

Niveau Secondaire:

- Tanga vs. 20 na français. Wapi oyokaki phrase oyo, “selon leur espece” mbala liboso? (Na chapitre 1, Nzambe asalaki banyama ya ndenge na ndenge pe ayebisaki bango babota “selon leur espece.”)
- Po na nini ezalaki mutuya ete espece nyonso ekota na masuwa? (Po bango nyonso babota lisusu pe batondisa Mokili pe lisusu Na sima ete mai esili.)
- **NB** espece ya Bible oyo Nzambe asili kopona ezali mwa different pe espece modern ya bato basili kopona. Espece ya Bible ezali lokola Famille ya banyama oyo ekoki kobota yango na yango.

Leson 22.5C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana basala mulongo. Moko na moko, baloba loba bakombo ya banyama pe maloba “Mibale”. Balakisa misapi pe Mibale. Na sima mwana nyonso aloba, pe afanda.

Ndakisa: “Bapuku Mibale, banioka Mibale, bambwa Mibale, bangombe Mibale,” etc.

Na sima, Tuna bana bileyi motuya boni bakozala mutuya po na yo pe po na banyama wana nyonso. Bango nyonso basala lokola bazali ko mesurer Mayingo lokola bileyi oyo bakokotisa na masuwa po na banyama wana.

Leson 22.5D Koyemba pe Kobina:

Kamata banyama Mibale Mibale, Mobali na mwasi,

Kamata banyama ya minene

(Tombola loboko)

Kamata banyama ya mike (Tiya loboko na se mwa makasi)

Kamata Famille na yo,

Lamata pe bileyi.

Leson 22.6A Tangela Bana: Ebandeli ch. 6 vs. 22

22 Ebongo Noé asalaki makambo nyonso ya Nzambe ayebisaki ye. (verse ya koyekola po na lel’oyo)

Leson 22.6B Kutuna bana lolenge oyo-**Niveau Primaire:**

- Noé asalaki nini? (Alaki makambo nyonso ya Nzambe ayebisaki ye kosala.)
- Nzambe ayebisaki ete mobu ekoya Mingi yambo likambo yango esalema. Tango wana, Noe azalaki koton-

ga masuwa. Alandaki mosala Mingi. Na kanisi Noé alembaki makasi. Boni, asalaki kaka mwa ndambu ya musala Nzambe apesaki ye?

(Ezali te. Asalaki nyonso.)

Niveau Secondaire:

- Nini elingaki kosalema soki Noé atosaka maloba ya Nzambe? Soki asalaki masuwa na ndenge Ye moko amonaki malamu?

(Tango mosusu masuwa elingaki kozinda na mai, ebongo bango nyonso balingaki kokufa.)

- Noé atongaki masuwa. Ndenge nini ayebisaki lukwikilu?

(Andimelaki maloba Nzambe alobaki, ebongo atosaki na nyonso oyo Nzambe ayebisaki ye kosala.)

Leson 22.6C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso basala lokola bazali Noé, azali kotala masuwa koyebaka ete asali nyonso exactement lokola Nzambe ayebisaki ye kosala.

Leson 22.6D Koyemba pe Kobina:

Yemba verse ya koyekola po na lel’oyo. Ebandeli 6:22 Ebongo Noé asalaki makambo nyonso oyo Nzambe ayebisaki ye.

Devoir po na bana oyo bayeba Yesu dezia:

Bana oyo bazali bakristu: Boni, oyebi ete Nzambe alingi yo osala likambo moko, kasi ozali kosala yango nanu te? Tango oyoki Leson oyo ezalaki kosalisa yo kokanisa likambo yango.

Tango mosusu ozali koyeba ete likambo songolo ozali kosala, Nzambe alingi yango te.

Ebongi otosa Nzambe pe otika lisumu wana.

Ozalaki kokanisa lisumu yango kaka sik'oyo, na kati ya Leson.

Yo pe ekoki kozala na likambo moko ya sika oyo Nzambe azali kolakisa yo kosala. Boni, okosala likambo wana Atié na motema na yo? Boni, okotosa lel'oyo?

Sik'oyo, Boni, okosenga lisungi na Nzambe po otosa na nyonso oyo alingi osala? (Molakisi, bondela po na bana wana oyo bazali bakristu.)

Kobenga bana oyo bayambi Ye nanu te:

Bino bana oyo bozali bakristu nanu te, Kani-sa eloko oyo: Noé pe Famille na ye batongaka masuwa, kasi balingaka kobika te soki bakotaki nayango te.

Yesu alingi Yo. Akufaki na ekulusiu po na kofuta niongo ya masumu na yo. Ebongi oyeba nyonso pe ondimela yango nyonso na mutu na yo, Kasi ezali kopesa te lobiko kino Tango okobongola motema pe otiya kondima nyonso kaka na Ye. Esengeli oloba ete, "Ee, Nzambe, oyo Yesu asalaki—sala tango oyo po na ngai."

Boni, okoyamba Yesu na motema na yo nyonso lel'oyo? Soki nanu te, Boni, okotiya motema na ye sik'oyo? (Molakisi, lakisa Tango pe esika nini bana bakoki koya kovanda soki bakozala na tina ya lisungi na likambo wana.)

===

SUKA YA LESON 22

===

Leson 23 Noé atosaki na Nzambe, ebongo abikaki ye na Famille na ye.

Ebandeli ch. 7 vs.1-10

1 Yawe alobi na Noé: "Kota na masuwa, yo ná libota na yo mobimba, pamba té namoni 'tè kaka yo moko moto otosaka ngai.

2 -3 Kamata banyama sambo ya mibali pe sambo ya basi na kati Ya ndenge nyonso ya banyama ya peto. Sala pe ndenge moko po na bandeke ya ndenge nyonso, po ésila té na mokili. Kasi na kati ya ndenge nyonso ya banyama Ya mbindo, kamata bobele nyama moko Ya mobali pe moko ya mwasi.

4 Pamba té na sima ya póso moko, nakonokisa mbula mikolo tuku minei (40) butu moi, Po ndboma biloko nyonso oyo nasalaki na mokili."

5 Bongo Noé asali makambo nyonso oyo Yawe atindaki Ye.

6 Tango mai etondaki na mokili, Noé azalaki na mbula 600.

7 Akoti na masuwa, ye ná mwasi naye, ná bana na ye pe basi na bango, po bakufa na mai té.

8 Banyama ya peto né banyama ya mbindo, bandeke pe banyama oyo etambolaka libumu na mabelé,

9 yango nyonso ekoti na masuwa ya Noé, mibale-mibale, mobali nd mwasi, kaka ndenge Nzambe atindaki Noég.

10 Sima ya póso moko mai ebandi kotonda makasi na mokili mobimba.

Ntina ya Leson:

Na suka ya Leson oyo, bana ya classe bakoyeba ete Noé pe Famille na ye pe ndambu ya banyama, babikaki na liwa ya mai. Nyonso oyo po Noé ayokaki Nzambe, andimelaki Ye, pe atosaki na oyo Nzambe ayebisaki ye kosala. Ebongo bakataki kotosa kaka na Nzambe, atako bato basekaki bango, atako balembaki, atako pasi ezalaki.

Verse ya koyekola Baebreo ch. 11 vs. 7a

7 Noé, po na bondimi na ye, atosaka tango Nzambe alakisaka ye makambo oyo ekoya,

pe atongaká masuwa po na kobikisa libota na ye.

Révision :

- Nani ayebisaki Noé kosala masuwa? (Nkolo Nzambe)
- Ndenge nini Noé atosaki na makambo oyo Nzambe ayebisaki ye? (Na yonso)
- Na kati ya banyama oyo ezalaki mbindo, motuya boni ekotaki na masuwa? (Mibale ya ndenge nyonso ya banyama mwasi na mobali)
- Na kati ya banyama oyo ezalaki peto, motuya boni ekotaki na masuwa? (Mibale na mibale: mwasi na mobali ya banyama nyonso.)

Kotuna devoir ya Poso euti koleka:

Ndenge nini ya sika okobanda kotosa na Nzambe na Poso oyo?

Lisumu nini okotika? Nani akoki kotatola nini Nzambe asala na Bomoyi na Ye?

Banzembo ezali kokende nzela moko na Leson oyo:

(Tala na mokanda 'Banzembo ya Ecodim')

Nkolo Ayebi Nzela na Ngai

Kumisa Nzambe! Na Esengo! (Vs. 2-Kotosa lelo! Na Esengo!

Ebandeli ya LESON:

Lakisa lisano ya mwana moko oyo atosaki na Nzambe, ebongo akomi komituna na ndenge ekomi kosalisa ye.

Transion na Lesonn ya Bible:

Lokola mwana oyo na lisano oyo, tango mosusu Noé akanisaki, "Boni, ekomaki kosalisa ngai kaka po na tosaki na Nzambe?" Bible elobi ete Noé atongaki masuwa Bam-bula kama na tuku Mibale. Kanisa nyonso

oyo: amonaki nanu te mai kotonda na Moki-li, mai oyo esengelaki koboma bato.

Okoki kokanisa Ndenge nini bato basekaki ye! Kasi, Tango wana nyonso, Noé akobaki kaka kotosa Nzambe, mokolo na mokolo.

Malakisi Monene ya Lesonn oyo na biteni Minei--

Leson 23.1A Tangela Bana: Ebandeli Ch 7 Vs.1

I Yawe alobi na Noé: "Kota na masuwa, yo ná libota na yo mobimba, pamba té namoni 'tè kaka yo moko moto otosaka ngai"

Leson 23.1B Kotuna mituna lokola oyo--

Niveaux yonso:

- Nini Nzambe ayebisaki Noé kosala? (Kokota na masuwa ye elongo na Famille na ye nyonso.)
- Po na nini Nzambe aponaki kobikisa Noé? (Na kati ya Bato nyonso, kaka ye moto atosaki na Nzambe.)

Leson 23.1C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso basala lokola bazali Nzambe, azali kobenga (na maloba pe bageste) ete Noé pe Famille na Ye, baya kokota na masuwa sik'oyo.

Leson 23.1D Koyemba pe Kobina:

(Geste elakisi kobenga moto aya) Noé, Noé, kota na masuwa! Yo pe Famille nyonso bokota! (Re-peter)

Leson 23.2A Tangela Bana: Ebandeli ch. 7 vs.2-4

2-3 Kamata banyama sambo ya mibali pe sambo ya basi na kati Ya ndenge nyonso ya banyama ya peto. Sala pe ndenge moko po na bandeke

ya ndenge nyonso, po ésila té na mokili. Kasi na kati ya ndenge nyonso ya banyama Ya mbindo, kamata bo-bele nyama moko Ya mobali pe moko ya mwasi.

4 Pamba té na sima ya póso moko, nakonokisa mbula mikolo tuku minei (40) butu moi, Po na koboma biloko nyonso oyo nasalaki na mokili."

Leson 23.2B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

?

- Ba groupe ya banyama boni Nzambe azali kolobela?
(Banyama ya peto pe banyama ya mbindo. Banyama ya peto ezalaki ba oyo bato bazalaki kosalela mbeka.)
- Ba couple motuya boni ya basi pe ya mobali Noé esengelaki akotisa na masuwa banyama ya peto? (Ba couple sambo)
- Po na bandeke ya peto, ba couple motuya boni ya basi pe mibali Noé esengeli akotisa na masuwa? (Ba couple sambo)
- Po na nini Noé esengeli asala boye? (Po banyama wana bakufa te pe babota mingi pe nakoma lisusu mingi na Mokili na sima ya mai.)
- Na sima ete banyama babandi kukota na masuwa, Tango motuya boni liboso ete mbula ebanda?
(Mikolo sambo)
- Mbula ekobaki kaka konoka Tango motuya boni? (Mikolo 40 pe butu 40)
- Nini ekosalama na se ya Mokili po na mbula oyo ya molayi?

(Banyama pe bato nyonso oyo bazalaki kobika na se ya Mokili, bango nyonso bakokufa.

Niveau Secondaire:

- * Po na nini Noé esengelaki akotisa banyama ya peto na kati ya masuwa na nombre koleka banyama ya mbindo? (Po bato basalelaki banyama yango po na mbeka.

Ebongo, soki ye akamataki kaka couple moko, Na sima ya mbeka, mbeka wana elingaki banyama wana, pe ndenge ya kobota ekozala lisusu te.)

- * Okanisi nini Nzambe ayebisaki Noé akokotisa na masuwa poso moko yambo mbula ebanda?

(Tokoki koyeba oyo ya solo, po Bible elobi yango te. Kasi toyebi ete esengelaki Tango po na kokotisa banyama nyonso na kati.)

Mbala mosusu, ezalaki po tango nyonso, Nzambe alingaki te tozela kino minute ya suka yambo tosala.

Mbala mosusu pe, Nzambe Azalaki kopesa tango ya Ngolu ya suka na bato. Ba oyo baboya maloba ya Nzambe tango Noé ateyaki bango, na poso wana, bango bamonaki banyama kokota na masuwa. Ayebisaki bango ete tango ya kosambisama ekomaki penepene.

- * Nzambe asengaki Noé kokotisa na masuwa ba couple sambo ya banyama ya mobeko te. “na ndenge ete banyama pe bandeke ya mutindu na mutindu bakufa te,” (vs. 3). Boni, oyo po obosana te likambo etali kobenda makani-

sa ya bato lel'oyo po na banyama ?

(Ezali kusunga ngai kokanisa lolenge ya bato mosusu oyo baleli makambo oyo bazali kobenga “espèces mis en peril”, to pe ndenge banyama ya lolenge moko bakoki kobika. Tala Nzambe Azalaki Moto ya liboso ya kolakisa ete Alingaki banyama oyo asalaki, kasi bakokoba kaka kolananda kaka bomoi ya Mokili.

Leson 23.2C Kolakisa Nini Esalemi:

Molakisi, sala lokola ozali Nzambe, pe bana ba repeter na sima na yo. Tango bango, loba mutuya (nombre), bango Loba yango makasi.

Yebisa bana nini bakoki kosala mbeka. Ndakisa: Ngulu. Tombola misapi Mibale, pe loba ete, “kamata ba couple **Mibale** na kati ya masuwa, mwasi ti mobali.” (Bana repeter)

Lakisa banyama ya bango ta salela na mbeka. Ndakisa: Mameme. Nangula misapi sambo pe Loba, “Kamata ba couple **sambo** pe tiya na masuwa.” (Bana ba-repeter.)

Fongola misapi sambo lisusu pe loba, “Etikali misapi **sambo**, mbula ta ekobanda” (Bana barepeter.)

Leson 23.2D Koyemba pe Kobina:

Kotisa banyama na kati ya masuwa Etikali mikoli nsambo,

Mbula ekoya.

Leson 23.3A Tangela Bana: Ebandeli ch 7 vs. 5-9

5 Bongo Noé asali makambo nyonso oyo Yawe atindaki Ye. Mai etondi makasi na mokili

6 Tango mai etondaki na mokili, Noé azalaki na mbula 600.

7 Akoti na masuwa, ye ná mwasi naye, ná bana na ye pe basi na bango, po bakufa na mai té.

8 Banyama ya peto né banyama ya mbindo, bandeke pe banyama oyo etambolaka libumu na mabelé,

9 yango nyonso ekoti na masuwa ya Noé, mibale-mibale, mobali na mwasi, kaka ndenge Nzambe atindaki Noég.

Leson 23.3B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Nzambe ayebisaki Noé akota na masuwa, pe Famille na ye, pe ba couple ya banyama. Na oyo nyonso, Noé atosaki na etini nini? (Nyonso oyo Nzambe ayebisaki)
- Noe azalaki na bambula mutya boni tango mai y ambula ebanda na konoka ? (Bambula kama tuku mutoba—600.)
- Noé atongaki Masuwa na mikolo ebele. Boni, omoni ete atosaki to te? (Ee, ye esengeli atosa po ezalaki mosala ya mingi.)
- Nani akotaki na masuwa esika moko na Noé? (Mwasi na ye, bana ya mibali na basi na bango.)
- Ebongo, bato motuya boni bakotaki? (Bato 8.)
- Ndenge nini banyama bakotaki? (Mibale-Mibale, mobali na mwasi)

Niveau Secondaire:

- Mbano ya botosi mobimba ya Noe. (Ezalaki mutuya mingi—kobikisa bomoyi na Ye, Famille na Ye, pe banyama)

Leson 23.3C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana basala lokola bango bazali na kati ya masuwa ya Noé. Ya liboso, basala lokola bazali Noé pe mwasi na ye, Na sima, lokola bazali bana mibali pe basi na bango, na suka lokola banyama. Mwana moko na moko akoki kopesa bakombo ya nyama moko, ebongo groupe basala lokola bazali nyama wana, azali kokota na masuwa pe mwasi na ye.

Leson 23.3D Koyemba pe Kobina:

Noé atosaki
na nyonso Nzambe ayebisaki
kosala.
Ebongo, ngai nazali awa.
Ebongo, ozali awa.
Po Noé atosaki
Na nyonso Nzambe ayebisaki
Ye kosala.

Leson 23.4A Tangela Bana: Ebandeli ch. 7 vs. 10

10 Sima ya póso moko mai ebandi kotonda makasi na mokili mobimba.

Leson 23.4B Kotuna bana lolenge oyo--**Niveaux yonso:**

- Mikolo motuya boni wuta na tango bakotaki na masuwa kino tango mai ya makasi ebandaki konoka? (Mikolo sambo)
- Nzambe ayebisi bango liboso (tala vs. 4) ete ekozali mikolo motuya boni? (Mikolo sambo. Esalemaki kaka ndenge wana lokola Nzambe alobaki.)

Leson 23.4C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana batombola misapi, batanga kino na sambo—mokolo ya liboso, mokolo ya Mibale, etc. Tango bakokoma na Mokolo ya sambo, baningi-

sa misapi pe baganga, “Mbula! Mbula moko ya makasi!”

Leson 23.4D Koyemba pe Kobina:

Mikolo sambo
Na sima bakotaki
Mbula enokaki. Mbulu enokaki.
Mbula! Mbula! Mbula! Mbula!
Mbula enokaki!

Devoir po na ba oyo bayebi Yesu dezia :

Noé alungaki mbula wana, po atosaki Nzambe, pe Akobaki kotosa Nzambe, kino na bambula nyonso oyo Azalaki kotonga masuwa.

Yo mukristu, Boni, oyebi likambo moko oyo Nzambe alingi yo kosala, to pe otika kosala? Likambo oyo esengeli otosa te? Kanisa likambo yango sik’oyo, pe yebisa yango na Nzambe. Pesa ye elaka ete okosala yango, to pe okotika kosala yango te, ndenge Azali kolakisa yo yango na motema na yo. Pe ete, obanda kosala yango kaka sik’oyo, okotosa na nyonso oyo Ye akolakisa yo. Luka lialisi na ye po Apesa yo makasi ya kosala oyo ezali malamumu.

Kobenga bana oyo bayambi Yesu nanu te:

Yokoki kobika kaka te po tosali makambo oyo ezali malamumu. Bible elakisi biso yango na bisika ebele. Tokoki kobika kaka na kondima.

Kasi, Bible eyebisi biso pe ete, soki ya solo tondimi Yesu, tokotosa na Ye. Okanisi nini? Soki Noé alobaka kaka ete, “Ngai nandimi mai ezali koya,” kasi atongaka mai te, to pe, akotaka na masuwa te, Boni, alingaki kobika na mai yanga? Ezali bongo te! Ye andimaki Maloba ya Nzambe ete mbula ezali koya, ebongo, atosaki. Ebongo abikaki tango mai ayaki.

Soki omoni ete olingi kotosa Nzambe ata muke te na motema na likambo nyonso,

ebongi okanisa malamumu soki ya solo osila kobongola motema na Yesu? Boni, oyebi lisusu tango nini ondimaki Ye?

Soki ozaba koyebi te, tango mosusu ebongi koyeba Ya solo? Nakozala na esengo ya kosambela elongo na yo na sima ya classe. okoki kokutana na ngai na _____
(lakisa bango wapi Bokoki kokutana.)

===

SUKA YA LESONN 23

===

Leson 24 Nzambe atindaki mbu-la po na kosokola Mokili. Ebandeli ch 7 vs.11-24

Ya Kosala yambo: Mema eloko kudessiner cercle ya monene na mabele. Nge ta kosalela yango na 24.1C Kolakisa Nini Esalemi.

Ntina ya Leson:

Na suka ya Leson oyo, bana ya classe bakososola ete Nzambe asambisaki bato ya Mokili na nzela ya Mai ya makasi.

Bakososola ete Nzambe akosambisa masumu nyonso Mokolo moko. Ebongo, bango bakoyebisa baninga pe bandeko na bango babongola motema po Nzambe ayokela bango kanda te.

Verse ya koyekola:

Marko ch 6 vs 12

12 Bongo bayekoli bakei pe babandi koteya bato 'tè "bábongola mitema."

Kolanda devoir ya poso euti koleka:

Osali nini po na kotosa na poso euti koleka? Nani oyo atosaki Nzambe na kotika lisumu moko Azalaki kosala? Nani akoyebisa biso nini asalali? (Molakisi, pesa tango po bana batalisa nini basalaki. Pesa encouragement na ba oyo bameki kosala.)

Révision :

- Bato motuya boni oyo basalaki masuwa? (Bato mwambi: Noé, mwasi na ye, bana na ye ya mobali misato, na basi na bango.)
- Noé atosaki na nyonso oyo Nzambe ayebisaki ye, to pe atosaki kaka na ndambu? (Atosaki na nyonso)
- Bato bakotaki na masuwa mikolo motuya boni yambo mbula ebanda? (Mikolo sambo)
- Mbula eyaki ndenge Nzambe alakaki to eyaki te? (Esalemaki kaka ndenge Nzambe alobaki.)

Banzembo oyo ezali kotambola nzela moko na Leson oyo:

(Na mokanda “Banzembo ya Ecodim”) Soki obiki

Kende Nord, Kenda Sud

Na zali na Ndako Kitoko (Vs. 3 “Komema Bato mosusu na Mobikisi” & Vs. 6 “Kobenda Bandeko mosusu, Boya”) Moyi Moke na Ngai ezali kolakisa Malamu

Kobanda Leson:

Mwana nakombo ya Sami ayokaki pasteur na ye poso na poso. Na kati ya malakisi Pasteur alobaki po na Yesu, andimi makasi na yo. Kasi, Sami ezalaki kobika na mwa masumu oyo andimaki makasi. Pe andimaki te kotika masumu yango. Mokolo moko, pasteur ayaki na ndako ya Sami. Pe atunaki Sami soki tango nini akobongola motema na Yesu.

Sami azongisaki ete, “Na yebe te soki na kobongola motema. Kino Tang’oyo, Nzambe me fwa ngai te. Nini motuya ete ngai kubilula motema?”

Transion na Leson ya Bible:

Suka aya bato ezali nini soki babongoli motema te? Na Leson ya Bible ya lel’oyo, tokomona makambo nini eyelaki bato na tango ya Noé, ba oyo bakobongola motema pe bandimaki Nzambe.

Malakisi monene ya Leson oyo na biteni 4:

Leson 24.1A Tangela Bana: *Ebandeli ch 7 vs.11-14*

11 Tango Noé akokisaki mbula 600, na mokolo ya zomi na sambo (17) ya sanza ya mibale, mai nyonso oyo ezalaka na Likolo eyei kosopana, pe nyonso oyo ezalaka na se ya mabelé eyei kobima.

12 Mbula ebandaki konoka na moki-li, esali mikolo tuku minei (40), butu moi.

13 Kaka na mokolo yango nde Noé, mwasi na ye, bana na ye Sem, Kam, Iafet, ná basi na bango bakotaki na masuwa.

14 Banyama ya zamba pe ya mboka ya ndenge nyonso, banyama ya mike-mike pe bandeke ya ndenge nyonso ekoti nzela moko nd bango.

Leson 24.1B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Nini esalemaki na mbula nkama mutoba ya bomoyi ya Noé, na sanza ya Mibale, na mokolo ya zomi na sambo ?

(Bibale ya mai ebandaki kobimisa mai ya ebele-ebele, pe mbula ya makasi ebandaki konoka.)

- Mbula enokaki mikolo motuya boni?

(Mikolo zomi tuku minei, pe butu pe tuku minei)

- Tomonaki na poso eleki, ete Nzambe ayebisaki bango ete babanda kokota na masuwa, pe babandaki kokota poso moko liboso yambo mbula ebanda. Esengelaki tango po na banyama nyonso bakokota, kasi na sima, na bango, Noé pe Famille na ye bakotaki nyonso kino basila, tango motuya boni yambo mbula ebanda?

(Mbula ebandaki konoka kaka na mokolo wana.)

Niveau Secondaire:

- Okanisi nini ete Bible epesi detail ebele koyeba mokolo nini mbula ebanda?

(Molakisi, yoka makanisi ya bana.)

Na kati ya makanisi oyo Bakoki

- Kokanisa ezali oyo: 1. Nzambe apesaki detail kolakisa makasi oyo ezali na histoire ya solo oyo esalemaki awa na se ya Mokili. Ezali te kaka histoire moko oyo euti na makanisi ya bato, to pe, histoire oyo bango bato bazali kokanisa oyo ezali kaka kolakisa lolenge ya kobika.
2. Nzambe apesaki detail kopesa nzela ete tokoki ko calculer ba date ya mai oyo etondaki na Mokili, po Nzambe apesi biso pe nombre ya bambula ya moto nyonso oyo aumelaki liboso ya Noé.
3. Nzambe apesaki detail oyo ezali kolakisa ete, atako Nzambe akokaki kowumela na Ngolu tango molayi, mokolo akosambisa bato, ekoya kaka.
- Koloba ete, “mai ebele-bele ebimaki na maziba nyonso ya Mai oyo ezali na se ya Mokili elingi kolaba nini?”
(Mai ebimaki na Mabele na ndenge moko ya makasi. Ezali komonana ete maziba ya sika efongwamaki. Mai ezalaki kofanda kuna na se ya Mabele, Pe mbala moko, Nzambe apesaki nzela ete yango nyonso ebima. Oyo apesaki buluyeke makasi na Mokili.)
  - Elingi kuloba nini ete, “Nzambe afongolaki pe minoko nyonso kuna na likolo po na kosopa mai na Mokili ”?
(Minoko ya likolo ezali kaka ndenge ya koloba po na kolakisa ete mbula enokaki na ndenge moko ya makasi lokola ete Nzambe afongoli minoko ya li-

kolo po na kobwaka mai ebele na Mokili.)

- Kanisa tango omoni mbula moko ya makasi, mupepe ya makasi, kake ya makasi. Esalaki nini na Mokili?

(Molakisi, pesa nzela po bana bapesa eyano ya moke.)

- Tang’oyo, Kanisa Ndenge nini pe ekozala soki mbula wana ezalaki koleka makasi mbala tuku misato. Okanisi nini yo olingaki kosala na Mokili?

(Molakisi, pesa bana nzela ya kopesa eyano.)

- Na esika tozali kobika, ndenge nini mbula ebaloli ndenge Mokili ezali komonna?

(Tokoki kolakisa ndakisa ya erosio, esika mai elongoli Mabele, pe etiyé yango na esika mosusu.)

- Bambula ebele, bazalaki se kollandi kaka ndakisa ya baheures, to pe mwa ya mikolo. Kasi mbula oyo ya makasi, enokaki mikolo motuya boni na Mokili?

(Mbula enokaki makasi mikolo 40 pe babutu 40 kozanga kotika)

- Noé pe Famille na ye bakotaki na masuwa kaka na mokolo oyo mbula ebandaki. Oyo ezali koteya biso nini?

Ezalaki mutuya mingi kotosa na Nzambe na tango ya malamumu po bakangamaki te na mai ya mbula.)

Leson 24.1A Kolakisa Nini Esalemi:

Pona mibali minei pe basi minei kosala lokola bazali Famille ya Noé, oyo bazali malamumu na kati ya masuwa. Soki olingi, pona mwa bana

mosusu oyo bakosala lokola bazali banyama oyo bakotaki pe na masuwa. Tiya bango na kati ya cercle, oyo ezali lokola masuwa.

Bana nyonso oyo mosusu, bakende mopanzi ya ba oyo nyonso bazali na cercle oyo ezali masuwa. Ebongo bana mibali basala lokola bazali maziba oyo mai ezali kobima na Mabele. Bana basi basala lokola mai ezali konoka na likolo.

Bana pe banyama na kati ya masuwa bazali koyemba, po bazali malamumu.

Leson 24.1D Koyemba pe Kobina:

Mai ebimaki makasi na mabele,
Mai enokaki makasi na likolo,
Kasi Noé pe Famille bazalaki malamumu,
Bazalaki malamumu na masuwa.

Leson 24.2A Tangela Bana: Ebandeli ch 7

vs. 15-16

15 Banyama ya ndenge nyonso oyo ezali na bomoi, ekoti epai ya Noé na kati ya masuwa. Ezalaki mibale-mibale, mobali ná mwasi,

16 ndenge Nzambe apesaki mitindo. Bongo Yawe akangi porte ya masuwa.

Leson 24.2B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Verse oyo ezali koloba lisusu na mokuse nini esalemaki na banyama. Kasi ezali pe kobakisa likambo moko oyo toyoki nanu te, kasi kaka na verse yo oyo. Likambo yango ezali nini?

(Toyoki ete Nzambe akangaki ekuke ya masuwa.)

- Tango Nzambe akangaki ekuke ya masuwa, oyo elakisi nini?

(Moto to pe nyama akoki lisusu kokota te.)

Niveau Secondaire:

- Kanisa Ndenge nini ezalaki tango Nzambe akangaka ekuke wana. Noé pe Famille na ye bazalaki na kati kotala makambo oyo esalamaki, pe bato oyo bandimelaki te, Bazalaki libanda kotala yango. Moto akoki komona Nzambe te, ebongo, emonanaki ndenge nini tango ekuke ekangaki?

(Emonanaki lokola ekuke ezalaki ya kokanga yango moko—likambo ya kokamwa oyo esengeli kobenda atasio ya bato ya libanda.)

- Po na nini oyo ezalaki mutuya po na Noé?

(Esalisaki ye koyeba ye koyeba ya solo ete ye ayokaki Nzambe, ete asalaka malamumu koyosa na Nzambe tango ayebisaki ye kotonga masuwa. Elakisaki pe ete tango ya kosambisa ekoki.)

- Boni, banyama bakotaki na masuwa bango moko, to pe ezalaki Noé moto abendaki to atindikaki bango na kokota? (Bango moko bakotaki, ezali lokola Nzambe Ye moko moto azalaki kobenda bango.)

Leson 24 .2C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso na lisanga basala lokola bazali Nzambe, azali kokanga ekuke ya masuwa.

Leson 24.2D Koyemba pe Kobina:

Banyama bakotaki (bana batambula) Mibale-Mibale, Mibale-Mibale (bana

balakisa misapi Mibale na loboko ya mobali, Na sima na loboko ya kimwasi)

Pe Nzambe akangaka ekuke! (bana balakisa na likolo, Na sima basala ba geste lokola kokanga ekuke.)

Leson 24.3A Tangela Bana: *Ebandeli ch 7 vs. 17-20*

18 Mai ekómaki mingi penza pe masuwa ebandaki kowayawaya likolo ya mai.

19 Mai ezalaki komata se komata, pe ezipaki bangomba nyonso ya milai oyo eza na mokili mobimba.

20 Mai elekaki basonge ya bangomba wana nyonso na bametre sambo.

Leson 24.3B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Mai etondaki na Mokili mikolo motuya boni? (Mikolo 40)
- Masuwa ya Noé, esalaki nini na mikolo 40 wana? (Mai etombo-laki yango likolo ya mai, lokola masuwa oyo ezali kotambola na ocean)
- Boni, masuwa etkalaki na esika moko? (Ezali te. Ekendeki kodenda likolo ya mai.)
- Mai ezipaki nini? (Ezipaki bangomba nyonso, ata bangomba ya molayi-molayi.)

Niveau Secondaire:

- Mai ekendaki bametre motuya boni likolo ya bangomba na molayi-molayi? (Bametre zomi na likolo)
- Ndenge nini toyebi ete mai oyo etondaki na se ya Mokili mobimba,

kasi esalemaki te kaka na esika ya Noé azalaki kobika?

(Ezipaki bangumba ya koleka molayi – molayi. Soki ezipaki likolo ya bangumba nyonso ya koleka molayi-molayi, esengela-ki ezipa bisika nyonso. Soki ezalaki kaka na esika oyo Noé azalaki, mai ekokaki te kotonda ata na bangumba ya molayi-molayi.)

Tokoki pe kotuna soki etondisaki te Mokili mobimba, po na nini Noé esengeli atonga masuwa? Ekozala mutuya te. Po na nini akokaki te kaka kotikala na esika wana pe akende na esika mosusu kino tango mai ekitaki lisusu? Oyo elingaki kozala koleka facile. Oyo nyonso ezali kolakisa ete ya solo mai ezipaki Mokili mobimba.)

- Boni, okanisi ete mai lokola oyo wana ekobalola lolenge Mokili ezali? Ndenge nini ? (Ee, esengelaki ebalola Mokili makasi, po mai, ezalaki kotambola na force moko ya makasi.)
- Boni, osila koyoka kombo ya mabanga babengi “sedimentaire? Ezali mabanga oyo esalemaki na se ya mai. Mabanga oyo ezali ebele na Mokili mobimba. Ndenge nini science ezali kolakisa ete mai ya makasi esalemaki ya solo na tango ya Noé esalemaki?

(Mai na tango wana esalaki mabanga oyo mingi tozali koyekola lel’oyo.)

Leson 24.3C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana minei batombola maboko loka bangumba ya molayi-molayi. Na sima, bana mosusu basalela maboko na bango kolakisa mai ezali kotonda

pe eleki likolo ya bangomba wana, etondi na Mokili nyonso.

Leson 24.3D Koyemba pe Kobina:

Mai etondaki
likolo ya bangomba
Mai etondaki

na mokili mobimba.
Mai ebomaki nyonso
Po bato bazalaki mabe.

Leson 24.4A Tangela Bana: Ebandeli ch 7

vs. 21-24

21 Biloko nyonso ya bomoi oyo ezalaki na mokili eleufaki: bandeke, banyama ya mboka ná ya zamba, banyama ya mike-mike pe bato nyonso.

22-23 Yawe abomaki biloko nyonso ya bomoi oyo ezalaki na mokili mobimba; banda na bato tii na banyama ya minene né ya mike pe bandeke. Kaka Noé moto atikalaki, ná bato oyo bazalaki né ye na kati ya masuwa.

24 Mai eumelaki na mokili mikolo 150.

Leson 24.4B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

- Nini ekomelaki na banyama pe bato oyo bakotaki te na masuwa, boni, batikalaki na se ya Mokili tango mai ya makasi wana ayaki?

(Nzambe abomaki bango nyonso na mai wana.)

- Na kati ya Bato nyonso na se ya Mokili, nani azalaki bobele kobika na tango wana?

(Kaka Noé pe bango bazalaki na ye na kati ya masuwa, bakufaki te.)

- Mikolo motuya boni mai wana etonfaki na Mokili? (Mikolo 150)
- Toko diviser 150 par mikolo 30. Mai etondaki na Mokili basanza motuya boni?

(Banza 5 mobimba. Molakisi, banda na sanza oyo ozali, pe tanga basanza mitanu ba bana.)

Niveau Secondaire:

- Ndenge nini baverse oyo ezali kolakisa ete mai etondaki na Mokili mobimba?

(Banyama pe bato nyonso baku-faki, pe mbula ezipaki Mokili nyonso mikolo 150 to pe bazanza 5.)

Leson 24.4C Kolakisa Nini Esalemi:

Kabola bana na biteni Mibale. Eteni ya liboso baya liboso ya classe, pe basala lokola bazali banyama pe eteni ya mibale ezali bato oyo bazali libanda ya masuwa. Bana mosusu batombola maboko na bango lokola mai ezali kokende likolo. Tango ekomi likolo ya bana wana, bongo bakweya na Mabele lokola bakufi. Bana mosusu batanga na 10 kino na 150 [10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150] kolakisi mikolo oyo mai etondaki na Mokili.

Leson 24.4D Koyemba pe Kobina:

(Bana bayemba na mawa, pe basala bageste lokola bazali kolela moto oyo akufi.)

Banyama nyonso ekufaki, Mawa!
Mawa!
Bato nyonso bakufaki, Mawa!
Mawa!

Mabe na bango ebomi bango.
Mawa, oo, mawa!

===

SUKA YA LESON 24

===

Devoir po na ba oyo bayebi Yesu dezia:

Lokola Nzambe apesi bato ya kala etumbu na Mai ya makasi-makasi, Mokolo moko ekoya oyo Nzambe akosambisa bato ya lel'oyo, pe. Bible elakisi biso ete, na mbala wana, Nzambe akosambisa Mokili na mai te, kasi na moto. Ata ba oyo bakufa liboso na tango wana, bakosekwa liboso na Nzambe, pe Akozala zusi na bango.

Bible elobi ete, “27 Moto nyonso asengeli kokufa mbala moko libela; bongo na sima Nzambe akosambisa ye.” (Baebreo ch 9 vs 27). Tango mosusu oyambi Yesu lokola Mobikisi na yo. Omilengeli komona Nzambe, po oyebi ete Yesu asokoli masumu na yo nyonso, pe alimbisa yo.

Oyo ezali malamumu mingi, kasi Boni, oyebi ete bandeko na yo pe baninga na yo, bango pe bayambi Yesu? Boni, osololi na bango po na koyeba ete bango bayambi Ye?

Nazali kopesa bino devoir oyo: Poso oyo, meka kosolola na bango. Meka kobenda bango kotiya motema pe na Yesu. Ebongo Nzambe akozala lisusu te Zusi na bango, kasi akokoma Mobikisi na bango. (Oyo ezali tango malamumu koyemba moko ya Banzembo biso toyebi.)

Kobenga bana oyo bayambi Yesu nanu te:

Kasi tango mosusu yo moko, oyebi te malamumu-malamumu ete yo oyambi Yesu. Boni, okotiya motema na ye lel'oyo? Boni, okati po na ye lelo?

Okata kaka na motema na yo nyonso na kosokola pe kolimbisa masumu na yo. Yebisa Ye ete ondimele Ye, olingi kotiya motema na yo na ye kaka sik'oyo.

Soki olingi lisungi na likambo oyo, yaka na ngai na sima ya Ecodim pe elobi ete, “Ngai lingi kondima Yesu lelo.” Nako zala na esengo ya kosambela na yo.

Leson 25 Nzambe asukisaki maya ya makasi. Ebandeli ch 8 vs.1-14.

Ntina ya Leson:

Na suka ya Leson ya lel'oyo, bana bakosola ete, ata na tango ya pasi koleka mingi ezali, ekosuka kaka na sila. Soki tokangi motema, mikolo ya esengo ekoya lisusu. Ebongo, bango bako kanga motema na tango ya pasi.

Verse ya koyekola 1 Piere ch 5 vs 10

Nzambe ya bolamu nyonso abengi bino po bózwa lokumu na ye ya seko, na lisanga ya Kristo. Sik'oyo bozali komona pasi po na mwa tango moke, kasi ye nde moto akozongisela bino kimia, akopesa bino molende penza, pe akotelemisa bino makasi.

Révision:

- Ndenge nini toyebi ete mai etondaki Mokili mobimba? (Po ezipaki bangomba ya milayi-milayi)
- Mai etondaki Mokili mikolo motuya boni? (150)
- Nini esalemaki na bango nyonso oyo bakotaki na masuwa te? (Bakufaki.)

Kutuna devoir ya Poso euti koleka:

Bino oyo boyebi Yesu, topesaki bino devoir ya kosolola na bandeko pe baninga na poso eleki, po na kobenda bango na Yesu. Nani amekaki kosala yango? Nini esalemaki? (Molakisi, pesa nzela na bana kopesa rapport ya mokuse pe batiya bango na losambo pe Bato nyonso oyo bayokaki Sango mala-mu.)

Banzambo oyo ezali kokende nzela moko na Leson oyo :

Na mokanda ya “Banzembo ya Ecodim”:

Wana Yesu Azali na Ngai
Konzo Ezali
Mokolo oyo Nzambe Asali
Kende na Yesu

Likambo Ekozala Te

Na zali na Ndako Kitoko (Vs. 6 “Makabu Ezali soki biso bokangi motema)

Nzembo 46:1

To pe Nzembo nyonso oyo etadili Kokanga Motema.

Kobanda Leson:

Boni, ozali kokutana na tango ya pasi mingi na Bomoyi na yo, ozali komona lokola ekosuka te? (Molakisi, pesa mwa tango po bana bapesa eyano.)

Kasi, esukaki ndenge wana? Esengelaki kaka ete okanga motema.

Tango mosusu sik'oyo ozali na kati ya tango ya pasi koleka. Esuka nanu te, kino olemba. Kasi Mokolo moko ekosuka. Esengeli kaka okanga motema kino na mokolo wana.

Transion na Leson ya Bible:

Tango Noé na Famille na ye bazalaki na kati ya masuwa ezalaki molayi—basanza mitanu liboso bamonaki Mai ebandi kokita ata muke! Boni, okanisi ete bamonaki na motema na bango lokola ekosuka te? Tango mosusu bamonaki lokola bakotikala na kati ya masuwa wana mikolo na bango nyonso, kino na suka ya bomoyi na bango. Kasi tango ayaki ete Nzambe asukisaka Mai wana. Tokotala poso oyo mdenge esalemaki.

Malakisi monene ya Leson oyo na biteni 5-

Leson 25.1A Tangela Bana: Ebandeli ch 8 vs.1-3

1. *Nzambe ayei kokanisa Noé, pe banyama nyonso ya zamba ná ya mbo-ka oyo ezalaki ná ye na kati ya masuwa. Atindi mopepe na mokili, pe mai ebandi kokita.*

2. *Mai nyonso oyo ezalaki kobima na se ya mabelé pe na madusu nyonso ya Liliolo, ekangámaki pe mbula etikaki konoka.*

3. *Mai ebandaki kokita na sima ya mikolo 150.*

Leson 25.1B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

?

- Boni, Nzambe abosanaki Noé na Famille na ye na banyama oyo ezalaki na kati ya masuwa?
(Te. Nzambe akaniselaki bango.)
- Nini esalemaki po ete Mai ebanda na kokita na Mokili?
(Nzambe atindaki mupepe.)
- Ye pe akangaka nini?
(Akangaka maziba ya bibale ya Mai pe minoko ya likolo.)
- Nini esalemaki na Mai oyo ezalaki likolo ya Mokili?
(Ekawukaki malembe-malembe.)
- Tango motuya boni Mai ekawukaki?
(Mikolo 150, to basanza mitanu lisusu.)
- Kino tango oyo tozali kotanga, Famille ya Noé evandaki na kati ya masuwa Tango motuya boni?
(Banza mitanu, pe basanza mitanu lisusu. Nyonso basaza zomi. Penepene na mbula moko.)

Niveau Secondaire:

- Bible elobi ete Nzambe akanisaki Noé na Famille na Ye. Boni, elingi koloba ete Nzambe liboso abosaniki bango, kasi na sima Akanisaki bango?
(Ezali te. Nzambe Azalaki kotambisa makambo oyo nyonso wuta na ebandeli. Koloba ete Akanisaki bango ezali kaka lolenge ya koloba oyo ezali ko-

tiya atasio na biso na likambo mosusu.

Ya yambo, tozalaki kokanisa ete Mai makasi ekoboma nyonso oyo ememaki. Tang'oyo, tozongi kokanisa lisusu Noé pe Famille na Ye, Bazalaki kaka malamumu na kati ya masuwa. Na makambo oyo nyonso, Nzambe abosanaki bango te.)

- Po na nini Mai ebandaki kokita?
(Mai efongwamaki na mabele [Maziba] pe na likolo [mbula], Nzambe atindaki mupepe.)
- Na sima Mai efongwamaki pe mupepe ebandaki kotambola, mikolo motuya boni yambo ete likolo ya bangomba ya molayi-molayi emonanaki?
(Mikolo 150)
- Oyo ezali kolakisa nini po na lolenge ya Mai wana?
(Mai ezalaki balolenge ebele, po esengelaki mikolo 150 kaka kokita na ndenge ete kino bamona likolo ya bangomba ya molayi-molayi.)
- Noé pe Famille na ye bazalaki na kati ya masuwa tango ebele. Nini ekokaki kopesa bango courage na tango wana?
(Bazalaki na bango malamumu na kati ya masuwa kino bakoki komona Mai kokita muke-muke. Boye, Malembe - malembe, bazwaki elikia ete Bakoki kobika lisusu na Mokili.)

Leson 25.1C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana bakoki kosala bageste oyo na lisanga:

>Nzambe akanisaki Noé pe bango nyonso na kati ya masuwa. Bana basimba maboko likolo ya motema.

>Nzambe atindaki mopepe. Bana baganga, “Mopepe! Whooo! Mopepe! Whooo! Balakisa pe na maboko ndenge mopepe ezalaki kobeta.

>Mai ekitaki. Bana batiya maboko na likolo, ebongo batiya yango lisusu na, malembe-malembe. Balobaka ete, Whooo! Mai, kita!

>Bato bazalaki kokangama. Bana basembola maboko lokola Mai ezali kobima na liziba. Ebongo baeloba ete, “Tika!”, pe batiya noki maboko na se po na kolakisa ete efongwami.

>Mbula ezalaki kukangama. Bana baningisa misapi lokola mbula. Balobaka ete, “Tika!” pe batiya maboko noki na se.

>Mai ekitaki tango nyonso. Bana basembola maboko lokola bazali ko mesurer mozindo ya Mai. Batiya maboko na se muke-muke pe baloba ete, “Kokita! Kokita! Kokita!”

Leson 25.1D Koyemba pe Kobina:

Yemba ligne nyonso na rythme pe bageste. Bana ba repeter na sima na yo:

Nzambe akanisaki Noé,
Atindaki mopepe.

Akangaki Mai nyonso
Na se pe na likolo.

Kino Mai ekitaki, muke-muke
Mikolo nkama mazomi na mitanu

Mai ezalaki mingi, kasi esengelaki
esuka

Mai ekitaki! Mai ekitaki!

Leson 25.2A Tangela Bana:

Ebandeli ch 8 vs. 4-5

4 Na mokolo ya zomi na sambo (17) ya sanza ya sambo, masuwa ekangamaki na likolo ya ngomba oyo babengaka Ararat.

5 Mai ezalaki kokita mikolo nyonso tii na sanza ya zomi. Na mokolo ya liboso ya sanza ya zomi, basonge ya bangomba ebandaki komona-na.

Leson 25.2B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

- Mai ekangamaka likolo na ngomba mokolo nini? (Sanza ya sambo, mokolo ya tuku na sambo)
- Soki Bazalaki kosalela calendrier na biso, elingaki ezala date nini? (Le 17 juillet.)
- Kaka na mokolo Wana, likambo monene nini esalemaki?
(Masuwa ekangamaka likolo ya ngomba.)
- Ekangamaki na ngomba nini?
(Na ngomba ya Ararat.)
- Sima ete masuwa ekangamaki na Ararat, Mai ekawukaki kino sanza nini?
(Sanza ya zomi, mokolo ya liboso, to pe le 1er octobre.)
- Oye esalaki tango motuya boni?
(Basanza Mibale et demi)
- Nini esalemaki na mokolo wana?
(Baamonaki basonge ya bangomba mosusu.)
- Soki ozalaki na Famille ya Noé, olingaki komona ndenge nini na mokolo wana?
(Molakisi, yoka makanisi ya bana. Kolemba na kovanda na kati ya masuwa? Esengo ya mingi kumona Mabele lisusu?)

Niveau Secondaire:

- Ndenge nini ba verse oyo ezali kolakisa biso ndenge Mai, pe ndenge etondaki na Mokili mo-bimba?

(Atako sima ete masuwa ekan-gamaki na ngomba, esengelaki basanza Mibale et demi lisusu liboso bamona basonge ya bangomba mosusu. Atako tango wana, ezalaki kaka basonge oyo emonanaki.)

- Ndenge nini ba verse oyo esalisaki Famille ya Noé kokanga motema?

(Bamonaki ete Mai ezalaki kokawuka, ebongo bakobaki kondima ete Mokolo moko, ekakawuka nyonso.)

Leson 25.2C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso bakoki kosala lokola bazali na masuwa oyo ezali kodinda na Mai. Babanda kotelama liboso ya bakiti na bango. Bakiti na bango ezali lokola ya ngombo ya Ararat. Baloba ete, “Mai kawuka, kawuka, kawuka, kita, kita, kita.” Tango ozali koyebisa bango, bango nyonso bafanda.

“Whoom.” Baloba ete, “Masuwa ekangamaki na ngomba ya Ararat. O yea!”

Balanda kokitisa maboko na bango, pe baloba ete, “Mai ekawuka, ekawuka, ekawuka. Ekita, ekita, ekita.” Ebongo oyo elobi ete, “Tala! Basonge ya bangomba mosusu! O yea!”

Leson 25.2D Koyemba pe Kobina:

Bana bayemba na sima na yo:
Masuwa ekitaka (Kokitisa loboko)
Po Mai ekitaka (Kitisa loboko)
Bakangamakaki

na ngomba ya Ararat. (Beta maboko mbala moko.)

Kino Mai ekita (Kitisa loboko.)

Kino basonge ya bangomba emonana.

O yea!

(Sala triangle pe maboko elakisa bangomba mosusu.)

Leson 25.3A Tangela Bana: Ebandeli ch 8 vs. 6-9

6 Na sima ya mikolo tuku minei (40),
Noé afungoli fenetre ya masuwa,

7 pé abimisi ndeke yanganga. Yango ezalaki kotambolatambola tii mokolo mai ekaukaki na mokili.

8 Sima Noé abimisi pijon po na koyeba soki mai esi'ekiti tii na se ya bangomba.

9 Kasi lokola mai ezipaki mabelé nyonso, pijon yango ezwi ata esika moko té po na kokita, pe ezongi; bongo Noé abimisi liboko, azwi yango pé azongisi yango na kati ya masuwa.

Leson 25.3B Kutuna bana lolenge oyo-**Niveau Primaire:**

- Noé afongolaki nini na sima ya mikolo tuku minei lisusu? (Afongolaki fenetre ya masuwa.)
- Noé atindaki ndeke nini liboso? (Ndeke lokola kombe-kombe)
- Ndeke nini mosusu Noé atindaki? (Ndeke lokola pijon)
- Kotinda ya bandeke oyo elingaki kolakisa Noe eloko nini?
(Soki Mai ekawuki na ndenge ete Mabele emonani.)
- Eloko nini amonikaki? (Mai ekawuki nanu te.)

Niveau Secondaire:

- Noé afongolaki fenetre oyo atiaki na masuwa. Nini ezalaki mosala ya Noé po na kobikisa Famille na Ye, pe nini ezalaki mosala ya Nzambe?

(Noé atongaka masuwa pe akotaki na Famille. Nzambe ayebisaki ye ntina ya kosala yango, Ndenge nini kosala yango, pe Akangaki ekuke.

Ezali kolakisa ete kondima na botosi esalaka esika moko. Nzambe asalaki nyonso oyo ezalaki tina po na kobikisa biso, kasi biso esengeli tondimela Ye pe kobongola motema. Nzambe apesaki mwana na Ye. Wana mosala na Ye. Tosesengeli kotiyela Ye motema. Wana mosala na biso. Nyonso Mibale ezali ntina.)

Leson 25.3C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso na lisanga bakoki kosala bagestes oyo:

- Noé azali kofongola fenetre ya masuwa
- Noé atindaki ndeke lokola kombe-kombe.
- Kombe-kombe amonaki te esika ya kokita, ebongo azongaki na Noé.
- Noé atindaki ndeke lokola pijon.
- Ndeke ekendeki, ekendeki, kasi emonaki te esika kokita, ezongaki na Noé.

Leson 25.3D Koyemba pe Kobina:

Mai ezo kita!

Kasi Mabele ezali kokawuka nanu te. Zela mwa muke lisusu, Noé, azelaki!

Bandeke bamoni te esika ya kokita. Zela muke lisusu, Noé, azelaki!

Leson 25.4A Tangela Bana: Ebandeli ch 8 vs. 10-12

10 Noé azeli lisusu mikolo sambo, pe abimisi lisusu pijon.

11 Pijon ezongi epai ya Noé na pokwa, ememi na monoko mwa-etape ya nzete ya olive ya mobesu. Boye Noé ayei koyeba 'tè mai esi'ekiti.

12 Noé azeli lisusu mikolo sambo, pe abimisi lisusu pijon. Kasi mbala oyo pijon-yango ekei libela, ezongi lisusu té.

Leson 25.4B Kotuna mituna lokola oyo-**Niveau Primaire:**

- Mikolo motuya boni elekaki yambo ete Noé atinda ndeke lisusu?

(Azelaki mikolo 7 to pe poso moko.)

- Ndeke nini Noé atindaki mbala oyo? (Pijon lisusu)
- Pijon ezongaki na nini na munoko na Ye? (Nzete ya olive)
- Oyo ayebisaki nini na Noé? (Mai ekiti, ndambu ya Mabele ekawuki, pe banzete abandi kobima lisusu.)
- Tango motuya boni Noé azelaki na sima pijon wana amemela ye nzete ya olive? (Pe azelaki lisusu mikolo 7 to pe poso moko.)
- Tango atindaki pijon lisusu, nini esalemaki? (Ezongaki lisusu te.)

Niveau Secondaire:

- Mbala nyonso motuya boni Noé atindaki ndeke?

(Mbala minei—

1. Atindaki ndeke lokola kombe-kembe.
  2. Na sima, atindaki pijon, kasi ezongaki maboko pampa.
  3. Mbala ya misato, ezongaki na nzete ya olive na munoko,
  4. Mbala ya minei, ezongaki lisusu te.
- Ndenge nini oyo ezali kolakisa ete Noé akangaki motema, pe atiaki motema?

(Oyo ezali kolakisa ete akangaka motema po oyo esengaki batango ebele, pe azelaki mingi po Mabele ekawuka. oyo ezali koyebisa ete atiaki motema po amonaki ete Mai ezalaki kokawuka muke-muke, pe kobika ezalaki kozonga na Mokili.)

Leson 25.4C Kolakisa Nini Esalemi:

Tika bana basala bageste oyo na lisanga:

- Kotanga mikolo 7 ya kozela
- Kotinda pijion
- Koyoka esengo tango ezongaki na nzete ya olive na munoko
- Kutanga mikolo 7 ya kozela lisusu
- Kotinda pijon lisusu
- Kozela pijon, kasi ezongaki te
- Koyoka esengo po basosolaki ete Mabele ekawuki.

Leson 25.4D Koyemba pe Kobina:

Bana ba repeter nzembo sima na yo:

1,2,3,4,5,6,7 Mikolo 7 Noé azelaki, Noé akangaki motema.

Pijon ezongaki na nzete munoko Mokili ebandi kokawuka.

1,2,3,4,5,6,7 Mikolo 7 Noé azelaki lisusu, Noé akangaki motema.

Pijon ekendaka kino azongaki lisusu te.

Esengo, O esengo, Mai oyo ezali kokawuka!

Leson 25.5A Tangela Bana: Ebandeli ch 8 vs.13-14

13 Tango Noé akokisaki mbula 601, na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso, mai nyonso elongwaki na mabelé. Noé afungoli masuwa na likolo, atali libanda pe amoni 'tè mabelé nyonso ekauki.

14 Na mokolo ya tuku mibale na sambo (27) ya sanzaya mibale, mabelé ya mokili mobimba ekómaki penza ya kokauka.

Leson 25.5B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

- Likambo ya esenge nini esalemaki na mokolo oyo Noé akokisaki mibu 601? (Amonaki ete Mai ekawuki pe Mabele emonani.)
- Ndenge nini Noé ayebaki malamuru ete Mokili ekawuki? (Afongolaki fenetre ya ezipelo ya masuwa. Atalaki, pe amonaki ete Mokili ekawuki.)
- Tango nini Mokili ekawukaki penza? (Na sanza ya Mibale, mokolo ya 27—pene na basanza Mibale lisusu.)

Niveau Secondaire:

- Tozali kotanga ete Mokili ekawukaki na 2ème mois, na mokolo ya 27. Nini ezali bokeseni na kati ya bokawuki ya liboso na bokawuki ya Mibale?

(Bokawuki ya liboso ezali kolakisa ete Mokili emonanaki. Bokawuki ya Mibale ezali kolakisa ete Mokili ekawuki na ndenge ete Bato bakoki kotambola pe kobika na Mokili wana.)

- Boni, lel'oyo biso pe tozali na Mokili oyo ekawuki ndenge na ndenge? Bokoki kopesa ndakisa ?

(Tozali na Mabele ya poto-poto esika banyama bakoki kobika, kasi Bato bakoki kobika kuna te. Tozali na Mabele esika tokoki kotonga bamboka pe bingomba to baville. Pe tozali na Mokili oyo ekoki kokawuka pe kokoma zelo-zelo.)

- Soki totanga histoire ya kala kala, tomoni ete na mikolo ya kala, bamboka ebele ezalaki Mai-Mai. Pe tozali Ezalaki ndenge wana na Egypte pe na Chine.

Tomoni ba lac mosusu, ndakisa Lac Shadi na Afrique du nord, ezalaki monene makasi, kasi lel'oyo ekoma muke. Lolenge nini oyo tozali komona na histoire pe na geographie ezali kokende nzela moko na histoire ya Bible?

(Na sima ya tango ya Mai monene, mokili yo ezalaki na Mai na ndenge ete bato batikalaki na kati ya masuwa pene ya basanza Mibale liboso babima. Bisika mosusu oyo ezalaki ba Mai-Mai ebele, na sima, malembe - malembe ebandaki kokawuka.)

- Mokonji monene ya liboso ya Egypte, kombo na ye Menes to Narrmar, asangisaki Egypte ya nord na Egypte oyo ya sud na bokonzi moko. Kokoma moko likolo ya libanga elobi ete alongi bato oyo bazalaki Kobika na esika ya Mai-Mai (pembeni ya Mai ya Nil). Boni, ndenge tozali ko-

tanga ya histoire ya Egypte, ezali kokende nzela moko na malakisi ya Bible?

(Egypte, lokola bisika mingi na se ya Mokili, ezalaki na bisika mosusu oyo ezalaki na Mai ebele bambula mwa ebele tango oyo Mai etondaki na Mokili. Oyo ezali kolakisa ete histoire ezali kokende nzela moko na oyo Bible ezali koloba.)

- Esika Zelo oyo tozali kobenga Sahara, esika oyo lelo ezali ya kokawuka makasi, soki toyekoli archaeologie na yango, tokomona ete na mikolo ya kala, ezalaki na banzete ebele pe na Mai ya kokoka.

Banzete ebele pe banyama ebele pe Bato ebele bazalaki kobika bomoyi na bango kuna. Soki toyebi likambo wana na nzela ya badessin bato bakomaki na mabanga ya bacave kuna. Toyebi ete mbula nyonso, Sahara ezali kokawuka to pe ezali kokola po ezali kupusa zelo oyo ekawuki na bisika ya sika. Ndenge nini makambo oyo tozali komona na archaeologie ezali kokende nzela moko na histoire ya Bible oyo toyekoli?

(Zelo ya Sahara, lokola bisika mingi, ezalaki na Mai koleka. Sima tango Mai etondaki na Mokili, kasi lelo ezali kokawuka kaka. Histoire ya Bible oyo toyekoli, ezali kopesa ba ndimbola po na yango.)

- Tango Mai ezalaki mozindo likolo ya Mokili, evandaki mikolo ebele, kino kokawuka ya Mai elekaki tango mingi lisusu. Likambo nini ya esenge esalemaki

na suka ya makambo wana nyonso?

(Bamonaki Mabele pe na sima ya mwa tango, Bakokaki lisusu kobika na yano.)

Leson 25.5C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana na lisanga basala bageste lokola bazali Noé.

Basala lokola bazali kofongola fenetre ya ezipeli ya masuwa. Basala lokola bazali na esengo ya kumona lisusu Mabele to Mokili. Na lisanga balobaka ete, “Ya kokawuka! Mokili ezali ya kokawuka!”

Yo Molakisi Loba, “Pembeni ya basanza Mibale lisusu...” kino bana batala lisus Mokili. Balobaka ete, “Ekawuki! Tokoki kottambola na yango! Tokoki kobika na yango!”

Leson 25.5D Koyemba pe Kobina:

Tozeli mingi,
O, o, o,
Tokangi motema,
Kino Mabele ekomonana.

Devoir po na ba oyo bayebi Yesu dezia:

Tuna bana soki tango nini bango, to pe ba famille na bango, bazali na bosenga ya kokanga motema. Nini ezali tango ya pasi, pe bazali na bosenga ya lialisi na Nzambe po na kokanga motema kati na tango yango?

Senga na ba volontaire kosambela Nzambe po na makambo nyonso oyo bana balobi ete ezali pasi. Na sima, senga bango bakanisa likambo moko oyo ezali kopesa bango pasi sika sik’oyo. Kobondela Nzambe asalisa bango po na kokanga motema na makambo yango.

Kobenga bana oyo bayambi Yesu nanu te:

Soki nanu oyambi Yesu te lokola Mobikisi na yo, okozala na makasi te ya kokanga motema na tango ya pasi. Oyo ezali po Molimo

na Nzambe ezali kowumela na kati na yo nanu te Molimo na Nzambe, oyo akotaka na moto tango abongoli motema na Yesu. Bolele Molimo wana akoki kopesa yo makasi.

Olingi Ye lel’oyo? Soki nanu oyambi Yesu te, kasi lel’oyo omilengeli koyamba Ye, landa losambo oyo na kosala sik’oyo:

“Tata Nzambe, nayambi Yesu nanu te, kasi sik’oyo na lingi koyamba Ye. Na ndima ete Yesu Kristu ezali Mwana na Nzambe. Nandimi ete Akufaki likolo ya ekulusu po na masumu na ngai. Nandimi ete asekwaki na liwa. Yesu Kristu, kota na motema na ngai sik’oyo. Tambisa Bomoyi na ngai. Limbisa masumu na ngai nyonso. Sik’oyo, komisa ngai mokristu. Merci po na pardo ya masumu na ngai. Na kombo ya Yesu, Amen.

Soki lel’oyo oyambi Yesu na losambo oyo, oyo ezali mbala na yo ya liboso ya koyamba Ye, na sima ya ecodim, yaka epayi na ngai pe yebisa ete, “Lelo nayambi Yesu.” Na kosepela elongo na yo.

===

SUKA YA LESON 25

Leson 26 Noé Azongisi Matondi na Nzambe

Ebandeli ch 8 vs. 15-20

Ntina ya Leson:

Na suka ya Leson oyo, bana ya classe bako-sosola ete ezali malamau kozongisa matondi na Nzambe na tango nyonso, soki Nzambe abateli biso, to pe soki Asali likambo nyonso ya malamau po na biso. Bakobanda mome-sano ya kozala na motema ya kozongisa Matondi tango nyonso na Bomoyi na bango.

Verse ya koyekola *Banzembo 100 vs. 4*

Bokota na ndako na Ye, bokumisa ye, bo pesa ye merci pe lokumu nyonso!

Revisio:

Noé asalaki nini po na yeba soki Mabele ekawuki to pe soki Mai ezali? (Atindaki bandeke. Tango ndeke azongaki lisusu te, ye ayebaki ete Mokili ekawuki. Na sima, afongolaki fenetre ya ezipelo pe atalaki, ebongo amonaki Mabele.)

Kutuna devoir ya Poso euti koleka:

Na poso eleki, topesaki bino devoir ya Kosambela Nzambe na makambo oyo bomoni ete ezali pasi na kokanga motema. Bolobaki ete _____ pe _____ ezali pasi po na bino. (Molakisi, kanisa nini bana balobaki ete ezali pasi po na bango na poso eleki.) Makambo yano ezali nini? Nani alingi koyebisa biso ndenge Nzambe asadisi na makambo yango na poso eleki?

Banzembo ezali kokende nzela moko na Leson oyo:

(Na mokanda « Banzembo ya Ecodim »)

Aleluya

Aleluya, Aleluya

Kumisa Nzambe

Nkolo na Bankolo nyonso

Nzambe Azali Monene

Tata, Ngai nalingi yo

Tosa Kombo ya Yesu

Ebandeli ya Leson:

Makambo motuya boni Nzambe asali po na yo kaka lel'oyo?

(Ndakisa: Mpema ya bomoyi, Moyi po na elanga, bileyi, bilamba ya kolata, nzoto oyo ezali na bomoyi, miso po na kumona, matoyi po na koyoka, makolo po na kotambola, etc.) Tozali kotanga Mapamboli oyo na misapi na biso? Ezali motuya boni? Ozongisi matondi na makambo motuya boni?

Transion na Leson ya Bible:

Noé ma Famille na Ye, bamonaki Mapamboli monene ya Nzambe. Nini yango? (Nzambe ayebisaki bango ndenge nini ya kobika tango bato ya Mokili mobimba bakufaki na Mai.)

Malakisi monene ya Leson oyo na biteni 4:

Leson 26.1A Tanga: *Ebandeli ch 8 vs.15-16*

15 Bongo Nzambe alobi na Noé boye:

16 "Bima na masuwa, yo ná mwasi na yo, ná bana na yo, pe basi na bango.."

Leson 26.1B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Nani ayebisaki Noé na kobima na masuwa? (Nzambe ayebisaki ye.)
- Boni, Nzambe alingaki ete bato mosusu batikala na kati ya masuwa? (Te. Nzambe ayebisaki bango nyonso babima—Noé, mwasi na ye, bana misato na Ye, pe basi na bango.)

Niveau Secondaire:

- Ndenge nini okanisi Noé ayokaki na motema na ye tango Nzambe ayebisaki ye abima na masuwa?

(Esengelaki azala na esengo ya mingi, pe na motema ya kozongisa matondi mingi. Po ete na tango yango, Nzambe abateli ye na Famille na ye kino na suka ya Mai oyo etondaki na mokili.)

- Okanisi po na nini ezalaki malamu ete Nzambe Ye moko ayebisaki Noé yango nini esengelaki abima na masuwa?

(Esengelaki Noé azala na kobanga soki mai nyonso esili (ekawuki)

Ekokaki te azala na bobangi soki mabele ezalaki ya kokawuka na ndenge esengeli. Nzambe ayebaki makambo oyo nyonso. Ye moko ahanagaki ekuke kino sik'awa, Nzambe ayebisaki bango kubima lisusu.)

Leson 26.1C Kolakisa Nini Esalemi:

Loba lokola Nzambe alobelaki Noé, pe bana ba repeter phrase par phrase:

Yo, Noé
Na mwasi na yo
Bana na yo
Pe basi na bango,
Bobima na masuwa.
Ngai Nzambe na lobi yango.

Leson 26.1D Koyemba pe Kobina:

Esili!
Mai esili!
Noé, na Famille na yo,
Bobima na masuwa!
Matondi, o matondi!

Leson 26.2A Tanga: Ebandeli ch 8 vs. 17

17 *Bimisa pe banyama nyonso oyo ezali esika moko ná yo; ézala banyama ya zamba to ya mboka, ézala banyama ya mike-mike to bandeke. Bâpanzana na mokili, bâbotana pe bázala ebele."*

Leson 26.2B Kutuna bana lolenge oyo-**Niveau Primaire:**

- Nini mosusu Noé esengeli abimisa na masuwa? (Bandeke pe banyama nyonso.)
- Nzambe alingaki bandeke pe banyama basala nini Na sima bango kobima na masuwa? (Kobota ebele pe kotonda na Mokili.)

Niveau Secondaire:

- Po na nini ezalaki mutuya ete banyama babota pe batondisa Mokili lisusu?
(Po banyama nyonso na libanda ya masuwa bakufaki na Mai.)

Leson 26.2C Kolakisa Nini Esalemi:

Loba maloba ya Nzambe eteni na eteni, ebongo bana ya classe ba repeter na sima na yo pa lakisa bageste:

Bimisa bandeke nyonso,
Bimisa banyama pe,
Po babobota lisusu,
Pe batondisa Mokili.

Leson 26.2D Koyemba pe Kobina:

Tiya ton pe rythme na maloba yango, pe yemba yango.

Leson 26.3A Tangela Bana: Ebandeli ch 8 vs. 18-19

18 *Boye Noé abimi na masuwa nzela moko ná mwasi na ye, bana na yé pe basi ya bana na yé.*

19 *Banyama nyonso ebimi pé na mawa na molongo, banyama ya ndenga moko ébimi esika moko: oyo ya zamba, oyo ya mboka, oyo ya mike-mike, ná bandeke..*

Leson 26.3B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Boni, Noé atosaki Nzambe? (Ee, abimaki na masuwa na Famille na banyama nyonso, lokola Nzambe ayebisaki ye kosala.
- Nani atikalaki na kati ya masuwa? (Moto te, nyama pe te.)

Niveau Secondaire:

- Okoki kokanisa ndenge nini Noé ayokaki na se ya motema yango atalaki banyama kobima na masuwa? (Esengelaki azala na esengo na motema ya bolingo ya mingi.)

Leson 26.3C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana bakoki kosala bageste lokola bazali banyama ya ndenge na ndenge, bazali kobima na masuwa.

Leson 26.3D Koyemba pe Kobina:

Banyama pe bandeke nyonso Babimaki na masuwa.
Nzambe alingaki bango kobota lisusu.
Banyama bamaki.

Leson 26.4 Tangela Bana: Ebandeli ch 8 vs.20

Noé asali mesa ya kopesa Yawe mabonza. Akamati ndenge nyonso ya banyama pe ya bandeke oyo ebongi

po nar kopesa mabonza, azikiseli yango Yawe.

Leson 26.4B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Noé atongaka nini? (Etumbeli)
- Asalaka yango po na kosambela nani? (Kosambela Nkolo Nzambe.)
- Bango basalelaka etumbeli mosala nini? (Kopesa mbeka ya Makila, po na Kosamba Nzambe)

Niveau Secondaire:

- Noé apesaki libonza nini na etumbelo? (Mbeka ya banyama pe bandeke nyonso oyo ezalaki ya ekila te.)
- Boni, okanisi ete Noé azalaki na banyama ya kokoka oyo ezalaki ya ekila te? (Amemaki bacouple po na banyama wana.)
- Boni, okanisi ete ezalaki pasi po na kopesa mbeka na tango oyo kaka mwa banyama oyo etikaki na se ya Mokili te?
(Tango mosusu Noé akanisaki ndenge wana, kasi asosolaki ete Nzambe Ye moko afongolaki nzela ete afanda na banyama ya kokoka po na kopesa mabonza. Ee, kino Noé azalaki na motema ya nolingo koleka po na ndenge nyonso oyo Nzambe abatelaki bango.)
- Okanisi ete nini ezalaki ntina ya bambeka wana?
(Kotonda Nzambe pe komemia Ye.)

Leson 26.4C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso na lisanga bakoki kosala bageste lokola bango bazali kotonga etumbelo, Na sima bazali komema banyama oyo ezali na ekila te po na kopesa mbeka. Na suka bazalaki kosambela Nzambe pe koton-da Ye po na ndenge abateli bango.

Leson 26.4D Koyemba pe Kobina:

Noé azongisaki matondo na Nzambe. Motema na ye etondaki na matondo

‘Boye Noé azongisaki matondo na Nzambe.’

masumu na yo pe asekwaki na liwa, Boni, osili kosenga akota na motema pe na bomoyi yo?

Soki oyebi te malamumu-malamumu ete okoki kokoma kati na Yesu lelo. Soki bongo, okotikala Na sima ya classe, Nakozala na esengo ya kosolola na yo na likambo wana. Loba kaka ete, “Nalingi koyamba Yesu.” Nakoyeba nini olingi koloba, ebongo nako-salisa yo.

===

SUKA YA LESON 26

===

Devoir po na bana oyo bayeba Yesu dezia:

Yo mukristu, Boni, yo pe ozali kozongisa matondo na Nzambe mokolo na mokolo? Boni, ozali kokanisa kotonda ye po na makabo nyonso Ya malamumu Azali kopesa yo mikolo nyonso? Po na makabo special ayesaka yo mbala na mbala?

Ngai nazali kopesa bino bakristu devoir oyo: na Poso oyo, meka kutonda Nzambe koleka, mikolo nyonso. Ezali ndenge moko Ya malamumu na komemia Ye.

Kobenga bana oyo bayambi Yesu nanu te:

Bino oyo boyambi Yesu nanu te, kanisa ete Noé abikaki na tango ya Mai ya makasi, po andimaki Nzambe tango Nzambe ayebisaki ye ete Mai ekotonda na Mokili. Yango pe atosaki, Ayebisaki ye kotonga masuwa, ebongo Nzambe abikisaku bomoyi na ye pe ya Famille.

Biso pe bato ya lel’oyo, tokobika tango to tokondima na Nzambe pe kotiya motema na Mwana na Nzambe Yesu Kristu. Ebongo na zali kotuna yo, Boni, nge yeba ete yo me guluka? Boni, oyebi ete masumu nyonso na yo, Nzambe alimbisi yango? Soki ondimeli ete Yesu, Mwana na Nzambe, akufaki po na

Leson 27 Nzambe Abongisaki ba saison ya mbula nyonso.

Ebandeli ch 8 vs. 21-22

Ntina ya Leson:

Na suka ya Leson oyo, bana ya classe bako-sosola ete Nzambe alakisaki mawa na ye sima ya tango ya Mai, na ndenge Ye Bongisaki ba cycle ya ba saison po bilanga ekola.

Ebongo bakotonda Nzambe po na bolamu na ye pe mokanu na Ye ya malamumu. Bakoluka lisalisi na ye na nyonso oyo etali bilanga, pe bakozongisila Ye matondi po na bileyi ya malamumu ya bilanga azali kopesa biso.

Verse ya koyekola Ebandeli ch 8 vs.22

22 *“Na tango nyonso oyo mokili ekozala kaka koumela, bato basengeli kokona biloko pe kolongola mbuma. Malili ná molunge ekosila té, tango ya mbula ná tango ya elanga ekosila té, moi pe butu ekosila pe té.”*

Kutuna devoir ya Poso euti koleka:

Na poso eleki, to pepesaki bino devoir ya kozongisa matondi na Nzambe na ndenge oyo nyonso Apamboli biso. Na Poso oyo, Boni, okanisi balolenge mosusu oyo Nzambe apambola yo? Nani akoki koyebisa biso nini oyo amoni? (Molakisi, pesa tango moke po bana baloba lolenge balingi.)

Révision:

- (Molakisi, tanga verse ya koyekola, pe bana baloba yango mbala moko. Na sima, tuna: Tango Nzambe alobaki maloba ya verse oyo, makambo monene nini esukaki kaka na tango wana? (Tango oyo Mai etondaki na Mokili nyonso.)
- Nini Noé na Famille na ye bawuti kosilisa kosala? (Bawuti kosilisa kosala masuwa, pe bazongisaki matondi na Nzambe na nzela ya kopesa mabonza.)

- Liboso ya tang’oyo, Boni, Bible elobi makambo etali ba saison? (Ezali te. Mokili ezalaki ndenge mosusu na mikolo oyo yambo Mai etonda na Mokili nyonso. Nzambe apesaki bibale kasi mbula ezalaki nanu te. (Tala Ebandeli ch 2 vs 5-6 & 10, soki bana bazali kokanisa te likambo oyo.)

Banzembo ezali kokende nzela moko na Leson oyo :

Mokolo oyo Nzambe asali
Kende na Yesu
Landa, Nakolanda yo, Nkolo
Nkolo ayebi Nzela na Ngai
Zonga, Afrique, Zonga

Kobanda ya Leson:

Nani aloni mbuma na elanga? (Molakisi, bana basembola maboko soki basila kosala yango.)

Boni, tokoki kokona mbuma tango nyonso oyo yolingi? (Ezali te. Yo ya yela te malamumu na konso Tango wana. Bisu esengeli kuna na saison ya kukuna.)

Saison to tangi nini esengeli kobuka mbuma awa? (Bana bapesa eyano kolandeli bisika bazali kobika (kovanda.)

Nini ezali tango to pe saison oyo bisu esengeli tolongola mbuma na bilanga? (Bana bapesa eyano po na esika oyo bazali kobika.)

Transion na Leson ya Bible:

Boni, osili kokanisa ndenge nini tozwaki tango ya kokona pe tango ya kobuka mbuma? Ndenge nini mbula nyonso tango ya mbula pe tango ya elanga ezali? Lelo Bible ezali koyebisa bisu ndenge nini makambo wana ebandaki.

Malakisi Monene ya Leson oyo na biteni 3:

Leson 27.1A Tangela Bana: Ebandeli ch 8 vs. 21a

21a Yawe ayoki sôlo kitoko pe alobi boye na se ya motema na ye...

Leson 27.1B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Nzambe ayokaki nini? (Solo ya kitoko ya mbeka)
- Na poso eleki, toyekolaki mbeka nini Nzambe ayokaki solo na yango. Nani azali kokanisa lisusu? (Ezalaki libonza ya Noé pe Famille na ye bapesaki po na kozongisa matondo na ye tango babimaki na masuwa.)

Niveau Secondaire:

- Nzambe ayokaki libonza wana Ndenge nini? (Ayokaki yango malamumu.)
- Oyo ezali kolakisa nini? (Nzambe alingaki yango, Nzambe Andimaki yo.)

Leson 27.1C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso na lisanga basala lokola bazali Nzambe oyo azali koyoka solo ya libonza ya Noé. Babenda pema, babenda mupepe makasi, ebongo baloba ete, "Ahhhh. Solo ya kitoko oooo ko!

Libonza moko ya malamumu!"

Leson 27.1D Koyemba pe Kobina:

Nzambe waka nsudi ya ki-to peooo-ko (3x)

Ya makabu Tata Noé kuapesaki. O yea!

Leson 27.2A Tangela Bana: Ebandeli ch 8 vs.21b

21b Yawe ayoki sôlo kitoko pe alobi boye na se ya motema na ye: "Nako-

pesá lisusu mokili etumbu té po na mabe ya bato, pamba té makanisi ya bato ezali mabe banda bomwana na bango. Nakoboma lisusu biloko nyonso té ndenge nauti kosala."

Leson 27.2B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Nani azali koloba na baverse oyo? (Nzambe azali koloba.)
- Azali koloba na nani? (Tango mosusu na Noé, to pe na motema na ye moko.)
- Makambo Mibale nini oyo Nzambe alakaki ete Akosala lisusu te?

(1. Akolakela mabe Mokili mobimba lisusu te. 2. Akoboma lisusu te bato pe banyama nyonso na Mai oyo ekotonda Mokili mobimba.)

- Nzambe Alobi nini po na motema na biso bato? (Wuta na bomwana na biso, motema na biso etodi kaka na mabe.)

Niveau Secondaire:

- Ndenge nini verse oyo ezali kolakisa ete ata bana, baazali pe bato ya masumu? (Motema na biso etondi na mabe wuta bomwana.)
- sango malamumu nini ezali na verse oyo? (Tokoki koyeba ete ata Mai eyé, ekotonda lisusu Mokili mobimba te.)

Leson 27.2C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso na lisanga basala lokola bazali Nzambe. Bangingisa mosapi pe ba repeter sima na yo, kolanda rythme:

"Na kolakela mabe Mokili lisusu te.

Na kotinda Mai
etonda na Mokili te
lisusu te, lisusu te.”

Leson 27.2D Koyemba pe Kobina:

 Nzambe akolakela Mokili lisusu te.
O yea, o yea, o yea!
Nzambe akoboma Bato nyonso
Na Mai lisusu te
O yea, o yea, o yea!
Oyo ezali ndenge Nzambe
alaki biso
O yea, o yea, o yea!

Leson 27.3A Tangela Bana: Ebandeli ch 8 vs. 22

 22 “Na tango nyonso oyo mokili ekozala kaka koumela, bato basengeli kokona biloko pe kolongola mbuma. Malili ná molunge ekosila té, tango ya mbula ná tango ya elanga ekosila té, moi pe butu ekosila pe té.”

Leson 27.3B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

- Nani azali koloba awa? (Nzambe azali kaka kokoba koloba. Tolali yango na vs. 21.)
- Na verse oyo, Nzambe azali kolaka biso likambo moko. Elaka oyo ekosuka tango nini? (Ekosuka te kino suka ya Mokili Ekozala kaka kino libela.)
- Boni, Nzambe ezali kokokisa bilaka na yango, ata kino lelo? (Ee, Mokili etondaka lisusu te, Nzambe azali kokokisa bilaka na ye mokolo na mokolo.)
- Nzambe alobaki ete ba cycle 3 ekosalama lisusu pe lisusu mbula nyonso. Ba cycle yango ezali nini?
(1. Mikolo ya kolona pe ya ko-

buka mbuma, 2. Malili pe moyi,
3. Eleko ya elanga pe ya mbula.
Na français tobengi ba cycle oyo
ba saisons.)

- Nzambe alakaki nini po na ba cycle to pe basaison oyo? (Ekosuka te wana Mokili ezali; ekozala kaka kino libela.)
- Na kati ya ba cycle oyo ezali na cycle moko pe akosalama mikolo nyonso. Ezali nini? (Moyi pe butu.)
- Nani abongisaki ba changement ya ba saison to pe ba cycle oyo? (Nzambe Ye moko.)

Niveau Secondaire:

- Na kati ya ba cycle oyo, cycle nini oyo ebandaki dezia liboso Mai oyo etondaki na Mokili mobimba esalemaki?
(Cycle ya moyi pe butu mikolo nyonso ebandaki na mokolo ya pole.)
- Nini ba cycle ezalaki ya sika to pe echanger na sima Mai oyo etondaki na Mokili?
(makambo oyo tobengi ba saison ezalaki ya sika— tango ya malili pe ya Moyi, eleko ya elanga pe ya mbula.)
- Bascientist ebele bazali kondimi ete Mokili echangeaki mingi kaka Na sima ete Mai etondaki na Mokili. Bazali kondima ete sima ya tango wana, bisika ebele na Mokili ezindaki tango glace na neige ezipaki Mokili makasi. Tango Noé na Famille na ye babimaki na masuwa, soki bamonaki biloko ya malili makasi lokola glace to neige na tango ya kala, Ndenge nini verse oyo

ekokaki kopesa bango encouragement?

(Bako yeba ete na tango ya malili ezali na kati ya program ya Nzambe, pe bazala na kobanga te ete kosambisama mosusu ezali koya po na koboma bango nyonso.)

- Na Afrique, Bato ebele babengi milimo to banzambe ya mike-mike po kosalisa bango, po babuka mbuma ebele. Soki tokanisi ba verse oyo, po na nini ekozala malamumu te kosala ndenge wana? (Nzambe Ye moko azali ko controler ba saison, kokona bilanga pe kobuka mbuma na yango. Malamumu toluka lisalisi na ye na likambo wana, po Ye moto abongisaki ete ezala bongo.)

Leson 27.3C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso na lisanga basala ba cercle minene na maboko na bango, kolakisa ba cycle oyo Nzambe alakaki. Baloba:

Tango ya kokona, tango ya kobuka mbuma (Loba yango mbala ebele.)

Tango ya malili, tango ya moyi, tango ya elanga, tango ya mbula.

Leson 27.3D Koyemba pe Kobina:

Tango ya kokona (sala bageste)

Tango ya kobuka (sala bageste)

Eko suka te,

Eko suka te.

Tango ya malili (ba geste)

Tango ya moyi (ba geste)

Eko suka te,

Eko suka te.

Tango ya elanga

Tango ya mbula

Eko suka te,

Eko suka te.

Nzambe alobi yango

Eko suka te.

Devoir po na bana oyo bayeba Yesu dezia:

Ata ozali kobika na ville na Famille oyo ezali na bilanga te, ba saison ya mbuma oyo ekoli ezali mutuya kaka po na yo. Soki mbuma ezali ebele, bileyi ekozala ebele, ya ndenge na ndenge. Soki bileyi ezali ebele, ekokoka po na Bato nyonso. Soki bileyi ezali ebele, ekozala talo makasi te, ebongo Bato ebele bakoki kosomba yango.

Tango Nzambe apesaki biso tango ya kolona na tango ya kobuka mbuma, Apesaki biso eloko moko ya malamumu.

Lokola Nzambe Ye moko apesaki biso ba saison oyo, Boni, okanisi ete Ye azali na esengo te soki toluki lisalisi ya milimo mosusu, po bilanga na biso ekokola malamumu? Ata banzambe mosusu ya mike-mike? Ata basantu to pe banjelu?

Bongo te. Bongo te. Bongo te. Nzambe Ye moko alingaki toluka lisungi na Ye. Soki bilanga na biso ezali kokola te malamumu, to boyi eleki makasi, to mbula eleki ebele, to banyama bazali koliya bilanga, tango wana Boni, Alingi toluka lisungi ya milimo mosusu?

Bongo te. Nzambe Ye moko Alingi kosalisa bato na Ye. Soki oluki lisalisi na banzambe mosusu, lakisa Nzambe sik'oyo ete ozali na mawa po na masumu wana. Yebisa Ye ete okosala yango lisusu te.

Bino bakristu, na zali kopesa bino devoir oyo: Poso oyo, Boni, okosambela Nzambe po na bilanga ya mokili oyo ya Congo? Nzambe ezali na motema ya kosalisa biso tango nyonso soki toluki Ye.

Kobenga bana oyo bayambi Yesu nanu te:

Kasi, soki oyambi Yesu nanu te lokola Mobikisi na yo, yango nde eleki mutuya.

Okoki kosenga ye lel'oyo kokota na motema yo pe na Bomoyi na yo, po na kobikisa yo.

Boni, omilengeli kobenga Ye lel'oyo? Boni, ondimi ete Azali mwana moko pamba oyo Nzambe azali na ye? Boni, ondima ete atikaki ndako na ye na likolo po na kobikisa yo? Boni, oyebi ete Akufaki po na kofuta nyongo ya mabe oyo yo osala? Boni, oyebi ete asekwaki na kufa?

Soki ososoli oyo nyonso pe ondimeleli yango na motema na yo mobimba, Boni, okondimela Ye lel'oyo? Okoyamba Ye lel'oyo? Okokata lel'oyo ete, Ee, Yesu, noko landa Yo? Ee, Yesu, lel'oyo nazali kolona madesu na ngai nyonso na bilanga na yo moko kaka, lelo kino libela.

Soki nanu te, kasi lelo olingi koyamba Ye, Nakozala na esengo ya kosolula na yo na sima ya classe. Kaka, kutana na ngai

_____.

(Molakisi, lakisa bana wapi Bakoki kokutana na yo).

====

SUKA YA LESON 27

====

Leson 28 Nzambe apesaki bato mosala ya kokonza likolo ya bikelamu.

Ebandeli ch 9 vs.1-4

Ntina ya Leson:

Na suka ya Leson oyo, bana ya classe bakososola ete Nzambe apesi biso bato mosala ya kokonza likolo ya bikelamu, pe biso bato tozali ba responsable na ndenge yozali kokonza. Esengeli tobatela malamau biloko nyonso Nzambe asali pe kopesa Ye rapport. Ebongo, bana bakobanda kozala na ndenge bazali kosalela biloko oyo Nzambe asalaki.

Verse ya koyekola *Banzembo ch 8 vs.5 & 7*

5 Na zali komituna ete:

Moto azali nani po ete okanisaka ye?

Moto azali nani po otalaka ye?

7 Otiyaki ye kokonza biloko nyonso oyo osalaki; opesaki ye bokonzi likolo ya biloko oyo nyonso.

Révision:

- Nani azali kokanisa likambo ya liboso oyo Noé asalaki sima Mai etondaki na Mokili esila?

(Atongaki etumbelo po na kopesa libonza ya makila na Nzambe, po na kusambela Ye pe kozongisa matondi na Ye.)

- Nani akoki kokanisa changement moko oyo esalemaki na sima tango ya Mai? (Nzambe apesaki bango ba saison to pe tango ya kokona pe kobuka mbuma.)

Kutuna devoir ya Poso euti koleka:

Na poso eleki, topesaki devoir ya koluka lisalisi na makambo ya bilanga epai na Nzambe Ye moko kaka, kasi na milimo mosusu te. Nani akanisaki kosambela po na likambo wana na Poso oyo?

(Molakisi, pesa bana tango ya koloba.) Ata bana oyo babikaka na kati ya ville, malamumu basambela pe po na bilanga ya mokili oyo ya Congo, po na biloko ya kolia ezala ya kokoka, pe po talu ya kosomba ezala na ndenge oyo ekosalisa.

Kanisa, ata na tango ya pasi, Nzambe alingi biso, pe Akoki kosalisa biso koleka molimo mosusu nyonso.

Banzembo ebalani na Leson oyo:

(Na mokanda ya “Banzembo ya Ecodim”)

Mokolo yai Nzambe Me Sala
Nzambe Salaka Tata Adamu
Vutuka, Afrique! Vutuka!

Kobanda Leson:

Bana Mibale basala théâtre. Moko azali kobwaka na ba poubelles ya bosoto na kati ya liziba pe esika bato bayaka kotoka Mai. Mosusu azali kogangela Ye, ezali kolakisa ye ete Nzambe apesi biso Mai ya kitoko, kasi biso tobebisi yango, lokola esengeli tobatela biloko nyonso oyo Nzambe apesi biso.

Transion na Leson ya Bible:

Boni, osi omona bato bazali kosalela biloko oyo Nzambe asalaki na lolenge oyo ekosunga te?

Tango mosusu bazali kobwaka na ba poubelle na bisika oyo ezalaki kopesa kitoko te, soki te, na lolenge oyo ezali kobenda banyama. Tango mosusu basalelaka Mai na lolenge oyo ezali kopesa bosoto pe likama na bato mosusu. Tango mosusu bazali koboma banyama po na kaka kolia te, kasi kaka po baloba ete ba sali yango.

Ndenge nini Nzambe alingi biso kosalela bikelamu na Ye? Tokoyekola yango na Leson ya lelo. (Molakisi, soki bana bakoki kotanga, bafongola Bible na Ebandeli ch 9.)

Malakisi monene ya Leson oyo na biteni

4--

Leson 28.1A Tangela Bana: Ebandeli ch 9 vs.1

I Nzambe abenisi Noé ná bana na ye, alobi: "Bóbotana pe bótondisa mokili.

Leson 28.1B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

• Na sima tango ya Mai, Boni, Noé pe bana na ye bazalaki ya kolakelama mabe to ya kopambolama? (Nzambe apambolaki bango.)

• Nani akoki kokanisa bakombo ya bana misato oyo Noé ya Nzambe apambolaki?

(Bana ya Noé: Sem, Cham, pe Yafet. Nzambe apambolaki bango nyonso ndenge moko. Cham azalaki tata to pe kulutu ya Afrique, oyo Nzambe apambolaki.)

• Nzambe ayebisaki Noé na Famille na ye basala nini? (Babota ebele po babika bisika nyonso na Mokili mobimba.)

Niveau Secondaire:

• Boni, verse oyo ezali kolakisa ete Nzambe azali na esengo soki toboti ba famille minene?

(Bana bakoki kopesa eyano pe kolimbola biyano na bango. Verse oyo elobi ete Nzambe azali na esengo na ba famille ya monene, po Ayebisaki biso toboti ebele po totondisa Mokili. Bisso pe tozali na responsabilité ya kobokola bana oyo toboti.)

• Boni, verse oyo ezali koloba ete Nzambe alingi tozala na kobanga po bato bazali ebele na Mokili?

(Ezali te. Ayebisaki biso kobota ebele pe kotondisa Mokili.)

Atiyki ba limite te. Akoki kobatela biso nyonso soki tolandi nze-la ya Ye.)

- Na mikili mosusu, lokola na Europe, population ezali kokita po bazali kobota ebele te. Boni, oyo ezali signe ya lipamboli ya Nzambe to pe ya mibeko na Ye?

(Lipamboli ya Nzambe azali kokende nzela moko na bokoli ya bato.)

- Soki bato basaleli rapport sexuel na ndenge Nzambe ayebisi biso, Boni, Bible ezali komona yango lokola likambo ya bosoto to ya mabe?

(Ezali te. Nzambe ayebisaki bato babota ebele, pe ezali koloba mpe mbala moko ayebisaki bango kosala rapport sexuel na kati ya Famille-mobali na mwasi oyo ye abali. Rapport sexuel ezali mabe kaka soki biso kosala yango na libanda ya libala, soki te na balolenge mosusu oyo Nzambe Andimi te.)

Leson 28.1C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso na lisanga bakoki kosala ba geste kolakisa ete Nzambe azali kopambola Noé na Famille na Ye. Ebongo baloba na sima na yo ete, “Bobota ebele!” “Botondisa Mokili.”

Leson 28.1D Koyemba pe Kobina:

Nzambe apambolaki Noé, mm, mm,
Pe Famille na ye nyonso, mm, mm,
Ayebisaki bango babota, mm, mm
Ebele pe batondisa Mokili, mm, mm,
mm!

Leson 28.2A Tangela Bana: Ebandeli ch 9 vs.2

2 Banyama nyonso ná bandeke, banyaya mike-mike ná bambisi, yango nyonso

ekozala kobanga bino; natie yango na maboko na bino.

Leson 28.2B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Nini ebandaki kobanga bato? (Banyama pe bandeke)
- Nzambe apesaki biso bokonzi kosala nini na yango? (Kokonza bango.)

Niveau Secondaire:

- Soki Nzambe alobaka yango te, Boni, okokanisa ete banyama bakoki kobanda wuta tango wana kokima bato?

(Ezali pasi kokanisa ete banyama bakokima bato bango moko, po Noé awuti kosilisa na kobikisa bomoyi na bango nyonso na kati ya masuwa.)

- Ndenge nini bato bazali kokonza banyama lel'oyo? (Bana bapesa makanisi.)
- Na makambo oyo nyonso, nini bato bazali kosala na ndenge ya malamumu, pe nini bazali kosala na ndenge ya mabe? (Molakisi, yoka makanisi ya bana.)

Leson 28.2C Kolakisa Nini Esalemi:

Kabola bana na biteni Mibale. Eteni ya liboso esala ba geste lokola bazali kuzomba banyama. Eteni ya Mibale basala ba geste lokola bazali banyama oyo ezali komibomba, bazali kikima bato oyo bazali kuzomba bango.

Leson 28.2D Koyemba pe Kobina:

Kokonza banyama nyonso
Konza bango malamumu.
Kokonza bandeke nyonso
Konza bango malamumu.

Tozali kokonza bango na kombo ya Nzambe.
Konza bango malamumu.

Leson 28 .3A Tangela Bana: *Ebandeli ch 9 vs. 3*

3 Kobanda sik'oyo bokoki kolia yango nyonso ndenge boliaka biloko ebotaka na mabelé."

Leson 28.3B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Liboso Nzambe apesaki bato makasa ya mubesu po na kolia (ch 1 vs 29). Kasi sik'oyo, nini Nzambe apesi bango po na kolia? (Banyama nyonso)
- Po na nini ezali masumu te soki tobomi banyama pe toliya bango?
- (Po Nzambe Ye moko apesaki yango na biso po na kolia.)

Niveau Secondaire:

- Kanisa verse oyo nzela moko na verse 2 kokende liboso na yango. Okanisi po na nini Nzambe atiaki kobanga na bato na banyama na tango wana?

(Ezali kopesa mwa balance. Bato babandaki kozomba banyama po lokola bileyi, kasi banyama babangaki bato, ebongo bakendeki te na lombangu na bato. Boye banyama esilaki noki te, Boye bazalaki na ndenge ete babota ebele. Ezali ndenge moko oyo Nzambe asalaki po na kobatela bango.)

- Kanisa likambo oyo. Mwa Ndambu ya banyama ebimaki na masuwa, pe na sima, Nzambe aye bisi bato ete Bakoki kolia banyama. Esengeli Nini kosala na

ngambo ya bato po banyama ya kolia bazala ya kokoka tango nyonso po na bango pe bana na bango?

(Esengelaki bwagna to mayele na ngambo ya bato po ete bakende koboma te banyama nyonso na lombangu, kasi ete baboma banyama kaka soki Bazali na yango bosenga.)

- Nzambe apesaki bato privilege ya kolia banyama Ye asalaki. Yango pe ezali responsabilité. Ndenge nini?

(Biso bato tozali ba responsable na kobokola banyama pe kosalela bango na mayele po bafanda mingi kino kuna.)

- Boni, okoki koloba mwa ndambu ya balolenge oyo bato bazali kokonza banyama, kasi na ndenge ya mabe?

(Tango mosusu bato babomi banyama kasi na ndenge moko ya bongo-bongo, kozanga raison ya makasi. Tango mosusu babomi banyama kozanga kosalela yango na ndenge oyo esengeli. Tango mosusu babomi banyama ebele kozanga kokanisa Ndenge nini ekoki lisusu kobota, ebongo banyama ya ndenge wana elingaki kosila na kobomaka bango nyonso.)

Leson 28 .3C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana basala théâtre lokola ete bazali kozomba banyama, bakanga bango, baboma bango, Balia bango.

Leson 28.3D Koyemba pe Kobina:

Banyama nyonso bokoki kolia yango Nzambe apesi biso bango nyonso.

Leson 28.4A Tangela Bana: *Ebandeli ch.*
9 vs.4

4 *Kasi mosuni oyo ezali na makila, bokoki kolia yango té, po makila epesaka bomoi.*"

L28.4B Kutuna bana lolenge oyo:

Niveau Primaire:

- Tango tozali kolia banyama, mobeko kaka moko oyo Nzambe apesaki tango wana ezali nini? (Tolia te nyama na makila.)

Niveau Secondaire:

- Liboso ya Leson oyo, tosili deja koyekola nini po na makila? (Ba salelaka yango na mbeka to pe na mabonza na Nzambe.)
- Soki tokanisi Sango malamumu, nini ezalaki mutuya ya makila?

(Yesu Kristu, Mwana na Nzambe, apesaki makila na ye likolo ya ekulusu po na libonza oyo ekosilisa nyongo ya masumu na biso nyonso.)

- Okanisi po na nini Nzambe apesaki mobeko po na Makila na Tango wana?

(Molakisi, yoka makanisi ya bana. Tango mosusu alingaki kotinga kati na biso limemia po na makila. Oyo ekosalisa biso po na kososola pe komona mutuya ya makila oyo Yesu afutaki po na biso.)

Leson 28.4C Kolakisa Nini Esalemi:

Mwana moko asala ba geste lokola azaboma nyama, azali kosopa makila na yango. Bana nyonso na lisanga baloba ete, "Makila—kudia te!"

Leson 28.4D Koyemba pe Kobina:

Okoki kolia nyama
Kasi Makila kolia te.

Bongo te, bongo te,
Makila tolia te.

Devoir po na bana oyo bayeba Yesu dezia:

Nzambe alobi ete tokoki koboma banyama pe kolia yango. Bisu pe tozali responsable po na kosala yango na ndenge moko ya mayele. Boye, biloko ya kolia ekozala ya kokoka kino libela. Ndenge nini okanisi tozali kosala na mboka oyo likambo wana? --Malamu, to pe malamumu mingi te? Po na nini?

(Molakisi, yoka makanisi ya bana.) Ndenge nini tozali kosala koleka malamumu? Molakisi, yoka makanisi ya bana.)

Bino baristu, nazali kopesa bino devoir oyo: Na poso oyo ezali koya, senga na Nzambe alakisa yo Ndenge nini kobatela biloko nyonso oyo apesi biso? Ebongo luka ndenge ya kobatela biloko oyo Nzambe apesi biso koleka malamumu?

Kobenga bana oyo bayambi Yesu nanu te:

Nzambe alingaki ete bato basosola ete Makila ezali special. Ezali kolakisa bomoyi.

Tango Yesu akufaki likolo ya ekulusu, Apesaki Makila na ye ya talu lokola mbeka po kosilisa masumu na biso.

Boni, nge oyambi Yesu lokola Mobikisi na yo? Soki nanu te, tikala na sima ya classe, na nakosalisa yo.

===

SUKA YA LESON 28

Leson 29 Nzambe azali komona bomoyi ya moto mutuya.

Ebandeli ch 9 vs. 5-6

Ntina ya Leson:

Na suka ya Leson oyo, bana ya classe bakososola ete, lokola bato basalemaki na elili ya Nzambe, Nzambe azali komona bomoyi ya bato mutuya. Po na yo, Apesaki mobeko ete soki moto abomi moto mosusu, akoboma pe bomoyi na ye moko.

Ebongo bana ba kolakisa limemia na bato mosusu lokola bango pe basalama na elili ya Nzambe. Limenia oyo ekomonana na ndenge bakosala pe na bato mosusu, na ndenge bazali koloba na bango, pe na ndenge bazali kotiya bango na losambo.

Verse ya koyekola Ebandeli ch 9 vs. 6

6 “Soki moto atàrngisi makila ya moto, mosusu pe akotàngisa makila na ye. Pamba té ngai penza Nzambe nasalá moto lokola elili na ngai moko.”

Révision:

- Okoloba na moto oyo azali koloba ete soki toleyi nyama ezali lisumu?
(Bible elobi ete na sima ya tango ya Mai, Nzambe apesaki biso banyama nyonso lokola bileyi.)
- Tango nini Nzambe ayebisaki ete tokoki kolia banyama?
(Alobaki yango na sima ya tango ya Mai oyo etondaki na Mokili.)
- Po na nini esengeli tobokola banyama pe tosalela yango na ndenge ya mayele? (Po bakobota ebele pe bakozala ebele tango nyonso, po bileyi ezala ya koka.)

Kutuna devoir ya Poso euti koleka:
Na poso eleki, topesaki bino devoir kosenga na Nzambe ndenge nini okoki kobatela ma-

lamu Mokili oyo Nzambe apesi biso. Nani akanisaki kosambela ndenge wana? Nani akoki kolakisa biso makanisi nini Nzambe apesaki ye?

Kobanda Leson:

- Na sima ya tango oyo Mai asilaki, Nzambe afongolaki nzela na bato na kolia banyama lokola bileyi. Boni, oyo elingi koloba ete bakoki koboma nyonso bakolinga?

(Bongo te. Basengeli kosala yango na ndenge ya mayele.)

- Boni, elingi koloba ete bakoki koboma pe BATO?

(Ezali bongo ata muke te. Bato bazali banyama te. Bazali special po Nzambe asalaki bango na na elili na ye.)

Kasi, Boni, ezali na ngonga oyo moto akoki koboma moto mosusu kozanga kozala masumu?

Transion na Leson ya Bible:

Tokomona eyano na Leson na biso lel'oyo. Tokoki komona yango na mokanda ya liboso ya Bible, Mokanda ya *Ebandeli, mokapo 9, yantika na verse 5.*

Malakisi monene ya Leson oyo na biteni Misato :

Leson 29.1A Tangela Bana: Ebandeli ch 9 vs. 5

5 “ Bóyeba 'tè nakopesa etumbu ya liwa na oyo akotàngisa makila na bino. Ezala nyama to pe moto pe, esengeli ázwa etumbu ya liwa.”

Leson 29.1B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Lisumu nini ekosenga etumbu ya liwa? (Soki moto abomi moto.)

- Soki nyama abomi moto? (Ndenge moko. Nyama wana akozwa etumbu ya liwa.)
- Nani akopesa etumbu wana? (Bakambi oyo Nzambe Atié responsable. Bisu bamosusu, tokopesa etumbu wana te.)

Niveau Secondaire:

- Nzambe apesi biso bato nzela ya koboma nyama, kasi Asengi etumbu ya liwa soki nyama abomi biso. Po na nini? Bokeseni nini ezali?

(Bato ezali special. Nyama ezali na elili ya Nzambe te, kasi kaka bato bazali na elili na ye. Ebon-go tosengeli komemia bato koleka pe banyama.)

- Etumbu oyo ya liwa ezali Nzambe moto akati yango, kasi okanisi nani akokokisa yango?

(Nzambe akosalela bato oyo bazali na bokonzi ya kosala yango. [Tala pe vs. 6.] ekozala ntina na mikolo mosusu. Lel'oyo, ekozala l'Etat. [Tala Rome ch 13 vs 1 soki makanisi wanana ezali pasi.]

- Etumbu ya liwa—oyo ezali likambo moko monene. Okanisi pona nini Nzambe asengi etumbu ya liwa?

(Tango mosusu Asengaki etumbu wana po na kolakisa ete ezali likambo moko monene na koboma moto oyo Nzambe asalaki na elili na ye. Soki moto abomi moto mosusu, pe akozwa etumbu ya liwa, po asala mabe wana lisusu te, pe ekoteya bato mosusu na komemia bomoyi ya moto.)

Leson 29.2C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso na lisanga basala lokola babomi moto. Batelema liboso na Nzambe, elongi pe mitu na bango na se, balela po na soni ya mabe monene oyo basali.

Leson 29.2D Koyemba pe Kobina:

Romoyi ya moto ezali special

ikambo moko monene.

Moto azali na elili ya Nzambe Likambo moko monene.

Leson 29.3A Tangela Bana: Ebandeli ch 9 vs. 6

6 Soki moto atàrngisi makila ya moto, mosusu pe akotàngisa makila na ye. Pamba té ngai penza Nzambe nasalá moto lokola elili na ngai moko."

Leson 29.3B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Etumbu nini Nzambe akopesa soki moto abomi moto mosusu? (Etumbu ya liwa.)
- Po na nini etumbu ezali makasi soki moto abomi moto mosusu? (Po abomi moto Nzambe asalaki na elili na ye.)

Niveau Secondaire:

- Bato mosusu lel'oyo balobi ete banyama bazali mutuya ndenge moko lokola bato. Na makanisi na bango, tozali kobika na se ya Mokili, banyama pe bazali kobika awa, ebongo, tozali ndenge moko na bango. Kokanisa baverse oyo, okoloba nini na bato wana?

(Banyama bazali mutuya po Nzambe asalaki bango, kasi bazali mutuya te lokola bato, po

Nzambe asalaki kaka moto na elili na ye.)

Leson 29.3C Kolakisa Nini Esalemi:

Meka kotanga verse oyo na rythme. Loba nzela ya kotanga moko, ebongo bango balanda na sima na yo.

Leson 29.3D Koyemba pe Kobina:

ng'oyo, bakisa misiki pe yemba se wana. Bana balanda nzela na nzela ya kotanga na sima na yo. Bokoki kobakisa ba geste to pe bakoki kobina na rythme.

Devoir po na bana oyo bayeba Yesu dezia:

Bomoyi ya bato ezali mutuya mingi na miso ya Nzambe. Ebongo Nzambe Atié mibeko po na kobatela bomoyi ya bato. Mibeko wana esengi etumbu ya liwa soki moto abomi moto mosusu na nko.

Ndenge nini tokoki kolakisa ete tozali komemia bomoyi ya bato lokola Nzambe amemiaka yango?

(Molakisi, bana bakoki kopesa makanisi. Makanisi mosusu ekoki kozala lisungi bato oyo bazali maladi to pe banuni, koloba na limemia na bato, kokeba ete bafinga to pe bapesa bato mosusu pasi te, koloka moto na kindoki te, kokamata moto kimonguna te, etc.)

Soki mwasi azwi zemi, akanisa te kolongola yango, po mwana wana, atako azali moke, azali moto Nzambe asali na elili na ye.

Ndenge nini yo mukristu okoki kosala koleka malamumu na likambo oyo? (Molakisi, bana basolula likambo oyo.) Tosenga lisungi ya Nzambe sik'oyo. (Molakisi, mema bana na mwa tango ya mabondeli.)

Devoir nazali kopesa bino bakristu ezali komemia bato nyonso na poso oyo, po Nzambe Asala bango nyonso na elili na ye.

Kobenga bana oyo bayambi Yesu nanu te:

Yo oyo oyambi Yesu Kristu nanu te na Bomoyi na yo, yeba ete, bomoyi na yo ezali mutuya mingi liboso na Nzambe. Nzambe Alakisi mutuya na yo na mobeko Atiaki po na kobatela bomoyi ya moto. Nzambe apesi yo bomoyi na bomoyi oyo tozali kobika, kasi Alingi pe kopesa yo bomoyi ya seko na seko na mboka na Ye.

Atindaki mwana na ye moko kaka Azalaki na Ye. Ezali Mokonji na biso Yesu Kristu. Ayaki po na kokofa pe kofuta niongo ya masumu nyonso osala.

Yesu akufaki, kasi Atikalaki na nkunda te. Asekwaki na liwa, ebongo Azongaki na Tata na ye likolo. Azali na bomoyi lel'oyo, pe Akobisa yo soki yo obeleli kombo na pe osengi Abikisa yo.

Boni, okosenga Ye lel'oyo Abikisa yo? Soki olingi kondima Ye lel'oyo, tikala na sima ya classe pe yaka kovanda awa (Molakisi, lakisa wapi). Na koya, na nakozala na esengo ya kosambela na yo.

===

SUKA YA LESON 29

===

Leson 30 Nzambe atiaki arkasiel na likolo lokola elemba ya elaka na Ye.

Ebandeli ch 9 vs. 8-17

Ntina ya Leson:

Na suka ya Leson oyo, bana bakososola ete Nzambe akosaka te. Azali tango nyonso kokokisa elaka na Ye. Yango wana, bana bakotiyela Ye motema tango nyonso na makambo ya bomoyi na bango, ezala ya monene to ya muke.

Verse ya koyekola *Ba-Hebré ch 10 vs. 23*

23 Tolobaka 'tè tozali kotiela Nzambe mitema; tólemba té, tótia kaka molende, pamba té Nzambe akokokisa elaka na ye.

Révision:

Sonika histoire tomoni na mokuse lokola oyo: (Okoki kokoma likolo ya tableau soki na papier monene, to pe ata na zelo na mabele.) Bana bameka kokokisa ba parties oyo ezali kozanga.

Na sima tango ya _____ oyo etondaki na Mokili, Nzambe apesaki Noé mobeko ya sika po na bileyi. Tango wana, Bato bakoki kobanda na kolia _____. Kasi, esengeli bakeba ete baboma te _____, oyo Nzambe asalaki na elili na ye. Soki moto asali yango, etumbu ezalaki _____.

(Biyano ezali: Mai, nyama, moto, liwa.)

Kutuna devoir ya Poso euti koleka:

Na poso eleki tosengaki yo kokanisa ete ezali mutuya na kolakisa limemia ya koleka na nani, pe kosambela po na likambo wana. Nani akoloba nini Nzambe ayebisaki ye? Nini okosala?

Banzembo ezali kokende nzela moko na Leson oyo:

(Na mokanda ya « Banzembo ya Ecodim »)

Lobi, lelo, Seko na seko

Nandimela Bible

Nani Ezali Makasi? (Nani azali bopikiliki?)

Kobanda Leson:

Boni, moto alaki yo ete akosala likambo moko po na yo, kasi asali te oyo ye alakaki? Oyakaki Ndenge nini na motema? Boni, yo moko osila kalaka moto mosusu ete okosala likambo moko, kasi na sima, osali yango te?

Nini ezali ba raison oyo ya bato bazali kosala te oyo balakaki? (Molakisi, pesa bana mwa tango po bapesa eyano. Ekoki kozala ete balobaki ete bakosala yango, kasi bakanisi te kosala yango. Ekoki kozala ete maladi ezwaki bango, to pe likambo mosusu eyelaki bango na ndenge ete Bazala te na ndenge ya kosala yango. Ekoki kozala ete bamekaki kasi bazalaki te na makasi to pe mayele ya kokoka po na kosala yango, Ekoki kozala ete babosanaki, etc.)

Transion na Leson ya Bible:

Ba raison ekoki kozala ebele ya ndenge na ndenge oyo biso bato tosalaka te oyo zali kolaka. Kasi Nzambe? Tango Alaki ete Akosala likambo moko, boni, tokoki koyeba ya solo ete Akokokisa yango?

Akoki kobosana te. Azali na makasi nyonso. Akosaka te tango nyonso. Lel'oyo, tokoyekola likambo Nzambe alakaki bakulutu na biso ya kala. Tokomona ete Asali kosala oyo Asili koloba. Tobanda na mokanda ya Ebandeli, mokapo 9, verse 8.

Malakisi Monene ya Leson oyo na biteni Minei:

Leson 30.1A Tangela Bana: *Ebandeli ch 9, vs.8-10*

8 Nzambe alobi boye na Noé pe na bana na ye: "Bino, bóbangotana pe bóto pendisa mokili.

9 Sik'oyo nakosala bangoyokani ngai ná bino, na mabota na bino oyo ekoya sima,

10 ná biloko nyonso ya bangomoi oozali esika moko ná bino: bandeke, banyama ya mbangoka pe ya zamba, pe biloko nyonso oyo ebilokoki na masuwa.”

Leson 30.1B Kotuna bana lolenge oyo--

?

Niveau Primaire:

- Nani ayokani na bato? (Nzambe Ye moko)
- Nzambe Ayolani na nani? (Noé na bana na ye[vs 8], bana nyonso oyo babotaki, pe bana ya bana ya bango bakobota na sima [vs 9], pe banyama yonso oyo babimaki na masuwa, pe bana na bana na bango [vs 10].)
- Maloba ya ba verse oyo ezali kolakisa ete Nzambe alakaki bango nini na ndenge moko ya makasi? (Boyokani)

Niveau Secondaire:

- Ndenge nini toyebi ete elaka Nzambe apesaki bango ezali malamumu po na biso lel'oyo pe? (Nzambe asalaki yango na bango, na bana na bango nyonso oyo bakolanda na sima. Bisu nyonso tozali na kati ya bana wana.)

Leson 30.1C Kolakisa Nini Esalemi:

Mwana moko asala lokola azali Nzambe. Kabola bana mosusu na biteni misato. Eteni ya liboso ezali Noé na Famille na ye. Oyo ekoki kozala bana 8. Eteni mosusu ezali bana oyo Famille ya Noé bakobota na sima. Bakoki kozala mwa ebele. Eteni ya suka ekozala banyama oyo babimaki na masuwa na bana na bango.

Molakisi, tanga verse 8-10 malembe-malembe. Tango ozali kotanga groupe moko, mwana oyo azali kosala lokola Nzambe, akolakisa musapi

na groupe wana. Tango azali kolakisa bango musapi, bako loba, “Ee, ee.” Banyama baloba lokola banyama ya ndenge na ndenge.

Leson 30.1D Koyemba pe Kobina:

Nzambe Ayokanaki
Na Noé pe Famille
Nzambe Ayokanaki
Na bana oyo bakobotama.
Nzambe Ayokanaki
Na banyama nyonso.
Nzambe Ayokanaki
Amen! Amen! Amen!

Leson 30.2A Tangela Bana: Ebandeli ch 9 vs. 11

11 Nazali kosala Bangoyokani kape na ngai ná bino: biloko nyonso ya bangomoi ekokufa lisusu té ndenge ekufaki na mai oyo eto pendaki na mokili. Pe mai ekoto penda lisusu na mokili té po na kobangoma yango.”

Leson 30.2B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

?

- Elaka Nzambe apesaki bango ezalaki nini?

(Mai ya makasi ekoya lisusu te po Mai etonda na Mokili pe koboma biloko nyonso.)

Niveau Secondaire:

- Soki mbula ezala mingi pe Mai etondaka na esika moko na Mokili lokola mboka moko to pe rayon moko, Boni, oyo oyo ezali kolakisa Nzambe abomi elaka na ye?

(Ezali te. Alakaki te ete Mai ekoya kotonda na esika moko, kasi Alakaki ete Mai ekotonda te Mokili mobimba po na koboma biloko nyonso oyo ezali na bomoyi.)

- Nzambe apesaki elaka oyo kala. Pene ya bambula 4,000 eleki. Na Tang'oyo nyonso, boni, Mai ekeyi lisusu kotonda na Mokili mobimba?

(Ezali te. Mai etonda na mwa bisika moko-moko, kasi ata mbala moko te Mai eye kotondisa Mokili mobimba. Koleka bambula 4,000, Nzambe akokisi elaka na ye kino Tang'oyo.)

Leson 30.2C Kolakisa Nini Esalemi:

Molakisi tanga verse 11 lisusu. Mbala nyonso oloba “te,” Bana nyonso bakoningisa mosapi pe balobe ete, “Te! ekosalema te!”

Leson 30.2D Koyemba pe Kobina:

Mbula oyo ezotondisa Mokili mobimba,
Ekoya lisusu te,
Ata muke te! Ata muke te!
Nzambe bongo
'Bongo ekoki kosalama te, te, te!

Leson 30.3A Tangela Bana: Ebandeli ch 9 vs. 12 ti 13

12-13 Bangongo Nzambe alobi: "Nakopesa bino elembango ya Bangoyokani oyo nasali ná bino, ná biloko nyonso ya bangomoi oozali ná bino esika moko. Elembango yango ekobanda kozala tango nyonso oyo bato bakoumela na mokili. Bótala natie arkasiel, kuna na kati ya mapata. Yango ezali kolakisa ebueteleli na ngai oyo nabwakelaka bafleshe.

Leson 30.3B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Nzambe atiaki nini na likolo ? (Arkasiel na Ye)

- Mutuya arkasiel wana ezalaki nini? (Ezalaki elembo oyo eyebisaki elaka ya Nzambe to pe boyokani na ye na bato.)
- Nini ekosalama tango Nzambe akomema mapata ya mbula likolo ya Mokili? (Arkasiel ya Nzambe ekomona na likolo.)
- Boni, ekoki kosalema ete Nzambe Abosana oyo Alakaki? (Ekoki kosalema te. Esengeli kaka Akanisa boyokani na Ye na bato.)
- Soki ezalaki te ete Nzambe alakaki boye, ndenge nini okanisi ekozala kosalema tango nyonso oyo mbula ekomonana? (Bato balingaki kozala na bobangi ya mingi.)

Niveau Secondaire:

- Na verse 12, maloba nini ezali kolakisa ete elaka oyo okosimba kino libela, kino na bino lel'oyo, kino na bana ya bana na bino? (Elobi tete “mbula na mbula”.)

Leson 30.3C Kolakisa Nini Esalemi:

Mwana moko akoki kokamba lisano oyo. Bana nyonso mosusu na lisanga basala lokola bazali ko dessiner arkasiel na mopepe. Bakoki ko dessiner kobanda na ba couleur ya ndenge na ndenge tango mokambi azali kobenga bacouleur. Ndakisa : Rouge, orange, jaune, etc.

Soki ezali possible, bakoki pe ko dessiner arkasiel ya solo likolo ya papier.

Leson 30.3D Koyemba pe Kobina:

Nzambe asili kotiya arkasiel
Na likolo, na likolo
Po na kolakisa
elaka na Ye.
Nzambe akosaka te,
Nzambe akosaka te!

Leson 30.4A Tangela Bana: Ebandeli ch 9 vs 14-16

14 Tango nyonso nakobanda koyindisa Likolo na mapata, pe soki ebueteli na ngai eyei komonana,

15 nakobanda kokanisa Boyokani oyo nasali ngai ná bino, ná biloko nyonso oozali na bangomoi; boye mai ekoto penda lisusu té po na kobangoma biloko nyonso ya bangomoi.

16 Tango kaka nakomona ebueteli na ngai na kati ya mapata, nakokanisa Bangoyokani ya seko kape na ngai ná biloko nyonso oozali na bangomoi na mokili."

Leson 30.4B Tuna bana lokola yai—**Niveau Primaire:**

- Nini ekolakisa biso ete Nzambe akobosana te oyo alaki biso?
(Arkasiel oyo ezali komonana na mapata na likolo.)
- Elaka nini oyo Nzambe Akokanisa? (Akokanisa elaka ete Akotinda lisusu te Mai ya makasi po na koboma biloko nyonso ezali kobika Mokili.)

Niveau Secondaire:

- Boni na sima ya tango, Nzambe akoki lisusu ko tinda mai mosusu po na koboma biloko nyonso ya bomoyi? (Ezali te. Tango mosusu mai ya makasi ekoki koya na mboka moko, kasi ekoboma te biloko ya bo-

moyi nyonso. Yango pe ekotonda te mokili mobimba.)

- Nzambe Alobaki ete arkasiel na ye ekovanda na mapata na likolo, pe Akotala yango, pe Akokanisa lolenge alakaki bato. Banani lisusu bakokanisa yango tango bakotala arkasiel wana?

(Biso bato na Mokili, tokokanisa yango.)

- Po na nini esengeli tosepela soki tomoni arkasiel na likolo?

(Esengeli tosepela po tozali kokanisa lolenge Nzambe alakaki biso, pe tokanisi ete kino lelo, Azali kokokisa elaka na ye wana.)

Leson 30.4C Kolakisa Nini Esalemi:

Tiya bana na biteni Mibale. Groupe ya liboso ba ko “dessiner” arkasiel na mupepe pe bakoloba, “Soki omoni arkasiel...” Eteni ya Mibale ya bana babeta maboko pe bakoloba, “ Kanisa! Kanisa!”

Leson 30.4D Koyemba pe Kobina:

Soki Nzambe amoni arkasiel,
Akokanisa,
Soki tomoni arkasiel,
Tokanisa pe.

Nini tokokanisa?
Elaka na Nzambe!

Devoir po na bana oyo bayeba Yesu dezia:

Nzambe akosaka te po na kokokisa nyonso oyo alaka. Nzambe akoki po kotiyela Ye motema na makambo nyonso.

Boni, okotiya motema na Nzambe na makambo nyonso ya bomoyi na yo, ezala ya monene to ya muke? Soki opesi nyonso na maboko na Nzambe, Akosaka te po na kosalisa
yo.
Okotiyela Ye motema na likambo nini

sik'oyo? (Molakisi, sala bondela na tango ya lombilu po na kotiya makambo nyonso ya bomoyi na maboko na Nzambe.)

Bino bakristu, nazali kopesa bino devoir oyo: Na poso oyo, soki ezali na likambo ezali kobangisa yo, telema. Tiya nyonso na maboko na Nzambe, po Akosaka te.

Kobenga bana oyo bayambi Yesu nanu te:

Soki nanu opesi te motema na Yesu, yeba ete Nzambe akosaka te po kokokisa lolenge asili kolaka. Ee, pe na ndenge Asila kolaka ezali oyo: Bato oyo bakotiya motema na Mwana na ye Yesu Kristu, bakozwa etumbu ya seko na seko te. Bakobika na mboka na Nzambe.

Mokanda ya Yoane ch 3 vs 16 eyebisi biso boye:

16 "Ya solo, Nzambe alingi bato mingi penza; yango wana apesi Mwana na ye se moko, po 'tè moto nyonso oyo akondimela ngai akufa té, kasi ázwa bomoi ya seko."

Soki opesi nanu te motema na Yesu lokola Mobikisi na yo, okoki kobongola motema na yo lel'oyo. Na sima ya classe, tango bana mosusu bakobima, nge kobima te, kasi okoya kofanda awa. (Molakisi, lakisa bana wapi bakofanda). Na koya kosolola pe ku-sambela na yo po oyamba Yesu.

===
SUKA YA LESON 30

Leson 31 Noé alangwaki na vinu, pe pasi elandaki. Ebandeli ch 9 vs. 18-29

Ntina ya Leson:

Na suka ya Leson ya lelo, bana bakoyeba ete kolangwa masanga ezali likambo ya soni oyo ememaka pasi na moto pe na Famille na Ye. Ebongo epekisami komela masanga ya makasi.

Verse ya koyekola Batoli ya Bakolo ch 20 vs. 1

1 Komela Masanga ekomisaka moto pe lolendo pe makelele; moto pe oyo alangwaki yango alakisaka bangozoba na ye.

Révision:

Na baposo eleki, tomonaki ete Nzambe apesaki bilaka ya kitoko na Noé na bana na ye na ba famille oyo elandaki bango. Nani akoki kokanisa bilaka yango?

(Mai ekotonda lisusu na Mokili te, Mai ekoboma lisusu te biloko nyonso oyo ezali na bomoyi, tango ya kokona pe ya kobuka mbuma ekolandaka kaka kino libela.)

Sik'oyo, na ko dessiner na mupepe elembo oyo Nzambe apesaki po na kososolisa bango lolenge oyo alakaki. (Molakisi, dessiner arkasiel.) Oyo ezali nini?

Ee, ezali arkasiel. Mbala ebele sima ya mbula konoka, tomonaka yango na likolo. Oyo ezali elembo oyo ezali kolakisa biso ete Nzambe akokanisa lolenge Alakaki biso, pe ezali kosalisa biso kokanisa ete Akosala ndenge Alakaki.

Révision: po na niveau secondaire:

Molakisi okoki kosala ba ligne ya mokuse 8 likolo ya tableau (soki te na papier, soki te na zelo). Oyebisa bana ete ezali maloba oyo ezalaki na Leson oyo eleki. Balakisa ba lettre wana moko na moko. Soki balobi lettre oyo ezali na maloba "Arkasiel", oko-

ma yango na ligne wana. Ndakisa: Soki balobi L,

Okomi yo na ligne lokola oyo:

_____.
Soki balobi A, olobi ete ezali na maloba wana. Soki basilisi, ekomonana lokola oyo:
A R K A N I E L

Kutuna devoir ya Poso euti koleka:
Na poso eleki, topesaki bino devoir ya koti-ya motema na Nzambe na likambo ya monene to pe ya muke. Nani amekaki kosala yango na poso oyo eleki? Nani alingi kolakisa biso ndenge nini elekaki? (Molakisi, pesa bana mwa tango ya koloba.)

Banzambo oyo ezali kokende nzela moko na Leson oyo. :

(Na mokanda ya “Banzambo ya Ecodim”)

2 Korente 5:17

Soki oyebi ete osila kobika

Landa, Nak’ Landa Yo, Mokonzi O Batela Maboko (O batela munoko na nini ozali komela [Masanga Te!])

Kobanda Leson:

Ngonga ekomaki oyo Mai ya makasi esilaki. Noé na Famille na ye na banyama nyonso babimaki na masuwa. Bakotaki na Mokili oyo ezalaki na bosoto ya masumu lisusu te. Ezalaki ya kotonda na lipamboli na Nzambe. Bazalaki na musala monene liboso na bango— kotondisa Mokili lisusu pe kotonga lisusu biloko nyonso. Nzambe Azalaki na bango. Boni, bamonali makambo ya mabe lisusu na Mokili oyo ya sika?

Transion na Leson ya Bible:

Kolonga pe esengo na bango na Mokili wana ya sika ekolanda lolenge bango moko balopona : lolenge tata Noé akendeki mbanangu koluka kosala likambo moko ya buzoba. Lolenge aponaki, ekomema soni pe mawa na ye pe Famille na ye. Tokomona makam-

bo nini oyo ekweyaki na *Ebandeli ch 9, yantika na verse 18.*

Malakisi Monene ya Leson oyo na biteni 5:

Leson 31.1A Tangela Bana: *Ebandeli ch 9 vs.18-19*

18 Bana ya Noé oyo babilokoki na masuwa ezali: Sem, Kam, ná Jafet. Kam azali tata ya Kanán.

19 Bana wana misato oyo Noé bazali bakulutu ya bato nyonso ya mokili.

Leson 31.1B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- ?**
- Na suka ya mai ya makasi, bana boni ya Noé babimaki na masuwa? (Bana mibali misato babimaki.)
  - Bakombo na bango banani? (Sem, Kam, ti Jafet)
  - Kanan azalaki nani? (Kanan azalaki mwana ya Kam pe kolo ya Noé)
  - Banani bazalaki bakulutu ya liboso ya mabota nyonso? (Bana oyo misato: Noé—Sem, Kam, pe Jafet, bazalaki bakulutu ya liboso ya mabota nyonso ya Mokili.)

Niveau Secondaire:

- Po na nini bana misato oyo ya Noé—Sem, Kam pe Yafet—bazalaki mutuya mingi? (Bazalaki mutuya po bakomaki bakulutu ya mabota nyonso.)
- Boni, omoni ete Bible ezali koloba ete Bato nyonso na Mokili bazali Famille moko to pe te? Po na nini, to pe po na nini te?

(Bible ke longa ete biso Bato nyonso tozali Famille moko, po to tozali na kulutu moko na sima ya Mai ya makasi. Kulutu na biso nyonso azali Noé.)

- Boni, oyoki phrase oyo, “langue Semitik”? Bayuda pe Ba-Arabe, bazali ndakisa ya bato Semitik. okanisi ete bazali bana ya mwana nini ya Noé?
(Bazali bana ya Sem. Maloba oyo “Semitik euti na kombo ya Sem.)
- Boni, oyoki phrase oyo, “langue Kamitik”? mwana nini ya Noé okanisi azali kulutu na bango? (Mwana ya Kam.)
- Boni, oyoki maloba “Bato ya Kanan”? Bazalaki moko ya bato oyo bazalaki kobika na mokili Nzambe alakaki na bana ya Abram. Bazalaki bana ya kulutu ya Noé nini? (Bana ya Kanan, azalaki mwana ya Kam pe koko ya Noé.)

Leson 31.1C Kolakisa Nini Esalemi:

Senga na bana ya mobali minei kosala théâtre. Baya liboso ya classe. Semga mwana moko kotanga. Motangi atanga verse 18 lisusu. Tango azali kotanga, tiya luboko na yo likolo ya mutu ya bana misato oyo Noé pe koko ya Noé, Kanan. Tiya yango tango motangi akoloba kombo na Ye.

Tango nyonso okotiya loboko, olobi bakombo na Ye—Sem, Kam, Yafet, to Kanan, kino Bana nyonso mosusu balakisa ye mosapi pe baloba lisusu kombo na Ye.

Na sima, motangi atanga vs. 19 lisusu, pe Bana nyonso bakende na moko ya batata oyo misato, kolakisa ete bazalaki bakulutu ya bato nyonso.

Leson 31.1D Koyemba pe Kobina:

Bana misato oyo ya Noé babimaki na masuwa (lakisa misapi misato)

Bakomaki bakulutu
Ya biso nyo-onso!

Leson 31.2A Tangela Bana: Ebandeli ch 9 vs. 20-21

20 Noé azali mosoki oyo liboso oyo abandaki kokata bilanga, akonaki elanga ya vinu.

21 Mokolo moko amelaki vinu, alangwaki pe alongolaki bilamba na ye nyonso, atikalaki bangolumbu na kati ya ndako na ye ya kapo.

Leson 31.2B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

- Noé ssalaki mosala nini na sima ya Mai ya makasi? (Asalaki bilanga.)
- Akonaki nini? (Asalaki bilanga pe akonaki vinu.)
- Boni, Bato ebele bakonaki vinu liboso ya Noé? (Te. Azalaki moto ya liboso kosala yango.)
- Noé asalaki nini na mbuma ya vinu wana? (Masanga ya vinu)
- Ndenge nini oyebi ete Noé asalaki masanga koleka mingi? (Esimbaki ye, ebongo alangwaki.)
- Tango moto alangwe masanga, mbala ebele akosala, pe akoloba likambo ekopesa ye soni na sima. Likambo nini ya soni Noé asalaki po alangwaki masanga?
(Akongolaki bilamba pe alalaki motakala na tenta na ye, pe bato mosusu bamonaki ye.)
- Verse na biso ya koyekola elakisi biso ete vinu ebelr ekomisaka moto zoba. Likambo ya buzoba Noé asalaki? (Ayebaki te nini oyo azalaki kosala tango alongolaki bilamba to tango alalaki mutakala.)

Niveau Secondaire:

- Soki Noé zabaka ete Azalaki mutakala, elingaki kosala ye nini? (Alingaki kuyoka soni.)
- Boni, osi omini moto zali koloba to kosala makambo tango alangwe masanga, makambo oyo alingaki te kosala to koloba tango mosusu? Nini yango? (Molakisi, bana balaba nini bango oyo bamoni.)
- Okanisi nini Noé amelaki masanga koleka? (Masanga ezali na ndenge ya kokitisa sense ya jugement. Tango bato babandi komela yango, bazali komona yango pasi te koyeba soki ekoki bango to te.)

Leson 31.2C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso na lisanga basala bageste kolakisa ndenge Noé azali kokona bilanga ya vinu.

Leson 31.2D Koyemba pe Kobina:

Noé amelaki masanga

Pe alangwe

Akomaki zoba

O so-oni!

Pe ayebi eloko te

Pe alongoli bilamba

Pe alalaki motakala

O so-oni!

Leson 31.3A Tangela Bana: Ebandeli ch 9 vs.22-23

22 Kam, tata ya Kanán, amoni tala na ye bangolumbu, pe akei koyebisa baeteko na ye ya mibali oyo bazalaki na libanda.

23 Bangongo Sem ná Jafet bakamati kazaka, batie yango na mapeka na bango, bakope na ndako na kozonga sima, pe ba-

zipi tata na bango. Bazalaki kotala epai mosusu po bámona bangolumbu ya tata na bango té.

Leson 31.3B Kutuna bana lolenge oyo-**Niveau Primaire:**

- Nani amonaki Noé motakala na kati ya tenta? (Kam, tata ya Kanan.)
- Kam asalaki nini? (Akendeki koyebisa bandeko mosusu oyo bazalaki libanda ya tenta.)
- Nini Sem pe Yafet basalaki po na yango? (Bakamataki elamba likolo ya mapeka na bango, pe bakota na kati ya tenta na ndenge ya kozongaka sima-sima, po bamona motakala ya papa na bango te, ebongo bazipaki ye.)

Niveau Secondaire:

- Passage oyo ekoki kozala mwa pasi po na kososola, po tolingi koyeba makambo ebele oyo Nzambe ayebisi biso te. Mituna ozali kokanisa po na histoire oyo? (Molakisi, pesa nzela ete baloba makanisi na bango. Ndakisa ya mituna oyo bakoki kokanisa oyo Nzambe ayebisi biso te: ?? Po na nini Kam azalaki na tenta ya Tata Noé? ???Ezali na moto apesaki ye ndingisa ya kozala kuna? ???Po na nini bazali kotanga kombo ya Kanan na likambo oyo? Ye pe azalaki na kati ya tenta? ???Nini ezalaki attitude to pe makanisi ya Kam po akende koyebisa bandeko na Ye? Boni, Azalaki kuseka tata na Ye? ???Boni, Kam ayebisaki bandeko na ye po baya pe komona motakala ya tata na bango?
- **NB** : Bato mosusu oyo bayekoli Bible bazali kokanisa ete Kam alakisaki

limemia te po na tata na Ye. Na baverse oyo totangi, nini ekoki kopesa likanisi wana?

(Amekaki te kozipa tata, kasi akende koyebisa bandeko na ye.)

- Ndenge nini Sem pe Yafet balakisaki limemia?

(Bazipaki tata, kasi bakotaki na ndenge ya sima-sima po bamona motakala na ye te.)

Leson 31.3C Kolakisa Nini Esalemi:

Pona bana kosala bageste lokola Noé, Kanan, Kam, Sem, pe Jafet. Salela mesa lokola tenta ya Noé.

Mwana moko alala na mabele na kati ya tenta lokola azali Noé. (Pe motakala ya ya solo te. Toloba kaka lokola ezali bongo.)

Kanan amona Noé pe aseka koko na ye. Pe akende koyebisa tata na ye Kam.

Kam atala Noé, ebongo akende na lombangu kolakisa bandeko na ye Sem ti Jafet.

Bango baseka te, kasi bakamata elamba pe bakota na tenta na ye, baloka na lolenge ya sima-sima po bamona motakala na ye te, ebongo bazipa tata na bango.

Leson 31.3D Koyemba pe Kobina:

Kanan aseka koko na ye

Soni, o soni.

Kam ayebisa bandeko na ye

Soni, o soni

Sem pe Jafet basekaka te

Bakende kozipa tata

Bakota na lolenge ya sima-sima

Po bamona ye te

Leson 31.4A Tangela Bana: Ebandeli ch 9 vs. 24-27

24 bayebisi ye makambo oyo mwana na ye ya suka asalaki.

25 Bongo Noé alobi: "Bato ya Kanán bózwa lisumá" ! Bázala baumbu ya bato ya Sem pe ya Jafet !"

26 Pe abakisi: "Lokumu na Yawe, Nzambe ya bato ya Sem! Bato ya Kanán bázala baumbu na bango.

27 Nzambe ápesa bato ya Jafet mabelé monene! Báfandaka esika moko ná bato ya Sem, pe bato ya Kanán bazala baumbu na bango."

Leson 31.4B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Nini esalemaki tango Noé alamukaki na sima milangwa na ye ya vinu esilaki?

(Ayokaki lolenge Kanan asalaki ye.)

- Noé asalaki nini po na yango?

(Alakelaki mabe Kanan to pe apesaki esakoli likolo ya Kanan.)

- Boni, Noé alakelaki mabe Kam, to pe kaka Kanan, mwana ya Kam?

(Alakelaki mabe Kanan, kasi Kam te.)

- Elakeli wana elobaki nini? (Kanan pe Famille na ye bakokoma bawumbu ya ba famille ya ba oncle na ye Sem pe Jafet.)

Niveau Secondaire:

- Nini ekoki kozalana kati ya ba raison oyo Noé alakelaki mabe Kanan kasi Kam te? (Raison ekozala ete po Kanan aseka Noé to pe alakisaki limemia te. Oyo ezalaki ebandeli ya likambo wana.)

- Bato mosusu balobi ete bato moyindo, bazali bana ya Kam, bazalaki bawumbu po na elakeli oyo. Ndenge nini toyebi ete oyo ezali ya solo te?

(Elakeli ezalaki po na Kanan. Ezalaki po na Kam te. Pasi ya Kam ezalaki kaka mawa ya koyeba ete Famille ya mwana na ye Kanan bakokoma bawumbu.)

- Bapasi to makambo nini Noé amemeli Famille na ye po alangwaki vinu kaka mbala oyo moko?

(Ememaki soni na ye moko Noé pe na Famille. Pe mawa eyeli ye ete koko na ye moko akokoma Famille ya bawumbu.)

- Po na nini esengelaki Noé alakela Kanan, koko na Ye?

(Ezali komonana lokola Nzambe Ye moko Azalaki kolakisa ye nini ekozala suka ya masumu oyo.)

- Boni, oyoki kombo ya Ba kanaanite to pe bato ya Kanan na sima-sima na kati ya Bible?

(Bakomaki bato ya mabe makasi, ebongo Nzambe ayebisaki ete Akopesa mabele na bango na Famille ya Abram. Na sima bambula ebele, tango mabe na bango ekomaki ebele, Nzambe asalisaka bato ya Israel kolonganga bango pe kokamata Mokili na bango. Ba oyo bakufaki te, bakomaki bawumbu. Likambo oyo esalamaki na sima batango ebele. Tozali kotanga yango na mokanda ya Josué na Bible. Elakeli ya Noé esalemaki lolenge Nzambe alobaki.

Leson 31.4C Kolakisa Nini Esalemi:

Mwana moko asala lokola Noé.

Ndambu mosusu ya bana basala lokola bandeko bazali koyebisa Noé nini esalamaki. Sala bageste po na kolakisa likambo oyo:

- Noé alamuki na pongi ya vinu, ebongo azali koyoka soni po azali kola-la motakala.
- Noé amoni elamba ya mwana na ye.
- Noé abingi bato po kotuna nini esalamaki tango alangwaki.
- Bayebisi ye ndenge Kanan asekaki ye pe ndenge Sem pe Jafet bazipaki ye na limemia.
- Nzambe alakisa Noé nini ekozala bomoyi pe suka ya Kanan.
- Na mawa nyonso, Noé alakisi ete libota ya Kanan bakokoma bawumbu ya bandeko na ye.

Leson 31.4D Koyemba pe Kobina:

Noé alamukaki na vinu na Ye

Ayokaki soni

Pe mawa mingi

Kanan abandi

Na nzela ya mabe

Ekomema bowumbu

O vinu, ma-awa!

Leson 31.5A Tangela Bana: Ebandeli ch 9 vs.28-29

28 Sima ya tango mai eto pendaki makasi na mokili, Noé aumelaki lisusu mbula 350.

29 Bangongo bangomoi na ye mombimba ezalaki ya mbula 950.

Leson 31.5B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

- Tango motuya boni Noé anikaki na sima ya Mai oyo ya makasi esilaki kokatana? (Bambula 350)
- Bambula nyonso motuya boni Noé abikaki? (Bambula 950)
- Nini esalemaki na suka ya oyo wana nyonso? (Noé akufaki.)

Niveau Secondaire:

- Noé abikaki 950. Oyo ezali ebele. Boni, oyebi moto oyo abikaki koleka ye?

(Metushela aumelaki 969. Azalaki koko ya Noé. [Ebandeli ch 5 vs. 27] Yered aumelaki 962. Azalaki grand-koko ya Noé. [Ebandeli ch 5 vs. 20]. Noé ezalaki moto ya misato na molayi ya bomoyi.)

- Kanisa makambo nyonso ya malamutu Noé asalaki na Bomoyi na Ye. Nani akoki kokanisa mwa ndambu ya biloko wana? (Molakisi, pesa bana tango ya kopesa eyano. Nzambe amonaki ye malamuku koleka Bato nyonso, andimelaki Nzambe, atosaki Nzambe, atongelaki ye masuwa, apesaki libonza na Nzambe, etc.)
- Kasi likambo ya suka nini tozali kotanga po na Noé? (Alangwaki masanga, pe alobaki elakeli likolo ya koko na ye.)
- Bomoyi ya Noé, eteni ya monene ezalaki malamuku. Kasi na suka, Boni, Noé asilisaki bomoyi na ye malamuku? (Ezali te.)
- Po na nini asilisaki malamuku te? (Po amelaki masanga ya vinu, ebongo alangwaki. Tango wana, asalaki likambo ya soni oyo ememelaki Famille na ye pasi pe soni mingi.)
- Bible elobi ete Noé alakelaki mabe Kanan na kanda. Ezali komonana ete ezali Nzambe Ye moko moto ayebisaki Noé direction oyo esengelaki po na bomoyi ya koko na ye ezalaki kokende pe ayebisaki Noé ndenge nini ekosuka. Okanisi po na nini Nzambe ayebisaki yango?

(Molakisi, yoka makanisi ya bana. Na kati ya makanisi ekoki kozala oyo: Tango mosusu Nzambe alingaki ete ye na Famille mobimba kososola ete lolenge biso bato tokataka pe lolenge yokosala na bison a bomoyi ya mikolo nyonso, ekozala na makambo ekolanda yango, soki ya malamuku, soki te ya mabe.

Po Noé alangwaki masanga, Molimo moko ya kozanga limemia ekotaki na Famille. Molimo wana ekokola kino tango Famille ya Kanan ekotoza lisusu Nzambe te. Tango wana, bakokoma bawumbu, Nzambe akopesa mokili na bango na bato mosusu.)

- Tango Noé yantikaka kunwa masanga wana, okanisi ete alukaki kolangwa?

(Ezali te. Masanga esimbaka makanisi ya bato. Na sima moto abandi komela, ayebi te nini azali kosala. Bato ebele, bazali te na ndenge ya kotika komela Masanga na tango malamuku.)

- Soki Noé akoki kosala mokolo wana lisusu, Okanisi ete akosala nini na ndenge mosusu?

(Nabanza ete akomela Masanga te.)

Leson 31.5C Kolakisa Nini Esalemi:

Mwa-ndambu ya bana bakoki kosala sala bageste lokola balangwe. Bana mosusu bakoki kolakisa ete, “Masanga ya makasi—malamuku te!”

Leson 31.5D Koyemba pe Kobina:

Tata Noé! Obandaki malamuku
Kasi na suka, soni pe mawa
Omelaki masanga, ebele! Koleka!
Mawa pe soni! (Yemba lisusu)

Devoir po na bana oyo bayeba Yesu dezia:

Okanisaki ete masanga ekosimba yo te, ete ekobebisa Bomoyi na yo te, kaka ndenge moko oyebi likambo wana. Okanisi ete oyo wana ezali nini?

(Soki ndenge ezali te omela masanga ata mbala moko. Boye okoki koyeba ete ekokanga yo te pe okolangwa te.)

Boni, oyebi ete masanga ekolanwa yo? olingaki koyeba ete masanga ekoyokisa yo soni te? Eloki nini okokaki kolaka epayi na

Nzambe sik'oyo? (Molakisi, bana basolola likambo oyo, ebongo basala losambo.)

Bino bakristu, nakopesa bino devoir oyo : sambela Poso oyo ete Nzambe apesa yo makasi ya koboya masanga.

Kobenga bana oyo bayambi Yesu nanu te:

Kaka Moto moko akoki kopesa yo makasi po na kolonga mimekano ya masanga pe ya masumu nyonso na Bomoyi na yo. Moto wana azali Nkolo Yesu Kristu.

Boni, oyebi Ye? Boni, oyamba Ye lokola Mobikisi na yo? Soki oyebi te ete oyamba Ye, na sima ya classe, okotikala awa tango bana mosusu bakobima. Yaka kofanda awa na kiti oyo. (Molakisi, lakisa bango kiti yango.)

To pe, yaka na ndako na ngai na kati ya Poso oyo. Yebisa ngai ete oye po na oyamba Yesu. Nakozala na esemgo ya kusolula na yo, pe komema yo na Yesu.

Esengeli osolula na ngai pe oyamba Yesu na Bomoyi na yo. Okoki kosambela yo moko, ata ozali wapi. Kaka yebisa Yesu ete ondimeli Ye. Eloko moko, senga kaka akota na Bomoyi na yo pe alimbisa masumu na yo. Okokoma mokristu ya solo!

===

SUKA YA LESON 31

===

Leson 32 Famille ya Jafet ekolaki, kino ekomaki mabota ya Europe pe ya Russie.

Ebandeli ch 10 vs. 1-5

Ntina ya Leson: Na suka ya Leson oyo, bana na ngai bakososola ete Jafet akomaki tata ya mabota ya Europe pe ya Russie. Bakososola ete Nzambe alingi Bato nyonso, pe Ayebi biso nyonso na bakombo na biso. Ebongo bakolakisa bolingo na bandeko ya mabota mosusu, pe bakomeka komema bango na Yesu soki Nzambe afongoleli bango nzela.

Verse ya koyekola Misala ch 10 vs. 34b-35

“... Nzambe aponaka bilongi té.

35 Kasi na ekolo nyonso, moto pe oyo ato pesaka ye pé asalaka makambo ya malonga, Nzambe andimaka ye.”

Révision:

- Na sima ete mai ya makasi etondaki na Mokili mobimba ekawukaki, bato mutuya boni oyo bazalaki na Mokili mobimba?

(Bato 8 kaka—Noé, bana ya Noé Sem, Kam pe Jafet, pe basi na bango.) Kanisa ndenge nini ezalaki soki population ya Mokili mobimba ezalaki kaka bato 8!

- Nzambe alingaki Famille ya Noé esala nini na sima mai ya makasi ekawukaki?

(Alingaki bango babota mingi pe batondisa Mokili.)

Kutuna devoir ya Poso euti koleka:

Na poso eleki, nani amona eloko ya mabe oyo ya Masanga esalaka na bomoyi ya moto?

(Molakisi, pesa tango po bana bapesa eyano.)

Nani azwi ekatela ya koboya Masanga ya makasi? Esengo na ba oyo basili kokata lolengo wana! (Molakisi, bondela ete

Nzambe apesa bango makasi kokokisa ekateli yango mikolo na bango nyonso.)

Banzambo oyo ezali kokende nzela moko na Leson oyo:

(Na mokanda, “Banzembo ya Ecodim”)

Biso tolingana

Soki obikisami

Kenda Nord, Kenda Sud

Na zali na Ndako Kitoko (Vs. oyo—

Komema Bato mosusu na Mobikisi &

Kobenda Bandeko Mosusu, Boya)

Ebandeli ya Leson: Kanisa bato ya ndenge na ndenge oyo bazali na se ya Mokili lel’oyo. (Molakisi, bana bakoki koloba Mabota nyonso ya bato oyo bayebi.) Bazali ndenge moko te. Bazali na bokeseni na bandenge ebele! (Molakisi, bana bakoki kotanga bokeseni nyonso oyo bayebi.)

Transion na Leson ya Bible:

Kasi, ata bato bazali bandenge ebele, bango nyonso bazali ndenge moko pe na ndenge mosusu. Ndenge nini bazali ndenge moko? (Bazali bato, Nzambe asalaki bango nyonso na elili na ye, bango nyonso bazali bana ya Adamu pe Eva, bango nyonso bazali bana ya Noé, bango nyonso bazali basumuki, Nzambe alingi bango nyonso, etc.)

Malakisi Monene ya Leson oyo na biteni 5:

Lel’oyo tobandi koyekola ndenge nini Famille ya Noé ekolaki na sima na tango ya mai, pe ndenge ba famille yango ekomaki mabota minene. Bakomaki ba Clan pe ba nation, pe bapanzanaki na Mokili mobimba. Lel’oyo tobandi na mwana ya Noé na kombo ya Jafet. Tokomona ndenge Famille na ye ekolaki pe Famille yango ekomaki nani.

Leson 32.1A Tangela Bana: Ebandeli ch 10 vs. 1

Tango mai eto pendaki makasi na

mokili, Sem, Kam ná Jafet, bana ya Noé, babangotaki.

Leson 32.1B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

- Oyo ezali liste ya bana ya Jafet pe bana na Ye, pe bana ya bana na Ye— Bato nyonso oyo balandaki kobota na sima na ye kati ya Famille. Liste lokola oyo, tobengi yango nini na Lingala ?
- Boni, oyebi nani azali na kati ya Famille na yo? Oyebi bakulutu na yo? Baboti na bango? Pe baboti ya baboti na bango? Ezali malamumu koleka koyeba mabota na biso po na kolakisa biso soki tozali banani.
- Banani bazalaki bana misato ya Noé? (Sem, Kam pe Jafet)
- Tango nini babotaki bana? (Babotaki na sima ete mai ekawuki)

Niveau Secondaire:

- Na français tobengi liste ya bana to pe ya bakulutu lokola tokomona na mokapo oyo “généalogie.” Ntina ya généalogie lokola oyo?

(Molakisi, yoka makanisi ya bana. Liste oyo ekoki kolakisa ozali nani, owuti wapi, ozali moto ya libota nini, banani bandeko na yo, etc. Ba généalogie ya Yesu na Kondima ya sika elakisi ete ya solo Yesu azalaki Mesiya, po Mesiya po ete esengeli Mesiya abotama na Famille ya Abram pe ya Mokonji David.)

- **NB**-Tango mosusu tokanisi ete bato ya liboso na liste baleki mutuya, kasi na Bible, ezali bango te. Na Bible, basololaka nanu likambo oyo ezali mutuya mingi te.

Na sima nde basololi likambo eleki mutuya ezali Famille oyo Nzambe aponaki po kobota Mesiya. Oyo ezali mobeko tokomona mbala na mabala na kati ya Bible. Kanisa

yango tango tokoyekola histoire ya bakulutu oyo.

Leson 32 .1C Kolakisa Nini Esalemi:

Mwana moko atelema liboso ya classe lokola Noé. Bana misato mosusu batelama na sima na ye, pe batiya loboko na bango na lipeka na ye kolakisa ete bazali bana na ye Sem, Kam pe Jafeti.

Na sima ya bana misato oyo, bana mosusu ebele bakoki kotelema, pe batiya loboko na bango na lipeka ya mwana moko to pe ya mwana mosusu na sima na bango. Oyo ekolakisa ete bazali bana oyo bandaki na sima na bango. Bana nyonso baloba ete , “toboti mingi. Tokomi libota !”

Leson 32.1D Koyemba pe Kobina:

Sem, Kam, Jafet
Bango bakomaki mabota
Po bobotaki mingi
Na sima ete mai ekatanaki.

Leson 32.2A Tangela Bana: Ebandeli ch 10 vs. 2

2 Bana ya Jafet bango oyo: Gomer, Vugog, Madai, Yavan, Lobal, Meshek pe Tiras.

Leson 32.2B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

- Na liste oyo, Nzambe atangaki Famille na mwana nini ya liboso? (Jafet. Oyo elakisi ete, na Mabongiso ya Nzambe po na lobiko, Mwana oyo pe Famille oyo bazalaki mutuya mingi te. Mwana ya mutuya, oyo akobota Mobikisi-Mesiya na Famille na Ye, Bible ekotanga Famille na ye na suka.)
- Jafeti azalaki na bana sambo.

Bakombo na bango banani? (Bana ya Jafet bango oyo: Gomere, Magog, Madai, Yavan, Lobal, Meshek pe Tiras.) Bana oyo bakomaki bakulutu ya ba Grek pe ya ba Romain pe ya ba Russe pe ya mabota ebele ya Europe pe ndambu ya Asie du l’ouest. [Molakisi, soki ozali na carte géographique, lakisa Europe pe Asie na relation na Afrique, to pe dessiner carte simple elakisi yango.])

Niveau Secondaire:

- Eteni ya liboso ya Bible, Boyokani ya kala, ezali mingi histoire ya ndenge Nzambe akelaki Mokili po atinda Mwana na Ye, Mesiya. Ezali kolakisa ndenge ye asalaki pe na nation Israel, po oyo ezalaki libota asalelaka po na kopesa biso bato ya Mobikisi-Mesiya. Okanisi pona nini Nzambe atiaki liboso nanu mabota ya Europe ti Russie?

(Bazali mosika na Israel, pe basalelaka mingi Israel te po na distance eleki monene na kati na bango.)

- **NB:** Bakombo mosusu ezali pasi te koyeba; bakendeke wapi. Mosusu ezali mwa pasi kolanda, po mabota etambola na bisika mosusu, pe bakombo ebaloki na sima ya mwa tango. Jafet azalaki tata fondateur ya libota ya ba Grec. Jafet nani?

(Jafet, mwana ya Noé.) [Molakisi, lakisa Grece na carte géographique soki okoki kosala yango.]

- Ba Galates babimaki na libota ya ba Gomere. Tata na bango nani? (Gomere, mwana ya Jafet)
- Na mokanda ya Ezekiele, tomoni ete Magog ekomaki libota ya Russie. [Molakisi, bana bakoki komona

Russie to USSR na carte geographique.]

- Madai. Bato mosusu bakanisi ete Madai azalaki tata ya ba Medes oyo baumelaki na mokili oyo ezali lel'oyo Iran.

Bato mosusu bakanisi ete Madai akomaki tata ya bato babengaka Maedi na ngambo mokili oyo ezali lel'oyo Grece.

(Molakisi, bana balakisa Iran na Grece na kati ya carte geographique.)

- Yavani. Yavani azalaki tata ya bato ya Ione. Baumelaki na ngambo ya mokili oyo ezali lel'oyo Turquie.

(Molakisi, bana balakisa Turquie na carte geographique.)

- Lobale. Akomaki tata ya bato ya Ibere, bato oyo baumelaki na ngambo ya Espagne na mikolo ya kala.

(Bana balakisa Espagne na carte geographique.)

- Mesheki. Akomaki tata ya libota ya ba Muscova. Oyo ekomaki engomba ya Mosco na ngambo ya Russie.

(Molakisi, bana balakisa engomba ya Mosco pe Russie na carte geographique.)

- Tirasi. Akomaki tata ya libota ya Thrace. Baumelaki na ngambo ya esika oyo ezali lel'oyo Bulgarie ti Roumanie.

(Molakisi, bana balakisa mikili wana na carte geographique, oyo ezali na ngambo ya ouest ya Mer Noir.)

NB: Tozali kolakisa bisika mabota oyo baumelaki na sima-sima. Kasi tang'oyo tozali kotanga, bango nyonso bawumelaka esika moko. Tokomona ndenge nini bapanzanaki na Ebandeli mokapo 11.

Leson 32.2C Kolakisa nini esalemi:

Pona mwana moko akozala Jafet pe mwana moko atanga vs. 2 lisusu. Tango azali kotanga bakombo ya mwana nyonso ya Jafet, Jafet alakisa mosapi na mwana mosusu pe aloba ete, “Gomere, mwana na ngai,” Magogi, mwana na ngai,” etc.

Leson 32.2D Koyemba pe Kobina:

Jafet abotaki bana sambo 1,2,3,4,5,6,7

Famille na ye sima ewumelaki Na Europe pe na Russie, Famille moko monene.

Leson 32.3A Tanga: Ebandeli ch 10 vs.3

Gomer abangotaki Ashkenaz, Rifat pe To pegarma.

Leson 32.3B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

- Gomere azalaki nani? (Mwana ya Jafet pe koko ya Noé)
- Bana misato ya Gomere bazalaki banani? (Ashkenaz, Rifat, pe To pegarma)

Niveau Secondaire:

- Bana ya Gomere pe bakomaki batata fondateur ya mabota mosusu na Europe. Tala na Ebandeli 9:27 na français. Nini Nzambe alakaki na Jafet? (Akokoma monene. Tala ndenge ekosalama.)
- Okanisi nini po na nini Bible ezali koloba kaka bakombo ya bana ya mobali awa? Ezali kolakisa ete basi bazalaki mutuya te?

(Ezali te. Bible ezali kotanga batata po bango bakomaki batambwisi ya mabota. Kasi toyebi malamumu ete basi pe bazalaki mutuya po bakomaki mabota.)

Leson 32.3C Kolakisa Nini Esalemi

Poa mwana moko azala Gomer pe mwana moko atanga. Tango motangi azali kotanga bakombo ya bana ya Gomer, Gomer alakisa na mosapi mwana moko azala mwana oyo alobaki ete, "Ashkenaz, mwana na ngai," etc.

Leson 32.3D Koyemba pe Kobina:

 Gomer abotaki bana misato, pe Famille akomaki monene
Na sima ya yango Europe etondaki
Na bana ya Jafet.

Leson 32.4A Tanga: Ebandeli ch 10 vs. 4

Yavan abotaki Elisha, Tarsis, Shipre pe Rode.

Leson 32.4A Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

-
- Yavan ezalaki nani? (Mwana ya Jafet, koko ya Noé)
  - Yavan abotaki bana ya mibali motuya boni? (Minei)
  - Bakombo na bango nani? (Elisha, Tarsis, Shirpe pe Rode.)

Niveau Secondaire:

- **NB:** Tokanisi ete Elisha azalaki fondateur ya ville Elis na Grece. [Oyo ezali te prophet Elisha.] Tomoni parti ya kombo ya Elisha na kombo ya ville Elis? (Mwana moko akoki kokoma Elisha na tableau to pe papier, ebongo atiya mukolokoto (ligne) na se ya Eli na kombo wana.)
- Tarsis pe akomaki fondateur to pe tata ya ville moko na kombo ya Tarse. Oyebi moto moko na Bible oyo abotamaki na Tarse? (Ntoma Paul—Sima ya mikolo Mingi.)

Leson 32.4C Kolakisa Nini Esalemi:

 Pona mwana moko azala Yavan, moko atanga vs. 4 lisusu. Tango motangi azali kotanga bakombo ya mwana moko,

Yavan akolakisa mwana moko oyo akoloba ete, "Elisha, mwana na ngai," etc.

Leson 32.4D Koyemba pe Kobina:

 Yavan abotaki bana minei, pe Famille ekolaki bobele
Kino kotondisa Europe na sima ya Famille ya Jafet.

Leson 32.5A Tangela Bana: Ebandeli ch 10 vs. 5

 5 Bango nyonso bazali bakulutu ya bikolo oozali na bakombo na bango, oyo efandaka na bisanga pe na libangongo ya ebale monene - Mediterané. Libangota na libangota ezali na mabelé na yango, ezali pe na ngaiko na yango.

Leson 32.5B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

-
- Na Famille ya Jafet, bato bazalaki mingi mingi kowumela pene-pene ya nini? (Pene ya bibale (mai ya minene) pe na masanga ya Mai. Oyo ezalaki bisika ya Bakoki kosalela ba bwatu.)
  - Ndenge nini Famille ya Jafet ezalaki kokabwana na sima ya tango? (Na mabota, na mabele, pe na minoko. Tokomona ndenge likambo wana esalemaki na Leson mosusu na sima ya mwa tango.)

Niveau Secondaire:

- Famille ya Jafet, Na sima ya Tango, ekendeki na mikili ebele na nzela ya Mai. Oyo ekoki kolakisa ete bakomaki bato oyo basalaki nini? (Bato oyo basalaki ba bwatu pe ba masuwa pe bayebaki makambo na yango.)
- Okanisi ete bayekolaki kosala bwatu

wapi? (Bana ya Noé basalisaki bango na kotonga masuwa monene.)

Leson 32.5C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso na lisanga basala lokola bazali bana ya Jafet, bazali kolakisa ba famille na bango ndenge nini kotonga ba bwatu. Batonga, na sima basala lokola bazali kokota na masuwa yango, oyo ezali kokende likolo ya Mai na mikili ebele.

Leson 32.5D Koyemba pe Kobina:

Magog na Rusie

Lobal na Espagne

Madai na Iran,

Mushek na Moscow

Kende, Famille ya Jafet

Kota na masuwa

Kende

Tondisa Europe

Kende!

Devoir po na bana oyo bayeba Yesu dezia:

Famille ya Jafet ekomaki monene ndenge Noé alakaki. Bakomaki na mikili ebele. Nzambe alingi bango nyonso. Tala lolenge akoki kokanisa bakombo na bango. Ata Na sima... Nzambe ayebi biso nyonso pe na bakombo na biso moto na moto. Boni, ozali kolakisa bolingo po na bato nyonso, Bazala bato ya tribu nini to mokili nini, to couleur nini, to monoko nini?

Koyemba: To pelingana

Boni, ozali na probleme na libangota moko ya bato? Boni, libangota ya bato oyo ozali kolinte ezali te?

Boni, ozali kosenga Nzambe tango oyo kopesa yo motema ya bangolingo po na bato

wana? To petiya likambo oyo na losambo sik'oyo? (Molakisi, pesa bana tango ya kokamba bana na losambo soki bango lingi.)

Bino Kristu, na zala kopesa bino devoir oyo: Na poso oyo, sala makasi kolakisa mokano na Nzambe na bato nyonso. Sambela ete bango nyonso babika, pe soki Nzambe afungoli nzela po na yo, meka komema bango na Yesu.

Kobenga bana oyo bayambi Yesu nanu te:

Atako ozali na libangota nini, Nzambe alingi yo. Ndenge ezalaki na Ye Yesu po na kofuta etumbu ya masumu na yo.

Alingi okoma mwana na Ye moko. Soki oyambi Yesu nanu te, boni, okosambela po na koyamba Ye tango oyo?

(Molakisi, mema ba oyo baling koyamba Yesu na losambo kondima Ye. Na sima, senga bango koto pembangola lubangoko soki balindi losambo wana pe soki lelo ezali mbala ya yambango basala yango.

Molakisi, olanda na sima ya classe ba oyo balakisi lubangoko.)

===

SUKA YA LESON 32

===

Leson 33 Famille ya Kam ekoli pe ekomi mabota ya Afrique pe oyo efandaka na bisanga pe na libangongo ya ebale monene.

Ebandeli ch 10 vs. 6-20

Tina ya Leson: Na suka ya Leson oyo, bana ya classe bakososola ete Famille ya Kam bakomaki bakulutu ya Afrique pe ya Sokian. Na kati ezalaki na bato mimonene oyo batongaki mabota ya lokumu, kasi na Famille wana pe bazalaki na bato oyo bazalaki kobundisa Nzambe. Bakososoka ete kozala na kati ya Famille ya lokumu ezali kosalisa mingi moto pe te. Moto pe nyonso na libangota nyonsoesengeli akata soki akolanda nzela ya Nkolo Nzambe soki pe te.

Verse ya koyekola

Reviser lisusu te rse ya poso eleki, *Misala ch 10 vs 34b-35.*

“... Nzambe aponaka bilongi té.

35 Kasi na ekolo nyonso, moto pe oyo ato pesaka ye pé asalaka makambo ya malonga, Nzambe andimaka ye.”

Révision :

- Mwana ya Noe nini oyo akomaki tata ya mabota ya Europe kino Russie? (Jafet tata ya Europe pe Russie.)
- Bana ya Jafet mingi babikaki pene-pene ya ebale. Bakeeteki na bisika oyo ya Ndenge nini? (Na babwatu ya masuwa. Ba zalaki makasi na yango.)

Kutuna devoir ya Poso euti koleka: Na poso eleki, to pe sengaki bino kubanda kobangoetela Nzambe po apesa bino motema ya bilingo bango na mabota mosusu oyo olingaka mingi te.

Nani amekaki kosala yango poso oyo? Nani ako yebisa biso nini Nzambe asalaki na motema na yo? (Molakisi, pesa tango soki

bana balini kopesa eyano.) Nani ayebisaki bangolingo po na bato mosusu na poso euti koleka ?

Banzembo oozali kokeete nzela moko na lesson oyo :

(Na mokanda ya « Banzembo ya Ecodim »)

To pelingana

Soki obikisami

Keete Nord, Keete Sud

Na zali na Ndako kitoko kuna lola (Vs.

Komema bato mosusu na Mobikisi-- & Kobenda Banninga mosusu, Bangoya)

Zonga, Afrique! Zonga!

Ebandeli ya Leson:

Tomonaki pe loleng'oyo bana ya Jafet akeeteki na Europe pe na Russie. Kasi to pezali kobika na Europe to pe soki na Russie. To pe bikaki na Afrique. Nani mwana ya Noé akomaki mokonji ya mabota ya Afrique? Mwana ya Noe na bakombo ya Kam, azali tata ya mabota ya Afrique na ndambu ya mabota mosusu ya na Levant—esika ya bato ya Bible babikaki.

Transion na Leson ya Bible:

Soki to pe kanisi batata bamikolo ya Europe oyo biso to pemonaki na poso eleki, boni, omoni ete Nzambe ayebisaki biso ebele po na bango? (Ezali boye te. Bible elakisi kaka bakombo ya batata wana.)

Kanisa, ata tango mosusu to pe zali kokanisa mikili ya Europe lokola bakonzi pe mutuya, bazali te bato koleka mutuya na mokano ya Nzambe. Nzambe aponaki te komema Mwana na Ye Mobikisi-Mesiya na mokili oyo ya se na mabota na bango. Ye akataki te kopesa biso Maloba na Ye na nzela na bango. Ebongo, Bible ezali koloba mingi te po na bango.

Kasi, tango to pekomi na Famille ya Kam, Nzambe azali kolakisa mwa koleka po na Famille na ye. Oozali kolakisa ete mabota na

ye ebutaki oyo ya mutuya na mokano na Nzambe.

Malakisi Monene ya Leson oyo na biteni 6:

Leson 33 .1A Tangela Bana: *Ebandeli ch 10 vs. 6-7*

6 Bana ya Kam bango oyo: Kush, Misrayim, Put ná Kanán.

7 Kush abangotaki Seba, Hawila, Sabta, Raema ná Sabteka. Raema abangotaki Saba ná Dedan. Bango nyonso bazali bakulutu ya bikolo oozali na bakombo na bango.

Leson 33 .1B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

?

- Bana oyo ya Kam bazalaki banani?
(Kush, Misrayim, Put, pe Kanan.)
- Na kati ya bakombo oyo, osili koyoka bakombo nini dezia?
(Kanan, kulutu ya muke ya Noe, mwana ya Noe asalaki ekateli po na ye.)
- Misato na kati ya bakombo oyo iya, Bazalaki bakulutu ya Afrique. Bango nani?
(Kush akumaki kulutu ya bato ya Kush, oyo azali lokola Ethiopie pe Soudan lel'oyo. Misrayim akomaki kulutu ya Egypte . Put akomaki kulutu ya ba Berber ya Afrique du nord na mokili oozali lelo Libye.)
- Nani na kati na bango azalaki kulutu ya Afrique?
(Kanan. Ye kulutu ya bato Kanan. Babikaki na esika ya Israel ezali lel'oyo.)
- Boni, bato ya Afrique bazali kolakelama mabe?

(Ezali boye te. Kanan azalaki kolakelama mabe te, pe azalaki moto pe Afrique, kasi bato na ye babikaki na esika oyo babenga Le Levant.)

- Banani bazalaki bana mitano ya Kush?
(Seba, Avila, Sabeta, Rama ti Sabeteka.)
- Banani lisusu bazalaki bana mibale ya Rama?
(Sheba pe Dedan. Kanisa ebele na sima, Mokonji Mwasi ya Sheba ayaki kotala Mokonzi ya Israel Solomon.)

Niveau Secondaire:

- Misr ezalaki kombo ya Egypte oyo ya kala, pe basalelaki kombo wana mingi kino lelo.
(Molakisi, mwana moko alakisa Egypte na carte géographique, pe alakisa bakombo ya Misr oyo bazali kosalela na Egypte lel'oyo.)
- Bana ya Kush babikakaki na bisika lokola Arabie, Afrique orientale du nord, pe le Levant. Bisika oyo nyonso ezali Ndenge nini ?
(Yonso ezali desert. Bana ya Kush bazalaki bana ya zelo.)

Leson 33.2C Kolakisa Nini Esalemi:

Mwana moko akozala Kam, mwana moko akotanga baverse 6 pe 7 lisusu. Tango motangi akotanga bakombo ya bana ya Kam, Kam akolakisa mwana moko, aloba ete, “Kush, mwana na ngai,” etc.

Kush akosala ndenge moko po na bana na Rama po na bana na Ye, etc.

Leson 33.2D Koyemba pe Kobina:

Biso, bana ya Afrique,
Bana mosusu Kam
Biso, bana ya Afrique,
Bakolo ya Noé.

Leson 33.2A Tangela Bana: *Ebandeli ch 10, vs. 8-9*

8 *Kush abangotaki pe Nemrod. Ye azalaki mosoki oyo liboso oyo abangoto pelaki mabelé ya bato.*

9 *Nemrod azalaki mobangomi monene ya banyama na miso ya Yawe. Yango wana balobaka: "Zala mobangomi monene ya banyama na miso ya Yawe, lokola Nemrod!"*

Leson 33.2B Kutuna bana lolenge oyo:

Niveau Primaire:

- Nani ezalaki mwana lisusu na Kushi? (Nimrod)
- Asalaka nini? (Ye mokonji monene pe mozombi monene.)

Niveau Secondaire:

- Okanisi po na nini bakomaki kombo ya Nimrod te esika moko na bana mosusu ya Cush? (Asalaki likambo extra ordinaire, likambo monene. Kanisa tango Bible ekolobela bato ya mutuya koleka te, Na sima ekolobela bato ya mutuya koleka.)
- **NB:** Bato mosusu bamoni ete Nemrod azalaki moto monene, Ya malamumu. Kasi koleka mingi lisusu, bato bazali komona ndenge Bible ezali koloba lokola ete azali monene kasi monene na mabe pe. Lokola Azalaki makasi sala chasse ya banyama, pe kosala chasse ya bomoyi ya bato pe na kindoki na Ye.
- **NB:** Na munoko ya ba hebreu, kombo "Nimrod" elobi ete, "ye rebele (motomboki)," pe maloba ya hebreu oyo elobi ete abomaki banyama, oyo ezali kolakisa kosala chasse na ndako na ngai, pe na makasi. Bato ya rayon wana bazali na bahistoire ezali kolakisa ndenge wana pe ba-archaeologiste bamoni biloko mingi na Mokili oyo ezali kolakisa likanisi ete Nimrod Azalaki Nzambe. Nani lisusu oyo oyebi azali koloba ete akozala lokola Nzambe?

(Satana alobaki yango.)

- Soki Nimrod ezalaki ndoki oyo asalaki chasse ya bomoyi ya bato, Ndenge nini okanisi likambo wana ebandaki? (Tango mosusu asengaki milimo esalisa ye kosala chasse ya banyama, pe na sima, milimo wana ekangaki ye.)

Leson 33.2C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana bakoki kosala lokola bayoki ete Nimrod atongi mboka monene, Na sima lokola bango bayoki abomi nyama ya makasi.

Leson 33.2D Koyemba pe Kobina:

Nimrod moluki ya koboma banyama Moluki ya malamumu

To pe moluki ya mabe? Nini? Nini? Nini?

Leson 33.3A Tangela Bana: Ebandeli ch 10, vs. 10-12

10 liboso ye azalaki mokonzi ya bambangoka Babel, Erek pe Akad, oozali na Mezopotamie.

11 Alongwaki na bambangoka yango pe akómi na Asirie. Atóngaki bavile oyo: Ninive oozali na babalabala ya milai pe ya mimonene, Kela,

12 vile ya monene, pe Resen oozali na kati-kati ya Ninive ná Kela.

Leson 33.3B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

- Ville nini oyo Nimrod akonzaki? (Babylone)
- Na sima, ye pe akonzaki baville mosusu nini? (Erek pe Akad, nyonso na mokili ya Babilonie.)

Niveau Secondaire:

- Boni, Bible elobi dezia po bokonzi mosusu? (Oyo ezali

mbala ya liboso Bible eloba makambo ya bokonzi, ata ete etangi bakombo ya Misrayim oyo azalaki fondateur ya bokonzi ya Egypte. Ezalaki na sima nde Egypte ekomaki mboka ya bokonzi.)

- Bokonzi ya mokili oyo ezali nini?

(Bokonzi esalamaka tango mokonji moko alongi ba tribu to pe ba ville mosusu, ebongo azali kokonza bango nyonso na makasi.)

- Na sima ya kokonza Babylone, ville nini monene mosusu Nimrod akonzaki, oyo ekomaki Assyrie na sima? (Ville ya Ninive.) Toko yekola makambo ebele po na Babylone pe Ninive na baLeson mosusu.

Leson 33.3C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso na lisanga basala lokola bazali bato ya Babylone tango Mokonji Nimrod azalaki kokonza.

Leson 33.3D Koyemba pe Kobina:

Mokonji Nimrod akonzaki
Akonzaki ba ville ebele
Akonzaki ba ville minene
Akonzaki na Babylone
Na Ninive pe.

Leson 33.4A Tanga: Ebandeli ch 10

vs. 13-14

13 Misrayim azali koko ya bikolo oyo: Lud, Enam, Lehab, Naftua,

14 Patros, Kaslua, pe Kaftor; ba-Filistien pe bautaki na bikolo yango.

Leson 33.4B Kotuna mituna lokola oyo-

Niveau Primaire:

- Misrayim azalaki koko ya groupe ya bato nini?

Bato ya mikili ya Lidy ti Libye, lisanga ya Krete, bato ya libota ya Anem pe ya Naftu pe ya Patros pe ya Kaslu.)

- Groupe nini ya bato oyo ezali na bakombo ya Afrique lel'oyo?

(Libye, na Afrique du nord. Bato oyo nyonso baumelaki na Egypte, na Afrique du nord, pe na ba desert.)

Niveau Secondaire:

- Libota ya Caslu ekomaki groupe Mibale ya bato na libanda ya Afrique. Baumelaki na lisanga oyo ezali Krete penepene na Grece lel'oyo na Mer Mediterranee. Bandeko na bango bakomaki bato ya Philistie. Baumelaki na ngambu ya mokili ya Kanan. Tokomona bato ya Philistie pe ya Kanan na baLeson mosusu.

Bato ya Philistie bapesaki bato na Nzambe pasi mingi. Moto monene Goliath, oyo David abomaki, azalaki moto ya Philistie. Kasi sik'oyo tokanisa ebandeli ya bato ya Philistie. Likambo oyo ezali nyonso oyo esalemaki na sima sima.

Leo 33.4C Kolakisa Nini Esalemi:

Dessiner Afrique na tableau, na papier to pe na zelo. Dessiner lisanga ya muke ya Crete?

Krete likolo ya Afrique, pe Philistie na Est ya Mer Mediterranee na esika oyo ezali Israel lel'oyo. Pona mwana moko ku colorer Egypte, mosusu ku colorer lisanga ya Krete, mosusu ku colorer mokili ya Philistie esika ya Israel ezali lel'oyo. Bana nyonso baloba na lisanga, "Misrayim, koko ya Bato ebele."

Leson 33.4D Koyemba pe Kobina:

Misrayim, koko ya Egypte,
 Koko ya Libye pe
 Yo tata ya bato ebele
 Okomi monene.

Leson 33.5A Tangela Bana: Ebandeli ch 10, vs. 15-19

15 *Kanán abangotaki mwana ya liboso Sidon, sima Het;*

16 *azali pe kulutu ya ba-Jebuzite, ba-Amorite, ba-Girgashite,*

17 *Tba-Hivite, ba-Arkite, ba-Sinite,*

18 *ba-Arvadite, ba-Semarite ná ba-Hamatite. Mabota ya ba-Kananite epanzanaki mingi.*

19 *Mabelé na bango ebandaki na Sidon epai ya Gerar kino na Gaza, pe epai ya Sodome, Gomore, Adma pe Sebangoim kino na Lasha.*

Leson 33.5B Kotuna bana lolenge oyo-- Niveau Primaire:

- Okanisi nini po na moto oyo Kanan? (Azalaki kolo ya Noé, pe Noé asalaki elaka likolo na ye ete akozala mowumbu ya bandeko na ye.)

- Bana ya Kanan ezali banana? (Sidon pe Het)

- Ye Kanan azalaki koko ya bato nini mosusu [vs. 16-18a] ?

(Bato ya libota ya Yebus, ya Amore, ya Girgash (17) pe ya Hiv; Azalak pe koko ya bato ya bamboka oyo: Arka, Sina, (18) Arvad, Semare pe Amat. Ebele ya Bato oyo bazalaki bato oyo aumelaki na mokili, oyo Nzambe apesaki na bato ya Israel Na sima.)

- Nini esalemaki Na sima ete mabota oyo ebandaki? (Bapanzanaki.)

- Boni, omoni ete Bato oyo bakozala malamto bakozala mabe?

(Bakozala mabe, po koko na bango abandaki na nzela oyo mabe.)

Niveau Secondaire:

- Het azalaki tata ya ba Hittite, oyo apesaki bato ya Israel pasi na sima. Omoni kombo ya Het na ba Hittite?

NB: Mingi, bato oyo bandimelaki Bible balobaka ete Bible esala mbeba na likambo ya bato ya Het, po batangaki kombo ya histoire mosusu te. Basekaka Bible po na yango.

Kasi na mbula 1946, moto moko oyo alukaki biloko ya kala oyo ebombana na se ya Mabele (archaeologiste), pe amonaki ba ville, pe akomaki, pe biloko ebele oyo bato ya Het oyo ezipamaki na Mokili. Nini likambo oyo ezali kolakisa bino?

(Bible ezali kopesa histoire ya solo, atako bato mosusu bazali koseka yango pe kondima yango te.)

Leson 33.5C Kolakisa Nini Esalemi:

Pona mwana moko azala Kanaan pe moko mosusu atanga vs. 15-19 lisusu. Tango nyonso motangi akotanga kombo ya mwana, Kanaan akopona mwana pe koloba ete, “Sidon, mwana na ngai,” etc. Na sima, mwana oyo atikali akoloba na lisanga myonso ete, “Bana ya Kanan, po na nini bozali kopesa Nzambe mukongo?”

Leson 33.5D Koyemba pe Kobina:

Bana bayemba ba groupe ya bato na sima na yo:

Bana ya Sidon
 Bana ya Het
 Libota ya Yebus
 Libota ya Amore
 Libota ya Girgas
 Libota ya Hiv
 Mboka ya Arka
 Mboka ya Sina

Mboka ya Arvade
 Mboka ya Semare
 Mboka ya Amat

Mboka ya Gerare
 Mboka ya Gaza

Mboka ya Sodome
 Mboka ya Gomore
 Mboka ya Adma

Mboka ya Sedoyim

Mboka ya Leshia

Po na nini
 Bobosani Nzambe?

Mawa na mawa!
 Bana ya Kanan!

**Leson 33.6A Tangela Bana: Ebandeli ch
 10 vs. 20**

20 Yango nyonso ezali bikolo oyo ebimd na Kam. Libangota na libangota ezali na ngaiko na yango, ezali pe na mabelé na yango.

Leson 33.6B Kotuna bana lolenge oyo--

Niveau Primaire:

- Ndenge nini bana ya Kam babikaki bomoyi na bango? (Na mabota, na Mabele pe na minoko na bango.)

Niveau Secondaire:

- Boni, omoni lokola oyo ezali repetition ya likambo owuti kotinga dezia?

(Style ya kokoma oyo ezali ndeng'oyo: section nyonso ezali ndenge moko wuta na ebandeli kino na suka. Section moko na moko ezali histoire ya mwana moko ya Noé.)

- Na kati ya bana ya Kam, nani akomaki fondateur ya bokonzi monene?

(Misrayim, fondateur ya Egypte; Kush, fondateur ya Etiopi pe Soudan; Nimrod, fondateur ya Babylone pe Ninive.)

- Nani ezalaki bana ya Kam oyo apesaki Nzambe mukongo makasi?

(Kanaan, Nimrod)

Leson 33.6C Kolakisa Nini Esalemi:

Kanisa ete salle esika ozali kolakisa ezali carte géographique monene. Lakisa bisika bana ya Kam bayongaki mabota na bango. Tinda mwa bato na bisika nyonso—Egypte, Libye, Soudan, Etiopie, koma, etc.

Leson 33.6D Koyemba pe Kobina:

Oh, bana ya Kam
 Batata ya Afrique

Bino bozalaki bato-minene
 Kasi mosusu abunga

Nzambe na bino!
 Mawa!

Batata ya Afrique!

Yemba: Zonga, Afrique! Zonga!

Devoir po na bana oyo bayeba Yesu dezia:

Famille ya Kam ezalaki na kati na yango na bato ya mabe makasi, na ba fondateur ya bokonzi monene. Moto nyonso ya Famille wana azalaki na devoir ya kokata soki akolanda Nzambe to akolanda Ye te. Soki oyambi Yesu na motema na yo, Boni, yo pe

osili kokata olanda Ye na makambo nyonso? Bino bakristu, na zali kopesa bino devoir oyo: na poso oyo, sala makasi pe molende na kolanda Yesu na makambo nyonso.

Kobenga bana na Yesu, ba oyo nanu bayambi Ye te:

Moto akoki te koloba été: “Nazali mukristu po tata na ngai azali mukristu.” Ekoki kozala boye te. Esengeli yo moko akata. Moto azali te mukristu wuta tango azali na libumu ya mama. Esengeli moto nyonso akata ye moko. Esengeli moto nyonso andima responsabilité po na Bomoyi na Ye. Boni, Osili kokata po na Yesu?

Tango mosusu pe, na Famille na yo bato nyonso bayebi Yesu nanu te. Tango mosusu, na Famille na yo ata moto moko te andimeli Yesu. Ata bongo, okoki kozala moto ya liboso na kokata na kolanda Yesu na famille na yo. Okoki fondateur ya likambo ya sika na Famille na yo. Okoki kozala na molongo ya libosos ya bato oyo balingi Yesu.

Mokolo moko, bana na yo bakoto penda yo po na ndenge okati. Soki oyambi Yesu nano te, boni, olobi “Ee” na Ye lel’oyo?

Kaka Isenga akota na bangomoi na yo. Yebangosa Ye ete ondimeleli Yesu. Senga Ye alimbisa yo. Na zali awa na sima ya classe, soki ozali na tina ya lisalisi na likambo oyo.

===

SUKA YA LESON 33

===

Leson 34 Famille ya Sem ekolaki na Levant, kino Nzambe abongisaki bayela biso nyonso Mobikisi-Mesiya.

Ebandeli ch 10 vs. 22-32

Ntina ya Leson:

Na suka ya Leson oyo, bana bakososola ete, wuta kala Nzambe Azalaki kobongisa ngonga oyo Akotinda Mwana na ye na se ya Mokili po na kuzala Mobikisi na biso, Mesiya. Ebongo bana bokozwa konzo ya sika po na kolakisa Sango malamumu na bato mosusu.

Verse ya koyekola Galatie ch 4 vs. 4-5

4 Kasi awa mokolo oyo Nzambe atiaki ekokaki, atindaki Mwana na ye; ye abotamaki na mwasi, pe azalaki kotosa Mibeko ya Bayuda.

5 Nzambe atindaki ye po na baoyo bazalaki baumbu ya mibeko, po áfutela bango nyongo. Asalaki bongo po tókóma bana na ye.

Révision:

Tomoni ndenge ba famille ya bana Mibale ya Noé ekolaki, pe bato oyo bakomaki. Bango banani? (Jafet pe Kam)

Tomoni ete bakomaki bakulutu ya bato nini? (Jafet akomaki tata ya mabota ya Europe pe Russe, pe bisika penepene na Mai. Kam akomaki tata ya Afrique, Soki na lisanga ya Krete, pe mwa bisika ya Levant.)

Totangi nanu te histoire ya Famille ya mwana nini? (Sem. Lokola Azali na suka, oyo ezali kolakisa ete eleki mutuya na mabongisi ya lobiko.)

Kutuna devoir ya Poso euti koleka:

Na mposi eleki tosengaki bino kobanda kokamata responsabilité ya Bomoyi na yo moko. Likambo ya liboso esengeli okata kolanda Yesu lokola Mobikisi na yo. Boni, ezali

na moto oyo akataki likambo wana poso eleki, oyo mbala ya liboso okati na kolanda Ye?

Banzembo ezali kokende Nzela Moko na Malakisi ya Leson oyo : (Na mokanda ya «Banzembo ya Ecodim »)

Emmanuele
Konzo Ezali

Mikumba nyonso esili kolongwa

Baya na Yesu Kristu

Kobanda Leson:

Tata ya Famille monene azalaki. Alingaki kosala fête monene kolakisa bana na ye ete alingaki bango nyonso. Aponaki mwana moko ya kotinda na marché po na kosomba bileyi po na fête. Tango mwana wana azongaki na bileyi, tata alambaki bileyi ebele, fête monene po na bango nyonso. Bana nyonso baliaki pe bango nyonso batondaki.

Transion na Leson ya Bible:

Boni, tata wana alingaki mwana moko koleka oyo mosusu? (Ezali bangono te. Asalaki fête po na bango nyonso. Ndenge ezalaki te moko na marché kosomba biloko ya kolia, kasi bilei yango ezalaki kaka po na mwana wana. Ezalaki po na ban aya Famille nyonso.)

Nzambe asalaki makambo lokola oyo po na biso. Aponaki pe abongisaki Famille moko na kati ya ba Famille nyonso ya mokili, po na mosala special. Mosala wana ezalaki kopesa biso nyonso Bible, liloba ya Nzambe, pe kobangota Mwana ya Nzambe, Mesiya po na kovanda Mobikisi ya bato nyonso oyo bakondima Ye.

Famille wana ezalaki Famille ya Set. Ezali te ete Nzambe alingaki Famille ya Set koleka ba Famille mosusu. Famille ya Set epesaki mabonza mibale na bato nyonso. Libonza ya liboso, Bible, Liloba ya Nzambe. Famille ya Set ekomaki yango, kasi ezali po na biso nyonso. Libonza ya mibale Mobikisi-

Mesiya. Famille ya Set ebataki Ye, kasi Nzambe etindaki Yesu te kaka po na Famille ya Set. Nzambe Ndenge ezalaki na Ye po na biso nyonso.

Totangi nano te histoire ya Famille oyo Nzambe aponaki pe abongisaki po na komema Mwana na Ye na mokili oyo. Tokokoba lisusu na Ebandeli mokapo 10, pe to pe komona yango.

Malakisi Monene ya Leson oyo na biteni Minei- -

Leson 34.1A Tangela Bana: *Ebandeli ch 10 vs. 21-22*

21 Sem, yaya-mokóló ya Jafet abangotaki pe bana. Ye azli kulutu ya mabangota nyonso ya ba-Ebré.

22 Bana na ye bango oyo: Elam, Asur, Arpakshad, Lud na Aram.

Leson 34.1B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

- Sem azalaki nani?

(Moko ya bana misato oyo Noe, mokolo na kati na bango)

- Likambo koleka mutuya po na mwana oyo Set ezalaki ezalaki ete azalaki kulutu ya bato nini? (Kulutu ya Ba-Ebre. Oyo ezalaki libangota oyo Nzambe aponaki po na kopesa biso Liloba na Ye pe Mobikisi na biso Yesu Kristu.)

- Bible ezali kolakisa ezali bana boni ya Sem?

(Bana mitanu)

- Bakombo ya bango banani?

(Elam, Asur, Arpaksadi, Ludi pe Aram.)

Niveau Secondaire:

- Ezali possible ete bana oyo bantangi awa bakozala te bana ya bamibali nyonso ya bato oyo babangotaki. Soki temoni na mokabango 5 dezia ete Bible elobi ete mosoki te wana abangotaki pe bana mosusu ya mibali pe basi. Soki ezali bangongo, na mokapo oyo, po na nini okanisi Bible ezali kotanga bakombo kaka oyo?

(Mokapo oyo babengi yango “Table ya Ba nation.” Bakombo na yango ekoki kovanda batata pe ba kulutu ya ba nation ya minene soki oyo mikonzi.

- Lokola bana ya Famillelle ya Kam, bato mosusu ya libangota ya Sei ekomaki bafondateur ya bakonzi minene, ya bato bayebi mingi. Okanisi mokonzi ya Asur ebandaki? (Asur tata ya Assyrie.)
- Aram?

(Aram tata ya Aramea.) Na sima, bato oyo bakomaki Syrie. Assyrie ezali lelo te, kasi Syrie ezali kino lelo. (Mwana akoki kolakisa yango na carte géographique ya Levant.)

Leson 34.1C Kolakisa Nini Esalemi:

Mwana moko akozala Sem, mwana ya mosusu motangi. Tango motangi akotanga bakombo ya mwana ya Sem, Semi akolakisa mwana ya mosusu pe akoloba ete, “Elam, mwana na ngai,” etc. Mwana wana akoya liboso pe aloba ete, “Sem, tata na ngai.”

Leson 34.1D Koyemba pe Kobina:

Bana ya Sem

Ba keeteki mokoka te.

Mokolo moko, mwana na bango

akozala Mobikisi

Po na bato nyonso.

Leson 34.2A Tangela Bana: Ebandeli ch 10, vs.23-25

23 Bana ya Aram bango oyo: Us, Hul, Geter ná Mash. Bango nyonso bazali bakulutu ya bikolo oyo ezali na bakombo na bango.

24 Arpakshád abangotaki Shela, pe Shela abangotaki Heber.

25 Heber abangotaki bana mibale: ya liboso bakombo na ye Peleg, pamba té na tango wana bato ya mokili bakabwanaki; eteko na ye bakombo na ye Yoktan

Leson 34.2B Kutuna bana lolenge oyo-**Niveau Primaire:**

- Bana minei ya Aram ezalaki banani?
(Bana ya Aram Usi, Ul, Geter, pe Mashi)
- Nani azalaki mwana ya Arpaksad? (Shela)
- Pe mwana ya Shela? (Eber)
- Boni, ozali koyoka Eber lokola bakombo ya bato oyo oyebi? (Babré, oyo bazalaki libangota ya Abram pe ya Yesu.)
- Mwana ya liboso ya Eber ezalaki nani? (Pelegi)
- Likambo monene esalamaki na mikolo na ye? (Bato bakabanaki. Soki tekomona ndenge yango esalamaki na poso ezali koya.)

Niveau Secondaire:

- Bana ya Sem ezalaki mimitanu [vs. 22]. Na kape na yango mimitanu, Bible ezali kopesa bana ya nani [vs 23-24]?

(Aram ti Arpaksadi)

- Ezali kopesa bakombo ya bana ya nani te? (Elam, Asur, pe Lud)
- Boni, ezali kolakisa ete ba oyo misato bazalaki te? (Ezali bangoye te. Ndakisa, toyebi ete Asur ekomaki fondateur ya bangokonji monene.)
- Kasi ezali kolakisa nini, okanisa?

(Ezali kolakisa ete bakombo wana ezalaki mutuya na ntina ya généalogie yango. Ntina yango ezali kolakisa libangota ya Eber oyo ekopesa biso Mobikisi ya bato nyonso, Masiya.)

- Eber azalaki relation nini na Noé?

(Eber azalaki mwana ya Shelah, kulutu moko ya Aram, kulutu mokolo ya Sem, kulutu mokolo ya Noé. Azalaki molongo ya minei ya bato na sima ya Noé)

- Ezali kolakisa nini ena mikolo ya Peleg, Mabele ezalaki kokabana?

(Bato oyo bayekolaka Bible ebele bazali kokanisa ete ezali kolakisa ena tango na ye, kokabwana ya bato ya Bible balobi na mokapo 11 oyo elandi, esalamaki. Ndambu ya bascientist oyo bayekola Bible, bakanisi ena tango wana, Nzambe pe akabangoki mabele koformer bacontinent. Evidence ya geologie pe archaeologie ezali kolakisa ete kala na ngonga moko, mokili ezalaki moko, pe na sima, bacontinent ekabwanaki.

Kukabwana oyo soki tekomona na poso ezali koya, ezalaki judgement ya Nzambe. Na kape na yango, toyebi ete kokabwana ya bato pe ya ba langue ezalaki. Tango mosusu, kukabwana ya Mokili ezalaki wana, pe.

Leson 34.2C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana mibali musoki teba ekoki kolakisa généalogie ya Eber. Pesa bana mitano oyo bakombo ezali na papier

oyo bakombo ekomami. Benga bango na ordre oyo: Noe, Sem, Arpaksad, Shel, Eber, Peleg. tango ozali kotanga bakombo, mwana yango azali koya liboso ya classe. Asimba papier ya bakombo, kino na tango okobenga bakombo mosusu, Atiya maboko na mwana oyo azali liboso na ye.

Bana bakoki kolakisa kokbwana ya mokili pe ya bato na lolenge oyo: Salela basinga mibale ya molayi oyo ekulutuka salle de classe na molayi. Tiya basinga nyonso mibale na eesika moko. Bana mibale basimba na suka na yango moko, bana mibale mosusu. Batiya yango na kati-kati ya bana classe.

Tanga, verse 25a lisusu, kino tango, maloba oyo, “Na tango na ye, bato ya se ya mokili oyo bakabwanaki.” Ebongo bana oyo bazali kosimbasinga, batiya basinga mibale apart, pe babanda kotindika bana po bana bakabwana na ndambango mibale.

Leson 34.2D Koyemba pe Kobina:

Na Eber ebangotamaki ba-Ebre
Na bango ekobangotama Mobikisi
Na Mobikisi ekoya etumbu
likabango na bato nyonso!

Leson 34.3A Tangela Bana: Ebandeli ch 10, vs. 25b-30

25b pamba té na tango wana bato ya mokili bakabwanaki; eteko na ye bakombo na ye Yoktan.

26 Yoktan abangotaki Almodad, Shelef, Hasar-Mawet, Yera,

27 Hadoram, Uzal, Dikla, 28 Obal, Abilokoel, Saba,

29 *Ofir, Hawila ná Yobab. Bango nyonso bazali bana ya Yoktan.*

30 *Mabelé na Bazalaki banda na Mesha kino na Sefar, ngomba oyo ezali na epai moi ebilokoka*

Leson 34.3B Kotuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

?

- Nani azlaki leki ya Pelegi? (Yoktan)
- Yoktan azalaki na Famillelle ya monene. Bana na ye bazalaki boni? (13)
- Ba zalaki kobika wapi?
(Na mokili ya bangumba na ngambo ya Est.)

Niveau Secondaire:

- Na kati ya bakombo oyo, boni, oyoki yo moko dezia?
(Mbala mosusu bako kanisa bakombo Avila lokola bakombo ya na penepene jardin ya Eden [Ebandeli ch 2 vs 11]. Mbala mosusu kulutu ya mwana oyo azwaki bakombo ya ebale wana po na kokanisa mokili wana.)

Leson 34.3C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso bangoloba na lisanga ete, “Yoktan, tata ya bana eeeeeeebele!

Leson 34.3D Koyemba pe Kobina:

 Yoktan tata ya bana ebele. Famillelle moneeeene!

Leson 34.4A Tangela Bana: Ebandeli ch 10, vs. 31-32

31 *Bango nyonso bazali mabangota má na Sem. Libangota na libangota i mabelé na yango, ezali pe na ngai-ango.*

32 *Bangoye bana ya Noé bazali bakulutu ya bikolo nyonso wana, ekolo na ekolo ndenge ebilokoki. Wana ezali ndenge bato bapanzanaki na mokili, banda tango mai esoki tenda-ki makasi na mokili.*

Leson 34.4B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

?

- Bible ezali kopesa rapport ya libangota ya Sem lokola mabangota soki te pe bakonji, na nini?
(Maloba)
- Bansi nyonso ya mokili ezalaki kokabwana na nani na sima ya mai ya makasi na tango ya Noe?
(Na ba Famillelle ya bana misato oyo Noe)

Niveau Secondaire:

- Oyo soki temoni na baposo misato eleki, ezali généalogie ya mibale soki temoni na Bible. Kanisa généalogie ya ezalaki na mokapo nini ya Bible? (mokapo 5)
- Ntina ya généalogie ya mokapo 5 ezali nini, kino na mokapo oyo 10? (Moapo 5 etalisaki histoire ya bato banda na Adamu kino na Noe. Mokapo 10 ezali kolakisa Noe kino na kokabwana ya mokili kino Eber oyo akomaki tata ya Ba-Ebre.
- Soki ‘ocomparer’ mokapo 5 kino momokapo oyo, bangokeseni nini ozali komona lisusu?
(Mokapo 5 eza kolakisa motuya ya Kanisa ya mosoki te nyonso abikaki. Mokapo 10 elakisi yango te.)

Leson 34.4C Kolakisa Nini Esalemi:

Nzambe asolaki Famillelle ya Eber kopesa biso nyonso Mobikisi.

Bangongisa biteni ya papier, moko po na mwana ya classe. Likolo ya moko, koma bakombo ya Eber. Plier yango mbala moko pe pesa eteni moko na mwana nyonso. Bana bazali moko na moko ya mabangota nyonso ya mokili.

Bango nyonso baloba na lisanga ete, “Pesa biso Mobikisi!” Mwana ya Eber asoki tembangola lobangoko na ye. Bango nyonso bapesa ye felicitacion po libangota na ye ekobangota Mobikisi oyo akobikisa bato ya mabangota nyonso. Bango nyonso bakoyebisa ye ete, “Matondo, matondo.”

Leson 34.4D Koyemba pe Kobina:

Bana misato oyo Noe
Mabangota na bango ekoli
Batondisi mokili mobimba

O yee!

Libangota moko ya Famillelle ya Sem
Ya libangota ya Eber
Ekopesa Mobikisi
Likabango Ya malamun , o yee!

Devoir po na bana oyo bayeba Yesu dezia:

Mokolo moko Kanisa ebele na sima Tata Eber abikaki, mwana-mwasi ya Famillelle na ye ememaki mokili oyo Mwana ya Nzambe, Nkolo Yesu Kristu. Yesu azalaki likabango ya bangolingo po na bato ya libangota moko, Mokili mobimba.

Nzambe ayebisaki uta kala, na jardin ya Eden, ete Masiya akobangotama na mwasi, pe Nzambe akokisaki oyo Ye alakaki.

Boni, okolakisa Sango Lisusu wana na bato poso oyo? (Molakisi, solola ndenge bana ya classe bakoki kosala yango.)

Kobenga bana oyo bayambi Yesu nanu te:

Kasi, tango mosusu yo moko, oyebi nano te Yesu. Tango mosusu oyoki bakombo na ye mbala ebele, kasi ofongoli nano motema na yo na kondima ye po akoma Mobikisi na yo. Azali kozela yo lelo. Alingi kulututa na bangomoi na yo. Alingi okoma moyekoli na ye.

Yesu ete, “Kuwa! Ngai me telama na kielo, ke bula. Soki moto kuwa ndinga na ngai ti kukangula kielo, ngai ta kota na ndako na Ye, ebongo biso ta dia mesa moko ti ye” (Kusonga Ch 3 vs 20).

Soki olingi koyeba lisusu ete Yesu azali Mobikisi na yo, soki olingi okoma na bangoyokani na bangomoi na yo na ye, okoki sambela sik’oyo. Soki osila dezia kosambela bangongo, okoki kaka kosoki tenda Ye lisusu ete Atikala kaka na yo. Kasi soki okati ndenge wana nanu te, senga ye alimbisa yo.

Soki ondimi ye lelo, mbala liboso yo ondima Ye, okoki kotelema sik’oyo, eesika yo ozali? Bisu nyonso soki tekotiya yo na mabangoeteli. (Molakisi, zela moke. Soki mwana ateleme, bana nyonso asambela po na bango. Tala lisusu bazali banani po bakoka kolanda bango na sima.)

===

SUKA YA LESON 34

===

Leson 35 Bato baboyaki Nzambe na Babel, yango wana Nzambe akomisaki minoko na bango buluyeke.

Ebandeli ch 11 vs. 1-9

Ntina ya Leson:

Na nuka ya Leson oyo, bana ya classe bakososola ete tango soki tezali kobangoya nzela na Ye pe kopona nzela na biso moko, ekomema buluyeke mingi. Ebongo bana bakosoki tesa na Nzambe na makambo nyonso, pe bakoluka lisungi na Ye kosala bangongo.

Verse ya koyekola *Batoli ya Bakolo ch 3 vs. 5-6*

5 Tiya motema na yo mobimba na Yawe. Komipesa na mayele nay o moko te.

6 Na makambo na yo nyonso, kanisaka Yawe. Bangongo ye akolakisa yo nzela Ya malam.

Révision:

Reviser makambo ya minene ya mukanda ya Ebandeli oyo soki temonaki kino tango oyo Mokapo na Mokapo. Obenga Mokapo na molongo, kino bana nyonso bayebisa yo makambo minene oyo esalamaki na moka-po wana.

Yo: **Mokapo 1-2** Bana: Nzambe asalaki biloko nyonso pe bato liboso .

Yo: **Mokapo 3** Bana: Masumu ekope na mokili

Mokapo 4 Kaina abangomi leki na ye Abel.

Mokapo 5 Bakombo ya mabangota ya bato Adamu kino na Noe

Mokapo 6—9 Mai esoki tendi na mokili

Mokapo 10—Mabangota ya bato na Noe kino na Eber soki te pe kokabwana ya mokili.

Kutuna devoir ya Poso euti koleka: Na poso eleki, soki tepesaki bino devoir kolakisa Sango Lisusu ya Yesu na bato mosusu. Nani akoki koyebisa biso nini esalamaki na poso oyo na likambo yango? (Molakisi, pesa mwa-tango po bana bapesa rapport.)

Banzembo oyo ezali kotambangola nzela moko na Leson oyo :

(Na mokanda ya «Banzembo ya Ecodim») BI-BI-LA ! (Vs. 2)

Zomi sa Nzambe (Vs. 2 Soki tesa lelo, na esengo)

Landa, Na' Ko Landa Yo, Nkolo

Ebandeli ya Leson:

Na poso eleki, soki tetangi ena mikolo ya Peleg, Mokili na bato bakabanaki.

Na mikolo na ye Peleg, bakulutu nyonso ya Noe, basilaki, pe Nzambe apanzaki bango na mokili mobimba. Lel'oyo tkomona Ndenge nini esalamaki pe pou na nini esalamaki.

Transion na Leson ya Bible:

Yambango soki tekoka kososola Leson ya lelo ya Bible, nakotuna nano likambo moko. Kopesa eyano te. Tiya yango na makanisi na yo pe kanisa yango. Nakotanga verse ya Bible kopesa bino eyano.

Mutuna yango oyo: Na sima ya mai monene ekwuki, boni, ezalaki mokano ya Nzambe ete bato nyonso batikala kaka eesika moko, ete batonga ville moko soki te pe bangokonji moko monene? Soki te pe, ezalaki mokano na Ye ete bapanzana, bakenda na biesika mingi po na kosoki tendisa mokili mobimba? Kanisa likambo wana muke.

Tango oyo, nakotanga eyano na Bible. Tala soki okanisi lisusu. Ebandeli Mokapo 9 nzela ya kotanga 1. Oyo ezalaki kaka na sima mai ekauki po bato babiloko na mai.

“Nzambe apambangola Noe pe bana na ye ete: ‘Bangobangota bana ebele, bangoye bana na bino bakobika biesika nyonso na Mokili.’”

Mokanu ya Nzambe po na Bazalaki nini? (Kobangota ebele pe kosoki tendisa Mokili. Bakoki kosala yango te soki bazali kobika kaka na mbangoka moko. Oyo ezalaki te mkano ya Nzambe. Nzambe apesaki bango mobeko ete babangota ebele, bana na bango babika na eesika nyonso ya mokili.) Na Leson ya lelo, soki tekoma soki Ndenge nini Noe na Famillelle na ye batosaki mobeko ya Nzambe wana.

Malakisi Monene ya Leson oyo na biteni Minei:

Leson 35.1A Tangela Bana: Ebandeli ch 11 vs.1-2

1 Na tango wana, bato nyonso bazalaki koloba kaka ngaiko moko. 2 Tango bazalaki kopanzana na bambangoka nyonso ya epai moi ebilokoka, bakómaki na mabelé moko ya polele na Mezopotamie, pe bafandaki kuna

Leson 35.1B Kotuna mituna lokola oyo--

Niveau Primaire:

- Na sima mai esili, bato balobaki minoko boni? (Kaka moko. Bato nyonso bazalaki munoko moko kaka.)
- Na sima mai monene esoki tendaki na mokili, bato basalaki nini? (Bakeeteki kino na esobe ya Babilone.)
- Kuna, basalaki nini? (Batongaki kuna, soki te pe Babikaki kuna.)
- Oyo ezalaki lisusu soki te pe mabe? (Ezalaki mabe te kokeete kuna, kasi, ezalaki mabe kotikala kaka kuna, po Nzambe ayebisaki bango kokeete kobika na biesika nyonso na mokili mobimba.)

Niveau Secondaire:

- Babilone ezali wapi?

(Ezali na kati-kati ya Ebale ya Tigre pe Eufrate, eesika oyo histoire bazali kobenga “Croissant Fertile.” Sik’oyo, eesika wana ekoma desert, pe ezali na kati ya mokili Irak.)

- Oyo ezalaki eesika ezalaki bangomba te. Po na nini okanisi baponaki eesika wana?

(Misala ebele ezali pasi te kosala na eesika oyo ezali na bangomba te—kosoki tenga, kolona bilanga, kosoki teka mai, etc. Pe, toyebi ete eesika oyo ezalaki lisusu mingi na kulutuna bilanga. Bileyi ezalaki mingi kuna.)

- Ezali mabe kosoki tenga na eesika ezali na bangomba mingi te, ebongo probleme ezalaki likambo wana? (Kaka ete bazalaki kovanda na makanisi kotikala eesika moko, kasi Nzambe ayebisaki bango kofulusa mokili. Bamonaki eesika wana kitoko, ebongo baponaki nzela ya bangmoko pe baboyaki oyo Nzambe alakisaki bango.)

Leson 35.1C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso bakoki kozala bakulutu ya Noe, oyo bazali kokenda koluka eesika wapi bakobika. Mwana moko akozala mobateli. Akoluka eesika akopona oyo ezali na bangomba te pe bileyi mingi. Akoloba ete oyo ezali esika ya malamumu. Bango nyonso bakososola koloba na ye, pe kolananda ye, ebongo bakoloba ete, “Ee. Ee. Soki tesoki tenga kaka awa. Soki tekeete te esika mosusu. Ee. Kaka awa.”

Leson 35.1D Koyemba pe Kobina:

Bato balobaki ngaiko moko
Kaka moko, kaka moko.
Batambangolaki nzela moko
Na mokili ya Babilone.

Leson 35.2A Tangela Bana: Ebandeli ch 11 vs. 3-4

3 *Bangongo balobani bangoye: "Tóbanda kobeta babrike pe tótumba yango na mósoki te." Bakamati babrike po na kotóngela, pe gudron po na kokangisa babrike esika moko.*

4 *Sima bayei koloba lisusu bangoye: "Tósala vile moko, pe tótônga ndako moko ya molai, songe na yango ékóma kino na Likolo. Bangoye soki tekozwa lokumu monene, soki tekotikala kaka libangoke moko, pe soki tekopanzana té na mokili mobimba."*

Leson 35.2B Kutuna mituna lokola oyo-Niveau Primaire:

- Bato awa bazali kosolola na nani? (Bango na bango.)
- Balobaki nini bango na bango na likambo ya ba brique?

(Bango beta ba brique, soki tetumba yango.)

- Balingaki kosoki tenga nini ba brique wana? (Kosoki tenga mbangoka pe ndako mulayi oyo ekulutuma kino na likolo.)
- Po na nini balingaki kosala bangongo? (Po na lokumu na bango moko, pe po bapanzana ten a mokili mobimba.)
- Zela muke! Balingi kopanzana te. Kasi nini ezalaki mokano pe mobeko na Nzambe?

(Mokano na Nzambe ete bapanzana.)

- Boni, batosaki na Nzambe soki pe te? (Izali bangoye te.)
  - Boni, bazali kolanda mokanu na Nzambe soki pe ya bango moko?
- (Ee, mokano na bango moko.)

Niveau Secondaire:

- **NB:** Bato oyo bayekoli archaeologie, bakundoli na se ya mabele, ebongo

bamoni na Irak, bandako mingi ya kala ya mulayi mingi. Ezali komonana ete bazalaki na esika bato bazalaki kosambela biloko Nzambe atiyaki na likolo, lokola Moyi, Sanza, pe mindakosoki te. Ndako oyo Bible ezali kolobela ezalaki lokola yango. Ezali kolakisa nini?

(Elakisi ete babandi kobangoya nzela na Nzambe. Ezali kolakisa bazali kosambela ye lisusu te, kasi babandi kosambela biloko Nzambe asalaki.)

- Kanisa phrase bazali koloba ete, “Ndako wana ekopesa biso lokumu.” Ezali kolakisa nini po motema na bango? (Bakomi lolendo. Bazali kokanisa lokumu ya Nzambe lisusu te, kasi bazali kokanisa kaka lokumu na bango moko.)
- Po na nini ezalaki lisumu ete balingaki te kopanzana na mokili mobimba? (Po Nzambe ayebisaki bango kosala yango. Bazali kosala lokola ezalaki makanisi na bango moko koleka oyo ya Nzambe.)

Leson 35.2C Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso na lisanga bakoki kosala mime (ba geste kozanga maloba) ezali kolakisa lolenge bato basalaki ba brique, batumbaki na mosoki te, pe basalaki makasi kosoki tenga engomba pe ndako ya molayi kino likolo. Na nyonso, bazali pe kolakisa lolendo mingi.

Leson 35.2D Koyemba pe Kobina:

Soki tesala ba brique
Soki tetumba yango pe

Soki tesoki tenga mbangoka (engomba)
Soki teko zwa lokumu

Soki tesoki tenga ndako
Ya mulayi kino likolo
Nzambe alingi soki tepanzana

Soki tekosala yango ata moke te,

Soki tezali bato minene !
Soki tezali bazoba minene !

Leson 35.3A Tangela Bana: *Ebandeli ch 11 vs. 5-7*

5 Yawe akitaki po átala mokili, bangongo amoni vile pe ndako ya molai oyo bato bazalaki kotônga.

6 Pe Yawe alobi: "Tala, bato nyonso bazali ekolo môko pe ngaiko moko. Lokola babandi bangoye, eloko moko té ekoki kopekisa bango básala nyonso oyo balingi.

7 Tika tókita. Tókómisa minoko na bango buluyeye na ndenge 'tè báyo-soki lisusu té bango na bango."

Leson 35.3B Kutuna bana lolenge oyo-

Niveau Primaire:

- Po na komona ndako ya mulayi na bango kokeete kino na likolo, esengelaki ete Nzambe asala nini? (Esengeli akita!)
- Soki Nzambe esengeli akita po na kotala yango, boni, ya solo ekeeteki kino na likolo?
(Ezali bangongo te. Ezalaki kaka lolendo na bango po basala bangongo.)
- Po na nini Nzambe alinagaki te? (Balandaki te oyo ye ayebisaki bango kosala. Lisusu, Nzambe amonaki ete oyo ezalaki kaka Ebandeli ya mokano na bango.)
- Ndenge nini Nzambe asukisaki mokano na bango? (Akitaki pe atiyaki buluyeye na maloba na bango, ebongo bazalaki na ndenge bayosoki bango na bango.)

Niveau Secondaire:

- Po na nini bangokanisi ezalaki mutuya na miso ya Nzambe ete batikaki te esika moko, kasi bapanzanaki na Mokili mobimba?

(Nzambe asalaki mokili mobimba pe asoki tendisaki yango na biloko ya kitoko po bato babika kuna. Tango mosusu Nzambe ayebaki ete soki bazalaki esika moko, mabe ekulutuma mingi koleka na lombangu.)

- Na vs. 7, Nzambe alobaki, “Soki tekita, soki tekeete kulutumisa minoko na banggo buluyeye. Po na nini pronom ezali kolakisa Nzambe ezali na pluriel?
(Ezali ndakisa oyo ezali kolakisa ete Nzambe azali ba person misato kasi Nzambe kaka moko, kino basolola banggo na bango. Ezali kolakisa bangosasoki oyo Nzambe.)
- Esika nini oyo soki temoni likambo lokola oyo dezia? Bangokanisa? (Tala na Ebandeli ch 1 vs 26.)
- Nitina na Nzambe Azalaki nini tango Akomisaki minoko na bango buluyeye?
(Bakoyosoki ten a bato mosusu, ebongo bakozala na ndenge ya kosoki tenga lisusu mbangoka soki te pe ndako ya molayi esikamoko. Ekosalema ete esengeli kaka bakangama na bato mosusu ba oyo bazali koloba munoko moko na bango. Ezali komonana ete Nzambe apesaki Famillelle nyonso munoko na bango.)

Leson 35.3C Kolakisa Nini Esalemi:

Tika bana musoki teba basala lokola bazali kosoki tenga ndako ya molayi na lolendo mingi.

Bana misato mosusu bazali lokola Nzambe Tata, Nzambe Mwana, pe Nzambe Molimo Mosantu. Elobi ete, “Soki tekita kotala likambo oyo.” Bakomi penepene kotala.

Elobi ete, “Soki tekómisa munoko na bango buluyeye.” Bazali kolakisa misapi na bana mosusu.

Na lombangu, bana musoki teba bandi koloba munoko mosusu, bana mibale na munoko nyonso. Bazali komona ndenge ya kosala lisusu te esika moko. Bakeyi na ba groupe misatu oyo bazali munoko moko, babimi kokeena esika mosusu.

Leson 35.3D Koyemba pe Kobina:

Nzambe akitaki
Munoko na bango ekomaki
Kaka buluyeke

Batikaki mosala (beta maboko
mbala moko)
Pe bato bapanzanaki.

Leson 35.4A Tangela Bana: Ebandeli ch 11 vs. 8-9

8 *Bangongo Yawe apanzaki bango na mokili mobimba, pe batikaki kotonga vile yango.*

9 *Yango wana bapesaki yango bakombo Babel, pamba té na esika wana eoyo we akómisaki minoko ya bato buluyeke na ndenge 'tè báyosoki lisusu té, pe apanzaki bango na mokili mobimba.*

Leson 35.4B Kotuna bana lolenge oyo-- Niveau Primaire:

- Nini esalemaki na sima Nzambe zomi saka ngaiko na bango buluyeke?

(Apanzaki bango na mokili mobimba.)

- Batikaki nini?
(Kosoki tenga mbangoka pe kosoki tenga ndako ya molayi)

- Bakombo ya mbangoka wana ezalaki nini?

(Babylone, elakisi ete, buluyeke)

Niveau Secondaire:

- Soki tebengi bakombo oyo ya Babylone dezia. Soki teyekoli nini po na yango [Tanga Ebandeli ch 10 vs 10].

(Ezalaki na mosoki te bakombo na ye Nimrode, mosoki oyo Famillelle ya Kam, abandaki mbangoko oyo pe akonzaki yango.)

- Nimrode, bakombo oyo ezali kolobela bino nini?

(Azalaki mobangomi monene ya banyama pe mosoki tengi monene, mokonji monene. Histoire ya esika oyo ezali kolakisa ete ye akonzaki rebellion monene kobundisa Nzambe.)

- Soki Nimrode akonzaki Babylone, ezali komonana ete akambaki makambo soki tetangi na moka-po oyo. Kasi Bible elobi ete bato balobaki mokano yango bango na bango. Po na nini okanisi ete Nzambe ayebisaki te ezali Nimrode mosoki te asalaki makambo yango?

(Bango nyonso bazalaki ba responsable. Ezali komonana été bango nyonso bazalaki na makanisi wana, soki te balandaki makanisi ya Nimrode na esengo.)

- Babylone ezalaki mbangoka monene, lokola engomba (cite), pe Babylone ezalaki moka mokonji na ngambango pembeni na yango. Tanga *Koyebisa Baseezali ch 17 vs 5*, pe tala mosusu esalemaki pe nini mosusu okoki koyekola po na mbangoka bangokonji oyo ya Babylone:

5 *'Na elongi na ye bakómá bakombo moko ya seezali, elingi*

koloba: "Vile monene ya Babylone, mama ya basi ya ndumba pe ya makambo ya mbindo ya mokili."

- Ezali komonana ete mobangoka oyo ezalaki Ndenge nini ?

(Esoki tendaki na makambo nyonso Nzambe alingaka te. Emonani ete soki Nzambe abomaki te makanisi na bango, mokili mobimba elingaki ebunga nzela ya Nzambe.)

- Soki te momi dezia na Ebandeli Mokapo 10 ete mabangota mosusu bakeeteki kobika biesika mosusu. Ndenge nini ezali kotambangola nzela moko na histoire ya mokapo 11 oyo ezali kolakisa ndenge minoko ekomaki buluyeke?

(Ezali komonana ete Nzambe, oyo atiyaki bato na mabangota na bango, atiyaki buluyeke na minoko ya libangota na libangota. Famillelle soki te libangota emonaki ete bakokaki kosolola bango na bango, kasi bazalaki lisusu na ndenge ya kosolola na bato ya libangota mosusu. Ebongo babandaki kokeete koluka mokili oyo bakoki kolobana pe koyosoki lisusu.)

- Bato basalaki nyonso po bapanzana te lolenge Nzambe eyebisaki bango na kosala. Nani alongaki na suka?

(Nzambe. Esengeli Nzambe alonga, ebongo soki soki te bundisi Ye, soki tezali komipesa pasi.)

Leson 35.4 Kolakisa Nini Esalemi:

Bana nyonso na lisanga basala lokola bazali kotika Babylone, bazali kokeete koluka mbangoka na bango moko.

Leson 35.4C Koyemba pe Kobina:

Babengaki esika yango Babylone Esika oyo minoko ekomakai buluyeke.

Ba panzanaki na mokili
Koluka mbangoka na bango moko.

Devoir po na bana oyo bayeba Yesu dezia:

Aa, bato ya Babylone! Bayokaki mokonji na bango yamonene Nimrode, kasi elki lisusu soki bayokaka Maloba ya Mokonji Nzambe.

Tango nyonso soki tezali koluka nzela na biso moko kasi ya Nzambe te, ezali kaka komemela biso pasi, kaka mawa. Boni, ozali koyoka Maloba ya Nzambe? Boni, ozali kosoki tesa na nyonso oyo Nzambe azali koyebisa yo? Tango mosusu, atako tango oyo, Nzambe azali kolakisa été na esika moko na Bomoyi na yo, ozali kosoki tesa ye te. Boni, okosenga ye alimbisa yo sik'oyo? Okobanda kosoki tesa na ye na likambo wana? Devoir na zali kopesa na bino Kristu kobanda poso oyo na Nzambe na makambo nyonso.

Kobenga bana oyo bayambi Yesu nanu te:

Tango mosusu ozali kokanisa ete ata kobika, okobikisa lolenge yo olingi. Ezali ndenge wana te. Mosoki te akoki kobika na ndenge ye moko alingi. Nzambe dezia asali lolenge soki teki kobika. Ezali na nzela ya Mwana na Ye, Nkolo Yesu Kristu.

Atikaki esika na ye na lola, Ayaki awa na mokili oyo po na kobikisa yo. Asalaki ata lisumu moko te. Ye asalaki kaka lisusu. Apesaki Bomoyi na Ye likolo ya ekulusu pe Asekwaki na kufa, nyonso po na kobikisa yo. Azali na bangomoi sik'oyo. Kuna na lola, Azali kobangongisila biso esika, Ye pe azali kosambela Nzambe po na biso bandimi.

Azali kozela yo lel'oyo. Alingi otika makambo nyonso oyo ezali komeka kotinda

yo koluka nzela na yo moko. Ozali koya na Tata kaka na nzela na Ye.

Soki motema na yo emilengeli koya na Ye lel'oyo, telema sik'oyo pe yaka, yaka kovanda likolo ya bakiti oyo awa. (Molakisi lakisa bana wapi bakovanda. Zela muke soki bana baye. Soki baye, tika bana mosusu na mosalisi, ebongo, keete kosambela oyo balingi koyamba Yesu.

===

**SUKA YA LESON 35 & SUKA YA
BALESON NYONSO YA
EBANDELI 2**

MASANO YA REVISION PO NA BALESON 16 KINO 35.

(Okoki kosala Masano oyo lokola Revisionn na suka ya baLeson oyo.)

Lisano 'Ngai nani?'

Bangongisa biteni ya papier pe mema bamerker mibale. Senga na bana bakombo ya bato minene bakanisa po na baLeson oyo kobanda na Ebandeli ch 4 kino na ch 11. Bana mibale bakoki kulutuma na makomi ya minene bakombo ya bato oyo bana bazali kokanisa. Okoki kopesa bakombo mosusu soki balobi yango te. Na sima, obalola bakombo wana. Okoki kobenga mwana moki, aya liboso ya classe. Mwana mosusu opona bakombo pe atiya yango liko ;o ya motu na ye. (Ye amona yango te.) Mwana yango esengeli kotuna mituna oyo ezali na biyano ee, soki te te. Nani azali kotuna lolengo wana kino tango akoki koyeba mosoki te wana azali nani.

Ndakisa: Bakombo ezali Abel.

Bana batuna:

Boni, na zali mwasi? (Bana baloba, te.)

Boni, nasoki tengaki maswa? (Te.)

Boni, na bangomaki eteko na ngai? (Te.)

Boni eteko na ngai abomaki ngai? (Ee.)

Boni, nazali Abel? (Ee! Osili kolonga!)

Lisano ya repetition

Soki tezali komona makambo mineyi ya MINENE-MINENE na mabangongisa ya Bible. Soki te loba yango mbala ebele pen a rythme. Tanga na misapi mosoki teba po na koloba. (Okoki kobakisa soki te pe koyemba yango pe lokola nzembango.)

Makambo ya monene ya liboso : Nzambe asalaki biloko nyonso.

Makambo ya monene ya mibale: Bato basalaki masumu.

Ya misato : Nzambe abomaki mokili na mai.

Ya smosoki teba: Bato bapanzanaki na Babylone.

Tuna lisusu bana mokapo nini etalisi makambo oyo.

Nzambe asalaki biloko nyonso? Mokapo 1-2

Bato basalaki masumu ? Mokapo 3

Nzambe abomaki mokili na mai ? Mokapo 6—9

Bato bapanzanaki na Babylone ? Mokapo 11

Lisano ‘Esukusi verse’:

Obanda koloba baverse bana bawuti koyekola. Tika yango na katikati, pe bana basengeli kosilsa yango na lisanga.

Lisano ‘Ba salaki nini?’

Mwana moko abanda koloba bakombo ya mosoki te oyo soki tezali koyekola. Ayebisa mwana mosusu, akoloba na mokuse, mosoki te wana asalaki nini. Soki olobi lisusu, akoloba bakombo ya mosoki te mosusu pe alakisi mwana mosusu, akoloba nini ye asalaki, etc.

Lisano ‘Nini ekoya liboso ?’

Koma na ba papier makambo ya minene oyo esalami na mokanda ya Ebandeli kino esika oyo. Pesa papier moko na mwana moko. Ba oyo bazwi papier esengeli bakeena molongo wuta na likambo ya liboso kino na likambo ya suka. Bana oyo mosusu ba ko juger soko ordre ezali lisusu soki te te.

Ndakisa:

Nzambe asalaki banzete.

Nzambe asalaki bato.

Nioka alobaki na Eva.

Bato basalaki masumu.

Kaina abomaki Abel.

Nzambe abenganaki Kaina.

Nzambe ayebisaki Noé Ayebisaki kotonga maswa .

Banyama bakotaki na maswa.

Mai ebandaki.

Mai ekatanaki.

Bato babilokoki na maswa.

Noé azongisaki matondo na Nzambe.

Arc-en-ciel emonanaki.

Mabangota ya Noé ekolaki.

Bato balingaki kosoki tenga ndako ya mola-yi ya Babylone.

Bato bapanzanaki na mikili ebele.